

Ernesto Mallo

ZLOČIN U ŽIDOVSKOJ ČETVRTI

www.balkanownload.org

UZBUDLJIVO
ŠOKANTNO
BRILJANTNO
GUARDIAN

Ernesto Mallo
Zločin u židovskoj četvrti
Naslov izvornika:
La aguja en el pajar
<http://www.balkandownload.org/>

Sutra ili prekosutra doći će katastrofa i ugušiti nas u krvi, ako prije toga već ne budemo svedeni na pepeo. Svi se boje. I ja; ne spavam noćima, svladan užasom, i ništa ne funkcionira, samo se bojimo... Što onda radi inspektor Bauer? Obavlja svoj posao nastojeći unijeti malo reda i razuma ondje gdje postoje jedino nepopravljivi kaos i dezintegracija. Ali nisam sam...

INGMAR BERGMAN »Zmijsko jaje«

1.

Znam da treba ubiti, da. Ali koga...

Homero Exposito, 1976.

Ima dana kad je na rubu njegovog kreveta petsto metara dubok ponor. Neprestano ponavljanje stvari koje ne želimo napraviti. Lascano bi htio ostati u krevetu zauvijek ili se baciti u ponor. Kad bi samo ponor bio stvaran. Ali nije. Jedino stvarno je bol.

Tako se Lascano osjeća ovoga jutra i svako jutro otkako mu je umrla žena. Siroče od djetinjstva, kao da je predodređen za samoću. Marisa je bila osmogodišnji predah što mu ga je život udijelio, razlog da nastavi živjeti, kratkotrajno osvježenje koje je završilo prije nepunih godinu dana ostavljajući ga opet nasukanog na prudovima otoka na kojemu je opravdano zaradio svoj nadimak: Pseto.

Baca se u prazninu. Tuš s njega ispire ostatke sna koji tuleći odlaze kroz slivnik. Odijeva se, uvlači 9-milimetarski Bersa Thunder u futrolu. Približava se krletci, boravištu ptice koja je jedino živo što je preostalo od Marise, i stavlja mrvu hrane u posudicu. Izlazi u opustjelu zoru. Još nije svanulo. Vlaga je takva da bi, osjeća, mogao plivati do auta. Svjetla i sjene brišu prikaze u magli što sve obavija. Pali prvu cigaretu toga dana.

Dok hoda spazi da se na uglu odvija vojna operacija. Dva Bedforda vojničko-maslinaste boje

zapriječila su bočnu ulicu. Vojnici s Falom i strojnicama. Autobus redovne linije otvorenih vratiju. Sa strane, leđima okrenuti vojnom osoblju, svi njegovi putnici podignutih ruku čekaju u tišini red da budu prepipani i onda ispitani od poručnika s licem okrutnog dječaka.

Lascano prelazi ravnodušno cestu. Jedan novak gleda svog poručnika kao da čeka naredbu koja ne dolazi i onda se okreće prema Lascanu. On mu odgovara zapovjednim pogledom, strogim, zagledavši mu se duboko u oči što ovoga natjera da spusti pogled. Polagano se pomalja zora.

Nešto prije no što je stigao do garaže vojni kamioni prolaze pokraj njega. U prvi su ukrkali momka i curu u haljini na cvjetice koja bi mogla biti Marisine dobi iz vremena kad ju je upoznao. Baca mu očajnički letimični pogled, koji mu probada kralježnicu kao da su ga priključili na dvjestodvadeset volta, i proguta je magla. Lascano se zaputi prema crnom ulazu u garažu. Počinje dan.

Strmina kojom hoda podsjeća ga na sve popušene cigarete, jednu po jednu. Dok se motor Falcona zagrijava, stavlja u drugu i uključuje radio-prijemnik.

Petnaest bazi. Dalje. Vau, vau. Dalje. Što smo se dražesni probudili. Dalje. Da si proveo cijelu noć ovdje i ti bi bio dražestan, Pseto. Dalje. Što ima? Dalje. Moraš se pojaviti u Riachuelu. Dalje. Gdje? Dalje. Avenija 27. veljače, uz jezero kod autodroma.

Dalje. I? Dalje. Istraži dva tijela bačena uz rubnik kraj rijeke. Dalje. Neće biti premještaja? Dalje. Ne znam, sredi to. Dalje. Idem onamo. Dalje i kraj.

Prva brzina neprestano malo pjeva, svaki put sve više.

Jedan od ovih dana morat ću ga odvesti da mu poslože žice prije no što me negdje ostavi na cjedilu.

Komuniciranje preko radija ga je oneraspoložilo.

Njemu slijeva iz voda Riachuele podižu se kemijske isparine koje onečišćuju okoliš. Vozi s otvorenim prozorom kao da samoga sebe želi kazniti vonjem što izbija iz rijeke. Kroz brisače krajolik se rasplinjava i ponovno pojavljuje u ritmu medica. Radio šuti, avenija je pusta. Vrteći se po makadamu kotači uzvraćaju monotonim tak-takom koji podsjeća na vožnju željeznicom. Neko kretanje sprijeda prekida njegovu hipnotiziranost. Slijeva neki Rural Falcon zaokreće za 180 stupnjeva. Ima ulubljenje na vratima, a plastika na pozicionim svjetlima s desne strane je razbijena. Odašilja bijelo svjetlo umjesto pravilnog crvenog. Podiže stopalo s gasa. Rural kreće istim putem i udaljava se punom brzinom. Dolazi do mjesta odakle je izišao. Tu je neki kućerak od lima i trag na zemlji na uprljanom travnjaku. Zađe unutra nekoliko metara. Neki obrisi na tlu. Zaustavi se, pritegne ručnu, izlazi i ugleda ih: tri leša. Pali treću cigaretu. Prilazi. Dva su tijela vlažna od rose. Crte su im izbrisane bezbrojnim mecima. Lubanje

razbijene. Suzbija nagon za povraćanjem. Zamjećuje da je riječ o djevojci i mladom momku koji su odjeveni u traper i dolčevite. Treći je visok muškarac od kakvih šezdeset godina, krepak, trbušast, lagano posijedjele kose, odjeven u crno odijelo i kravatu, sasvim suh i s divljačkim krikom što mu ga je smrt zaledila na ustima. Ne nosi pojas. Glava mu je nedirnuta. U visini trbuha velika krvava mrlja ocrtava cvijet na nebeskopla-voj košulji. Vrlo blizu je komad crvene plastike koju pokupi, pregleda i spremi. Pali četvrtu cigaretu i vraća se polagano do auta. Putem nalazi pojas koji je bez sumnje pripadao mrtvacu. Kopča je slomljena. Omota je oko ruke. Sjeda s nogama vani. Uzima mikrofon.

Petnaest bazi. Dalje. Već si ondje? Dalje. Koliko si rekao da je mrtvih? Dalje. Dvoje. Dalje. Pošalji mi hladnjaču, premjestit ću ih u Viamonte. Dalje. Već šaljem. Dalje. Čekam. Dalje i kraj.

Svaljuje se na sjedalo. Uzima cigaretu i baca je kroz otvoreni prozor. Počinje kišiti. Uspravlja se, hvata upravljač. Pali motor i vraća se do avenije da ga hitna pomoć vidi. Čeka. Prolazi kamion hladnjača. Sjeća se Fuselijevih riječi:

Od smrti djeteta čovjek se nikad ne izliječi, to je nešto s čim valja zauvijek živjeti.

Fuseli iz iskustva vrlo dobro zna o čemu govori. Lascanu je ta primjedba prizvala pozornost, jer je njegov prijatelj veoma pazio da mu ne oda kako je

Marisa kad je umrla bila dva mjeseca trudna. Nikad više nisu govorili o umrloj djeci. Znaju da je taj ožiljak ondje unutra i ne osjećaju nikakvu potrebu da ližu rane. I on i Lascano od onih su koji vjeruju da muškarci moraju patiti u tišini. Poznaje ga toliko godina, ali nikad nisu govorili ni o čemu osim o poslu. Fuseli je forenzički liječnik. Tip zaista zdušno posvećen svom zanimanju. Nizak je, debeljuškast, zdepast, djelomično ćelav, zalizane kose, s uvijek besprijekornom pregačom, u svemu izgledajući kao pravi gospodin. Opsesivno je ozbiljan kad otkriva tajne nekog trupla. Fuseli govori s mrtvacima i oni mu odgovaraju. Nitko nema takvo oko za detektiranje i najmanje pojedinosti ni strpljivost da cijelu noć ostane secirati utrobu nekog leša. Međutim, onog dana kad je doznao za Marisinu smrt ostavio je sve kako bi pratio Lascana na groblje La Tablada.

U daljini počеше bljeskati svjetla kola hitne pomoći.

Pseto je bio previše utučen da bi se iznenadio. Prihvatio je njegov iskren zagrljaj i ono malo pravih riječi kao manu s neba.

Otad su prijatelji, ne sudeći jedan drugome, ne natječući se. U onom očajničkom trenutku, ali i u rijetkim radostima. Spaja ih, uz to, činjenica što oboje čeličnu koncentriranost na posao shvaćaju kao placebo. Premda ni o tome ne govore mnogo, to je tako, prirodno. Možda se pravo prijateljstvo izražava

bolje onim što se prešućuje nego onim što se izgovori.

Kad je kamionet stigao Lascano mu pokazuje mjesto na koje se treba zaputiti, korača sporo iza njih i pokazuje vozaču i bolničaru neka odnesu trupla. Vraća se pregledati debelo tijelo. Proučava džepove i nalazi tek nešto sitniša i karticu: Pilana La Fortuna s adresom u Benaídezu, blizu Tigrea. Odmakne se kako bi ga bolničar natovario na nosila. Ulazi u auto, pali ga i uskoro je iza kola hitne pomoći.

ČUVAJ RAZDALJINU.

Uz blagodat u taj sat rijetkog prometa za koju minutu su u dvorištu mrtvačnice. Dok spuštaju tijela Lascano krene u operacijsku salu, ususret svom prijatelju Fuseliju. Usredotočen na svoj mikroskop forenzičar ne zamjećuje njegovu prisutnost.

Fuseli. Nije baš vrijeme da ideš naokolo ovako rastresen. Nemoj da ti se dogodi isto što i Arhimedu. Pseto, što ovdje radiš? Donio sam ti poklončiće, da se ne dosađuješ. Što si mi donio?

Pomoćnici stavljaju tijela na stolove za obdukciju i odlaze. Fuseli priđe debelom muškarcu. Lascano pali cigaretu.

Imaš polaroid? Ovdje, u ormaru.

Lascano se zaputi do komada namještaja i uzima aparat. Fuseli pomno pregledava truplo.

Ima film? Mislim da ima. Oboje klinaca je ustrijeljeno. S ovim je drukčije. To sam i mislio.

Zdravo, momčino. Hoćeš li mi ispričati svoje tajne?

Fuseli uzme mrtvačevu glavu i namjesti je. Lascano podiže Polaroid i pritišće crveni gumb. Uz zujanje aparat izbacuje fotku da se razvije. Lascano njome maše.

Svaki dan sve si luđi. Čak i petparački zločinac zna da mrtvi ne govore. To je zato što su zločinci velike neznalice. Mrtvi govore onome tko ih zna slušati. Uz to, ima ljudi koji govore biljkama. Hej, jel' u redu ovaj aparat? Nije ništa izišlo. Probaj ponovno.

Fuseli opet namjesti glavu, Lascano okida još jednu fotku.

Što misliš?

Fuseli pažljivo pregledava ruke trupla.

Ovaj se tukao. Misliš da su ga premlatili? A što se tebi čini? Ako mu stavimo girlande bit će kao božićno drvce. Ustrijeljeni se uvijek pojave smrskane glave. Starčeva je netaknuta. Izuzmemo li ove udarce. Ali imam dojam da ih je zadobio kad je već bio gotov.

Lascano promatra polaroidnu fotografiju. Kao da stiže izdaleka, portret mrtvacu počinje se ocrtavati.

Čini mi se da su ovoga ubili negdje drugdje. Što mi još možeš reći? Dođi sutra pa ću ti reći. Dogovoreno. Hej, zašto mi ne nabaviš malo trave od tvojih prijatelja iz narkotika? I dalje pušiš džointove, nije te sram, stari hipi? Je, ali popušim cigaru i prođe me. Vidjet ću ako štogod uspijem. Moj bi ti mozak bio zahvalan. Da vidimo, momče, gdje su te pogodili...?

Hm, ovdje je rupica, ovuda ti je ušla smrt, a pobjegao život...

Fuseli zapada u stanje začaranosti u kojemu svijet nestaje, posve unesen u svoj posao, utonuo u blizak odnos s mrtvacima. Lascano napušta salu u tišini. Lagan, ali ustrajan povjetarac pročišćava nebo i zimsko sunašce lijeno se provlači kroz oblake. Jutro obećava, pomisli, dok čeka na tratini da se neki vozač udostoji osloboditi mu prolaz kako bi izašao iz dvorišta mrtvačnice.

2.

Soba je u polumraku. Jedino blago osvjetljenje potječe od svjetiljke javne rasvjete koja plesucka njihana vjetrom i naizmjenice baca Amancijevu sjenu na strop, zidove, biblioteku. Uz prozor ispija svoj peti viski. Htio bi — vjeruje da bi trebao — piti Bal-lantine s ili Johnnie Walker s crnom etiketom, ali se mora zadovoljiti s Old Smugglerom, jer Amancio više nije što je bio, ili više nema što je imao, što se svodi na isto. Zato pije ljutito.

Prošlo je dva ujutro i Lara već tri sata spava. Što predstavlja olakšanje, predah od njezinih stalnih predbacivanja. No istodobno je i uvreda njegovom očekivanju društva, razumijevanja, podrške, ha, seksa. Lara samo zahtijeva, ako ne dobiva ništa zauzvrat, ne mora ništa ni dati.

Dolje je vojska upravo krenula s opkoljavanjem. Prepriječili su džipom pobočnu ulicu. Dvojica uniformiranih sa strojnicama stoje u sjeni na uglovima. Trojica njih smjestila su se koji metar iza, a još trojica zaustavljaju vozila koja prolaze. Pretražuju ih, odvajaju putnike, traže dokumente i tako razdvojenima postavljaju beskrajno mnogo pitanja. U lovu su na proturječja, oružje, indicije, štogod. I najmanja sumnja odvest će ih u kamion nedaleko parkiran na podrobnije ispitivanje, žurnije, u neki od mnogih tajnih zatvora posijanih po gradu. Amancio shvati da želi prisustvovati uhićenju. Osjeća se kao

gledatelj u cirkusu koji žudi da vidi kako pada trapezist. Vrijeme prolazi, no ne događa se ništa. Ulice su prazne, vojnici izvježbani za akciju dosađuju se rastreseni dok ih blizina nekog automobila ne potakne na pozornost. Onda upere svoje cijevi u glave građana, napnu prste na okidačima i boje se, a strah je kruh vojnika.

Amancio iskapi čašicu jednim gutljajem, silovito, kao da se želi ozlijediti s tim jeftinim i oporim pićem na koje se njegovo nepce počelo navikavati, pa si natoči još jedno.

Ponešto supijan pogledava svoje trofeje i slike s prizorima iz lova. Nedostaje mu njegova trijumfalna prošlost kad je ponosno vitlao kundakom puške naslonjene na bedro, sa stopalom na rogovlju nekog strašnog bivola iz Caba. Oduševljavao ga je osjećaj moći koji ga je poticao da ubija te goleme zvijeri. Uza nj njegov prijatelj Martinez de Hoz. Vodič, crnčić, čuči, same su ga oči, sami zubi. Amancio je izvanredno precizan strijelac, to je njegova najizraženija vještina, možda jedina. Osjeća nostalgiju za ulogom *white huntera* kadrog da profučka koji milijunčić na safari deltom Okavanga — izgubljena divota, jer se danas Amancijev budžet strmoglavo kao snježna lavina. Ne zna, nikad mu nisu pokazali niti je naučio zarađivati, samo trošiti. Najgori učenik, pod neodgovornim tutorstvom svoga oca, od kojega je naslijedio osjećaj da mu je život

kupljen a ruke, kao u kineskih mandarina, vezane. Posao nije bio stvoren za njih. Daleki preci stvorili su bogatstvo stekavši zemlje bez vlasnika tijekom pustinjaške kampanje generala Roce. Danas, kao i jučer, oružane snage jamče neuništiv princip: braniti dobro znači braniti dobra. Žrtvovanje, masakr tisuća Indijanaca na dan ne čini mu se pretjeranom cijenom za tri ili četiri naraštaja bogatih obitelji. Njegov je djed bio jedan od onih koji su putovali u Europu vodeći na brodu vlastitu kravu kako bi djeca imala svježę mlijeko, a među putnicima na drugoj palubi imao je skrivenu ljubavnicu koja je obavljala funkcije, koje su bile dosadne patricijskoj supruzi, za koju je seks bio nešto za radnike. U pariškim je salonima skovan izraz »bogat kao Argentinac«. Izobilje u djetinjstvu, ljeta u Rauchu: deset tisuća hektara najbolje zemlje u državi. Nasljednom tradicijom novac je padao s neba onim slijedom kako su se rođaci na nj penjali. Samo se putovalo, pokazivalo u salonima, boravilo u društvu dražesnih i malaksalih djevojaka, tračalo o *parvenima* i o onima koji propadaju, ismijavalo novopečene bogataše, preziralo siromaštvo, izrugivalo posljednjim skandalima i zabavljalo uz ekscentričnosti jednoga Beccara Varele, jednoga Pereyre Iraole. Ali potomci su podijelili nasljedstva, a nedostatak ikakvog zvanja vrlo je skupo, osobito za onoga tko je naviknut na skupocjeno, na fino, na uvozno i nedostaje mu sposobnosti za odricanje i

reprodu- ciranje. Od sveg tog izobilja danas nije ostalo gotovo ništa. Od beskrajnih polja ostala mu je samo ljuštura La Rencorose. ¹ Vrtovi i cvijeće, dvjesto godina staro drveće, *sudan grass*, staja u kojoj dremucka par matunga, ² pola tuceta kokoši koje su preživjele nemar svoga gospodara i neupotrebljavani traktor. Kućerina oker boje, prostrana i svijetla, veranda s naslonjačima, besprijekorne gredice, sve je ostalo zarobljeno na pet hektara. To je sve što je ostalo nakon rasipnosti, uzastopnih hipoteka, razdioba, prodaja parcela u paketima. Trošenje je svedeno na ono nužno, ali ne prestaje, kao ni kamate, kazne, globe. Na konju prestižnog prezimena zajmovi stižu od novopečenih bogataša, koji grabe priliku preuzimajući posjede dotaknute aurom imućnijeg svijeta. Kako se kapital smanjuje, tako se pipa zatvara. Amancio je prototip te parabole, ali njegova kolerična i agresivna osobnost ne dopušta mu da prihvati svoju situaciju drugačije nego s kivnjom, kao lošu sreću u životu, koja stavlja blago u ruke nekih pravih protuha dokidajući ga onima koji ga po kolijevci zaslužuju. Od tog bogatstva ne ostaje mu drugo doli velikodušan i poletan ton iz sjeverne četvrti, izvještačenost i oholost. Kad se čovjek rodi kao bogataš, siromaštvo doživljava kao nepravdu. Svatko mora imati što zaslužuje. A on vjeruje da zaslužuje bolji život, ne ovaj. Razmišlja što će sutra napraviti, a sutra je na redu Biterman, zajmodavac.

Morat će ga posjetiti u njegovom uredu u XI. četvrti gdje ovaj barata milijunima. Morat će se poniziti i Židova zamoliti pozajmicu, prihvatiti njegove uvjete, osjetiti svoju ovisnost i osjećaj inferiornosti. Upravo mu je jučer, da ne ide dalje, banka odbila povećanje minusa na računu, unatoč tomu što predsjednik nije nitko drugi nego Mariano Alzaga, njegov bratić i drug sa Saint Andrew sa. Amancio nema čak ni toliko da plati taksi do lihvara. Još jedan viski i boca je gotova. Potpuno je pijan. Dolje su vojnici zaustavili Fiat 1500 iz kojega su natjerali dva mladića da iziđu.

Predivno Larino tijelo spokojno spava. Ona je mlada, prelijepa, iz obitelji slavne po svojim ženama, salonskim draguljima palače u Ulici Alvear. Cernadas-Bauerovi također su klizili toboganom bankrota, ali te žene nisu samo krasne, one su i praktične, jer se u njihovom rodoslovnom stablu vitalna galješka oholost pomiješala s njemačkom krvlju. Odatle neumoljive zelene oči, plave kose i poduzetna dinamičnost. Njezina je sestra pokrenula tvrtku za nekretnine i preuzela obiteljske veze. Zibanje njezinog tijela, njezina umiljatost i glumljenje imućne curice spremne zavesti kupce i prodavatelje povećavaju njezinu klijentelu i postotak za posredovanje. Nije se time obogatila, ali si je pribavila pristojne prihode po cijenu junačkog posla na kupoprodajnoj sceni. Lara pak sa svojim vatrenijim, ali manje organiziranim duhom krenula je

prečim putem. Nakon nekoliko *affaires* s muškarcima i ženama iz jet-seta, u zamjenu za usluge i poklone, zamijetila je da se njezino ime počinje povezivati s prostitucijom na visokoj razini i da je postala prvorazredna tema za naklapanja i ogovaranja. Prihvatila je mjesto osobne tajnice poduzetnika poljskog prezimena, obrazovanog na Harvard School of Business, koji je s velikom spretnošću upravljao argentinskom podružnicom Exxon. Lara nema vještina ni izobrazbe za taj posao, ali Poljak joj je dao zaduženje asistentice za sve usluge, s obilatim plaćom, budući da ona rješava bez previše napora potrebe koje mu njegova vlastita supruga nije spremna zadovoljiti. Glumci se mijenjaju, tradicija se održava. Od njezine plaće oboje žive već nekoliko mjeseci.

Amancio je poznaje još kao djevojčicu kad je uveseljavala okupljanja na posjedu njegovih roditelja, njezinih roditelja ili zajedničkih poznanika. Dok je god mogao Amancio je glumio dobar položaj. Profućkao je svoje posljednje pesose kako bi je osvojio i častio. Na kraju ga je upropastilo nekoliko putovanja po Europi, skupa odjeća i kozmetika, večere i šetnje. Ali prije nego je bankrot postao očit, Lara se, slijedeći savjet svoga šefa, odlučila udati za prezime Perez Lastra i na taj način odbaciti šuškanja koja su kružila Recoletom, Palermo Chicom i starom jezgrom te Las Lomas de San Isidrom. Prednost tog braka bio je

položaj udate žene i, — u tome se prevarila — život na visokoj nozi, a to što mora podnositi svog supružnika cijena je koju za to plaća. Sad kad se patina bogatstva zgulila ostavljajući na vidjelu brazde i pukotine izgubljenog vremena, Lara s rastućim nestrpljenjem traži častan izlaz iz tog neodgovarajućeg spoja. Poljak ima svakoga dana sve više problema sa svojom ženom te posljedično i s Larom. Već se na obzoru vidi da se brod počinje naginjati.

Amancio se šutke zaputi u spavaću sobu. Na komodi je Larina torba. Otvori je veoma pažljivo. Pipkajući brzo nalazi novčanik. U sjeni razabire tri novčanice od deset tisuća pesosa. Uzima jednu, stavlja je u džep i vraća ostatak na mjesto. Vрати se u boravak, s gađenjem si natoči konjak i vraća se na svoje mjesto kod prozora.

Vojni kamioni i vojnici su otišli, Fiat i njegovi putnici su nestali. Ulica je prazna i nijema. Noć se širi, mrači se. Oni koji mogu spavaju.

3.

Počeo je puhati neumjeren vjetar. Nebom hitajući juri nekoliko oblaka koji se rasplinjavaju. Bojnik Giribaldi nervozno šeće vrtovima i čeka. Ovo je ta noć, rekli su mu. Vjeruje da je ovdje ključ rješenja problema njegove žene Maisabé. Nema više od četrdeset godina, ali se noćas osjeća kao da mu je sedamdeset. Nestrpljiv je. U brojnim džepovima odore s ešarpama traga za cigaretom koju je iskamčio od jednog regruta. Ne puši, ali u ovakvim mu se slučajevima puši. Pa onda puši. Mjesec se pomalja između granja golemih tipuana ³ u parku Luis Maria Campos. Giribaldi se sjeća jednog isto takvog Mjeseca otprije četiri godine.

Jao, mjesečiću iz Tucumana, kad je držao Maisabé za ruku, na obali rijeke, zaklinjući se na vječnu ljubav, samo kako bi je odveo u svoj krevet. Osvajanje Maisabé bio je zapleten put od crkve do njezine kuće svake nedjelje, a njegova strategija tako neizravna da mu je trebalo dobrih šest mjeseci, i to uz rizik da je izgubi, da joj prvi put dotakne grudi. Ona ga je puštala da to čini do određene točke, onda bi ga naglo zaustavljala čvrstom rukom, i on bi već znao da je prešao djevičansku dolinu i da ne može nastaviti dalje. Maisabina katolička uvjerenja bila su snažnija od vrućine što bi je, nakon mnogo njegovih napora, uspijevala oblitati. Uvijek bi dosegnuli istu točku: ona bi stenjala užarenih obraza, ustobočenih

bradavica kao mač uz ono »dosta Giri«, koje mu je zvonilo kao upozorenje na minirani teren. U godinu dana nije mogao doprijeti dalje. Oltar se nametao želji. Sit masturbacije i ženskinjica iz lokalne javne kuće, te joj je noći pod mjesečinom predložio brak. Maisabé je bila ganuta do suza i odmah je prihvatila. Vojnik je za milimetar napredovao u svojim milovanjima. Nježnom rukom Maisabé mu je jedva dotaknula uzavrelo spolovilo i smjesta se povukla kao uplašena riba. To je bio sav napredak što ga je postigao svojim prijedlogom. Prvo će morati zatražiti njezinu ruku od roditelja i odobrenje svojih nadređenih. Poslije bijela haljina, crkva, proslava... i onda, da, predaja. Kad mu je već postala ženom Giribaldi je naglo napredovao do penetracije. Stvar je kratko potrajala. Brzo olakšavanje za njega, a za nju ispunjavanje još jedne od mnogih obveza udane žene što ih je preuzela pred Bogom. Mladenac je zadrijemao, pitajući se je li se zbog toga oženio. Kad se probudio, Maisabé je molila klečeći uz podnožje kreveta. Odlučno ju je uzeo za ruku, privukao sebi i zagrlio. Ona se sklupčala, pogledala ga svojim crnim očima punim tuge i zašutjela. Giribaldija je blizina tog novog tijela za kojim je toliko dugo žudio, tog zapostavljanog tijela koje je bilo vrlo mirno, priljubljeno uz njegovo, počela ispunjavati emocijama. Onda ju je odmaknuo, najblaže što je mogao, okrenuo se i zaspao.

Njihovi ljubavni susreti nisu onoliko učestali ni intenzivni kako je to Giribaldi želio. Maisabé nikad nije preuzimala inicijativu, nikad potaknula neki zavodnički pokret, milovanje. Uvijek je on morao početi i voditi je cijelim putem. U nekom času ona bi nekoliko trenutaka zastenjala i brzo povratila normalno disanje. To je bilo sve s njezine strane. Klimaks je mjesto rezervirano za njezinog supruga, kojega ona prati šutke i mirna, gotovo pomirena. Nikad joj nisu objasnili da užitak tvori dio božjeg plana. I to, dakle, nije tako. Onda čeka da muž zaspe kako bi kleknula i zamolila oprost bolno stegnutih grudi. Giribaldi žudi za onim što nikad nije imao: zadovoljnu ženu, koja nema snage za išta drugo doli da se prepusti, preda cjelovitom promatranju svog muškaka, poljupcima kakvi se viđaju u filmovima. Ne s Maisabé. Ne s njom. A druga... nema druge, čak ni mogućnosti ili misli. Giribaldi ne zna zavoditi.

Prije otprilike godinu dana pojavilo se pitanje djeteta. To bi posvetilo njihovo združivanje, jer to jest u božjem planu, i dalo je Maisabé alibi za povećanje učestalosti premda ne i intenziteta. To ide drugim putem. Unatoč tolikim pokušajima, Maisabé nije ostajala trudna. Računali su dane, tražili savjete, odlazili na savjetovanja, ništa. Organizam je dobro, tjelesni sustavi pozitivno odgovaraju na studije plodnosti. Sve rade ispravno, ali Maisabé ne ostaje trudna i sa svakom mjesečnicom tone u jezero tuge.

Giribaldi se složio, ne bez otpora, napraviti analizu sperme. I s te je strane sve u redu. Ali ništa. Doktor potvrđuje da je problem negdje drugdje. Onda se ona počinje osjećati krivom, a on istraživati taj osjećaj kako bi je pratio. Njegovo je razmatranje problema neko vrijeme donosilo rezultate. Maisabé je ozbiljna i samoprijegorna žena, ali ponavljane mjesečne frustracije, svaki put kad bi menstruacije odale njezinu neplodnost, minirale su njezinu volju i ljubavni su susreti bili suzdržani, uz mješavinu srama i kivnje u varijabilnim dozama. Vojni liječnik koji im je pomagao, s diskrecijom koja odgovara njegovom rangu, ispričao je Giribaldiju svoje iskustvo: mnoge žene koje ne zatrudne unatoč tome što su organski to sposobne, odluče posvojiti. Jednom kad posvoje dijete, kao čarolijom smjesta zatrudne. Kunem se životom da je tako. Nasamo ga savjetuje: *Posvojite, bojniče, vidjet ćete kako će se sve riješiti. Uostalom, danas je to najlakša stvar na svijetu.* Posavjetovao se sa ženom, koja mu je dala bojažljiv i nijem pristanak glavom. To je posao koji ga je doveo noćas u vrtove Vojne bolnice.

Prije četrdeset dana neka cura, nešto starija od dvadeset godina, bila je dovedena iz Komande taktičkih operacija Martinez. Ondje dovode plavokose zarobljenice da se porode. Eutocol je potekao njezinim venama ubrzavši kontrakcije koje su stizale kao valovi, sve češće. Liječnik je rastreseno nastavio

s postupkom širenja. Ona je dobila porođajne bolove, rastužena i daleka, ali sudjelujući u trudovima. Umirala je od želje da vidi svoje dijete. Ali kad je djetesce počelo izlaziti, kad njezini napori više nisu bili nužni, Pentotal je napravio svoje i cura je pala u umjetni san koji medicina opisuje formulacijom »kontrolirane kome«.

Danas je doktor odnio dječaka uz argument da ga treba cijepiti. Ona ga je vidjela kako odlazi i znala je, znala, znala da je kraj, ali je izbacila tu misao iz svoje glave i pustila da je odvedu na mjesto gdje će, obećali su joj, biti udobnije odgajati ga. Otišla je, boreći se cijelo vrijeme protiv uvjerenja da ga nikad više neće vidjeti, da se nikad neće vratiti.

Sad je dječak ostao u Giribaldijevim rukama, uz torbu, pokoju brzu uputu i adresu povjerljivog pedijatra. A odande u bojniovu kuću, gdje Maisabé čeka klečeći, moleći.

Kad stigne, položi dijete kao žrtvu na stol u boravku, i gotovo mora odvući Maisabé, premrlu od straha, do njega. Kad ugleda mališana koji izgleda da spava, njoj se spontano otme sladak i pomalo tužan osmijeh. U tom trenutku novorođenče se ritne, otvori oči i prodorno se zadere što je natjera da se povuče isprepadana, spotakne i padne na guzicu na pod.

Mrzi me, zna da mu nisam majka.

Kad Giribaldi izvuče Maisabé iz boravka dijete prestane plakati.

4.

Ne postoji ništa takvo kao što je pravovremeno umiranje. Estradne zvijezde koje umru na vrhuncu svoje umjetnosti, kad njihova starost još nije uspjela razočarati njihove obožavatelje, ostaju ondje zauvijek, zatočene u nesvjesnoj zajednici mnoštva koje ih je obožavalo za života i koje ih nastavlja idolizirati zauvijek. Kao Gardel u avionu. Kao Marisa. Umrla je u trenutku kad ju je Lascano najviše volio. Prometna nesreća. Jednostavno, brzo, brutalno, nepopravljivo. Otišla je odnijevši svu utjehu, svu radost, sve. Sve je izgubljeno. U početku ga je udarac smeo, rastrgao ga je osjećaj irealnosti. Onda se probudio pokretač slijepog bijesa, upravljenog protiv svih i protiv nikoga, protiv samoga sebe. Kasnije bi mu se pojavljivao poput rupe veličine šake u grudima koja se iz dana u dan produbljivala. Nesposoban za bilo kakvu pomirenost, požalio je zbog svog pomanjkanja religioznosti i iznenadio se kad je poželio vjerovati u Boga kojega bi krivio i proklinjao. Promatrao je s nježnošću svoju Bersu i vidio unaprijed svoj mozak raspršen po krevetu na kojemu je nedostajala Marisa.

U tom se trenutku upleo Fuseli. Identificirao je njegove simptome i njegove namjere. Pod izlikom da nema gdje živjeti, zamolio ga je za privremeni smještaj, prijateljsku uslugu. Nemajući snage da odbije, Lascano je pao u zamku koja će mu spasiti

život. Fuseli se pobrinuo da se ovaj brine o samome sebi. Sa savršenim strpljenjem pratio ga je od ponora utučenosti do površine, ondje gdje se život, apsurdno, nastavlja. Oporavio se zahvaljujući svom prijatelju, koji mu je udijelio nešto u što može vjerovati, za što se može ščepati. Njegova daska za spašavanje bila je ideja zakona, pravde. Otad je Lascano prigrlio s očajanjem ono što je preuzeo kao svoju životnu misiju: raditi kako bi od ovoga svijeta stvorili pravednije mjesto, makar malčice. Smiješno, ali čvrsto kao debela daska usred oceana. Fuseli je osjetio da je izvršio svoju misiju i vratio se u svoju samoću. A Lascano u svoju.

Marisa je bila samo njegova zvijezda, voljena od mnoštva što ga je sačinjavala samo jedna osoba: Lascano. Sudbina im nije dala vremena da se zasite nazočnosti onog drugog, da rutina svakodnevnog života ustukne pred svim čarobnim trenucima koji ih spajaju. Suživot još nije učinio da zaljubljenost zahrđa, ponavljanje nije okrnjilo misterij. Osam godina nakon njihovog vjenčanja, na vrhu klisure s koje padaju gotovo svi brakovi, možda samo koji tren prije neizlječive dosade, ona je iznenada umrla.

Njegova duša to nije će i uporno bulazni o ponovno nađenoj Marisi, o uskrsnuću, o čudu, o drugoj prilici. Ponovno uz njega kako bi ga pratila dan za danom, dok mu ne postane nepodnošljiva, da mu otruje starost, da istroši s njom do posljednje strune tu

ljubav koja je ostala bez cilja u času kad je krenula najboljim mogućim smjerom. Da je voli dok se ne iscrpi svaka mogućnost da je ljubi više, ili da je uopće ljubi. Da se pretvori u neprestano društvo, dok navika da je ima uza se ne postane samorazumljiva, mrtva. Dok njegove intimne opsjednutosti više ne budu tajna, dok ne preostane ni jedan nabor njezine kože za istraživanje. Da joj kaže sve riječi koje ga sad guše. Dok njezino spolovilo ne izgubi potpuno sav okus novoga, svo tajanstvo. Dok, snagom navike, ne prestane zamjećivati njezin miris. Dok mu njezin glas ne bude poznat kao njegov vlastiti. Dok ne bude znao unaprijed sve što će mu reći. Dok se razumijevanje ne počne stvarati bez potrebe da se uopće gledaju. Dok ne postane tako obična poput atmosfere te je prestane osjećati, taj priljepak samoga sebe. Dok ne počne osjećati krivnju i grizodušje te poželi, pa čak i ima druge žene. Dok se ne preobrazu u dvoje stranaca koji jedu u ravnodušnoj tišini u restoranu, jer su se već prestali pitati što ondje rade, s tim drugim neznancem. Da bude ona ta koja će ostati sama na pristaništu u času odlaska. Ništa od toga, budućnost prekinuta, završena, zakopana ispod male nadgrobne ploče na židovskom groblju La Tablada, kamo nikad ne odlazi, jer zna, ona nije ondje. Marisa je u njegovim beskonačnim noćima, katkad kao bolno prisustvo, drugi put kao goruća prikaza koja stoji uz njegovo

tijelo. Njegovo tijelo, koje se sjeća njezinoga kao tetovaže, oprisućuje se, uzdigne mu spolovilo i steže ruku sve dok njegova ruka ne postane njezina. U mraku, usred tišine, dok škripi namještaj i drvo u kući, vodi s njim ljubav i ostavlja ga usamljenijeg no ikad. Proklinje je tisuću puta, jer ga njezina odsutnost tjera da svake noći iskusi istinsku samoću i poželi da je nije nikad upoznao. Da tako ode... Prije Marise samoća je bila njegovo prirodno stanje, njegov habitat, sredina u kojoj se živi ne osjećajući to u potpunosti. Poslije nje..., poslije nje Lascano je zaspao.

Krak. Budi se. Zvuk koraka na olabavjeloj borovoj dasci objavi mu se jasno kao prasak. Kuća je u tišini. Netko onuda hoda. Izlazi iz kreveta. U parapetu iza vrata vidi sjenu u boravku. Nasloni se uz okvir. Pogled mu se zamagli. Marisa kao da preslaguje stvari, ali stvari se ne miču. Okrenuta je leđima, u dugoj noćnoj košulji, zimskoj, debeloj, koja ne uspijeva prikriti obline njezina tijela. Lascano se osjeća kao da mu je kolac zabijen u prsa. Marisa se okreće. U njezinim je očima neka udaljenost. tuga, bol, odsutnost... Sjeda i promatra je. Već zna, ako joj se obrati, neće mu odgovoriti. Bosa je, uvijek. Ostaje mirna trenutak, onda se počinje njihati. Pleše ne mičući stopala i ziba prazne ruke. Psetu se učini da čuje pretužnu pjesmu. Pokriva lice rukama, ali kroz zatvorene vjeđe i dalje je vidi. Napola skriven iza

njezine suknje, jer ga je na to primorala majka, protiv njegove volje, mali je dječak, koji ima iste oči kao ona. Marisa hini da se nije ništa dogodilo, da je i dalje ondje. Čini to zbog njega, da se ne bi osjećao tako sam, tako loše, tako tužno. Ali Pseto pozljeđuju ti posjeti, ne želi je vidjeti. *Odlazi od mene*, pomisli, kao u boleru. Ali Marisa je samo otišla u kuhinju i kad je ondje traži nje nema, onda je čuje kako pjeva u kupaonici. *Ti, koji ispunjavaš sve radošću i mladošću*. Ali kad uđe više je nema i čuje je kako posluje po sobi. Slijedi njezine zvukove, nije ni ondje. Svali se na krevet tražeći predah. Onda klizne između plahta i Lascanovo tijelo, koje uradi sve ostalo ne mogavši to izbjeći, predaje se utvari, znajući da će to skupo platiti.

S tragovima besane noći nakon radnog dana Lascano stiže do Fuselijeve kuće. Golema terasa uz mali jednosobni stan na uglu Agilero i Cordobe. Naslonjen na rukohvat Fuseli čeka mirno da mu prijatelj kaže ono što mu je došao reći. Lascano se zapilji sa sjetom u Centar Ameghino za mentalno zdravlje s druge strane avenije, njegove zapuštene vrtove, njegove oronule zidove i zamišlja da je gost tog mjesta. Noć je jasna i svježja, bez povjetarca.

Fuseli, vjeruješ li u utvare?

Liječnik si uzme vremena da odgovori, podigne pogled i pokaže uvis.

Što vidiš? Nebo. A na nebu? Zvijezde. Vjeruješ da vidiš zvijezde, ali se varaš. Prestani zajebavati, sinoć me opet posjetila. Marisa? Tko drugi? Dobro, pitao si me vjerujem li u utvare. A ti si počeo govoriti o zvijezdama. Na to ću doći, mnoge od tih zvijezda koje misliš da vidiš nestale su prije mnogo milijuna godina. Kako su nestale ako ih vidim? Ne dragi, ono što vidiš je svjetlost zvijezda. Ne razumijem. Vrlo jednostavno. Da vidimo. Zvijezda odašilje svjetlost, zar ne? Da. Svjetlost putuje prostorom, da? Da. Zvijezda umire, da? Ajde. Svjetlost dolazi do tebe. Da. Ali zvijezda je odavno umrla. Sranje. Ta svjetlost je utvara mrtve zvijezde.

Lascano pali cigaretu pogleda izgubljenog na spojevima pločica. Kad Fuseli spazi reakciju svog prijatelja, uzoholi se kao uš i poprimi svoj najsvečaniji doktorski ton.

Svako biće, samom činjenicom što živi, odašilje zračenje koje se projicira u prostoru. Kao u slučaju zvijezda, to zračenje i dalje putuje, možda vječno, čak i kad je onaj koji ga je odašiljao nestao. Marisa je umrla, to je jasno, ali njezino zračenje i dalje dopire do tebe. A Marisa je bila veoma blistavo biće. Cijelo vrijeme koje ste bili zajedno tvoje se tijelo vježbalo primati njezine znakove. Ti si kao antena za njezina zračenja, koja se i dalje vrte tvojom kućom. Kad sve utihne tijekom noći, kad je sve mirno, kad si opušten,

dolaze njezini signali, kao svjetlo mrtvih zvijezda. To su utvare.

Lascano duboko uvuče dim. Fuseli je nalik profesoru koji predaje za katedrom.

Ali ona radi stvari, uvlači se u moj krevet. To je, dragi, tvoja luda glavica. Kad primiš znakove, vrata se uspomene, maštarije, sjećanje tvoga tijela, osjećaji koja je ona u tebi izazivala, emocije. Um, kojega očarava izmišljanje pripovijesti, počinje plesti svoju priču, davati joj oblik, objašnjenje onoga što ti se događa. Kad netko ode ostavi u nama prazninu onoga što smo osjećali kad je bio tu. Sve te emocije ostaju sad bez primatelja. Više ih nemamo kome uputiti. Sam si... Onaj drugi je veliki svjedok, veliki spremnik naših maštarija, koji nam govori da smo ovdje, sad, da nismo poludjeli, onaj koji prima naše riječi i naše misli i potvrđuje da je svijet stvaran, konkretan, opipljiv. Taj drugi je savršen komad svemira. Čovjek ga pita: jesi li vidio ovo?, jesi li čuo ono?, kako ti se čini? U drugome pronalazimo jedini dokaz da je svjedočanstvo naših osjetila stvarno.

Prijatelji zašute. Vjetar počne puhati, noć je sve dublja. Fuseli kao da se probudio iz sna.

Ti još patiš zbog Marisine smrti. Bol ima vrlinu da osobe učini dubljima. Patnja tjera dobre da postanu suosjećajnije, plemenitije; loše čini opakijima, izopačenijima, zločestijima. Što da radim? Gle,

prihvaćaj to mirno. Najgore što možeš je da se opireš.

S vremenom će proći. Zasad imam prvorazredno crno vino i odojka s ananasom u pećnici kojega bi bih glupo pojesti sam. Imaš volje ući? Jesi oprao ruke poslije šljake? Jesi lud?, tako bude ukusniji.

5.

Noć se spušta ljepljiva preko grada. Eva je na terasi, skuplja obješenu odjeću, kad začuje odozdo motore i strku. Oprezno proviri. Kuću su opkolili muškarci s dugim oružjem u uniformama s ešarpama. S ugla se pomalja maslinastozeleni poklopac vojnog kamiona. Dvadeset vojnika raširi se u lepezu. Mali tenk prelazi ulicu, obori ogradu, prolazi kroz vrt, jurne na vrata koja odlete te se brzo povuče. Trupa napreduje pucajući.

Fizički strah preuzima kontrolu nad njezinim mišićima, prazni njezin um od svake druge pomisli osim one o bijegu. Brzo se spušta stubištem koje na svom kraju gleda na dvorište, jednim skokom uzverese na krov u kojemu su smještene plinske cijevi, penje se po zajedničkom zidu i prelazi u susjedni vrt. Trkom prolazi kroza nj, penje se po drugom zidu. Iz sjene izroni neki njemački ovčar kao da će je napasti, izbjegne njegove zube za dlaku. Svjetlo se pali, neki glas ga zove, pas je na trenutak zbunjen, što ona iskoristi da se uvuče u hodnik i zatvori vrata. Udaljavajući se od laveža vere se požarnim stubištem do potkrovlja gdje zastane da povrati dah. Priljubljena uza zid, osjećajući se kao životinja koju progoni hajka, bježeći od zvukova pucnjeva što razbijaju noć, odjekuju nad rijekom i slijede je neumoljivo, ulazi u veliku sobu. Tu je veliki stol za šminkanje sa svjetlima i zrcalima poput onih kakva

upotrebljavaju u kazalištima. Svali se u jedan naslonjač. Ne uspijeva se prepoznati u toj od straha izobličenoj faci. Hvata se rukama za glavu i plače. Vani zamire puškaranje prepuštajući mjesto sporadičnim, dokrajčujućim hicima. U daljini čuje zvukove kretanja trupa, motora, nerazumljivih naredba. Iscrpljena, prazne glave, nesposobna da se pomakne, zadrijema.

Dva je dana prije Manuel, njezin partner, njezin prijatelj, njezin sudrug, pao u zasjedu koju im je namjestila vojska. Misli na njega i Silvija — bačene u lokvu krvi u Ulici Tigre. Njegova je smrt boli u glavi, ali ne u srcu, jer je ljubav prema njemu umrla posljednji put kad su se vidjeli, kad su imali jedno drugo, kad mu je govorila, a on je nije slušao. Jer Manuel jedva da ju je čuo, onako očaran okrutnom odlučnošću da promijeni svijet, ako bude prilike.

Nešto je prene. Sa stubišta do nje dopiru glasovi koji se približavaju. Ustaje. Traži mjesto da se skrije, glasovi su sve bliže. Kao štakor klizne ispod stola za šminkanje i postavlja naslonjač pred sebe. Iz skrovišta ugleda noge dviju žena koje dolaze glasno razgovarajući.

Jesi vidjela kakav je kupleraj nastao iza ugla? Čula sam pucnjeve. Čini se da su vojnici razbili skrovište. Lopovi? Gerilci. I što se dogodilo? Što ja znam. Nisam valjda išla pitati.

Dolazi još jedna žena i sjeda u naslonjač iza kojega se krije Eva, prisilivši je da se spljošti uza zid kako bi izbjegla da je ne okrzne svojim koljenima. Djevojke zamjenjuju jednostavnu uličnu odjeću izazovnim haljinama s bretelama i mažu se. Upada cura veoma mladenačkog glasa.

Kakva su vam to lica? Nisi čula? Što? Ova živi na Mjesecu. Draga, ovdje iza ugla ulovili su neke pobunjenike i sve su ih posmicali mecima. Nemoj mi reći da nećemo moći raditi. Sutra moram platiti školu maloj ili je neće pustiti da ude. Ne znam. Treba čekati Tonyja da vidimo što će reći.

Eva se okreće prema zvuku koraka. Pripadaju muškarcu u hlačama, čarapama i crvenim cipelama.

Što me trebate pitati? Hoćemo li danas raditi? A zašto ne? Ne, kažem zbog puškaranja. Nije to ništa. Bojnik koji upravlja trupom moj je prijatelj. Što misliš tko im je dojavio informaciju? Tony je upućen u sve. Dobro, dosta brbljanja i na posao, jer će noć biti duga. Idemo, idemo.

Muškarac ih istjera iz sobe. Proviri i više nešto što Eva ne razumije. Vraća se smjesta s još jednim.

Zatvori vrata. Kako je sve prošlo? Bez problema. Imaš lovnu? Ovdje je. Jesi izbrojio? Nisi li mi rekao da je izbrojim? Da. Onda sam je izbrojio. Dvadeset tisućica. Jel' stari bio sretan? Kad je vidio dvije crnkinjice počela mu je curiti slina. Jel' nešto rekao? Ništa, dao mi je perje i izbacio me. Dobro, idi dolje

kontrolirati da sve bude mimo. Sad idem. Jesi govorio s vojakom? Teren je čist Zatvori vata.

Tony korača do zida ispred Eve i čučne. Ona osjeća kako joj staje srce, misli da je otkrivena, ali čovjek stane silom odvrnati poklopac električnog priključka, koji skriva sigurnosni sef. Otvara ga i stavlja unutra dva svežnja novčanica, onda ga vraća na mjesto, ponovno postavlja električni priključak i izlazi. Eva se umalo ugušila, ne zna koliko dugo zadržava disanje.

Lascano požuri prijeći Trg Vicentea Lopeza. Onaj gdje odlaze sрати psi imućnih obitelji što ih šeću sluškinje s pregačama iz Case Leonor. One zarađuju desetinu onoga koliko stoji najpovoljnija od tih oholih životinja, da ne govorimo o onim naj- egzotičnijima. Iz sjene što je širi divovski gumijevac zadovoljno spazi da su njegovi ljudi već spremni. Prati trag Tonyja Venture već osam mjeseci. Sad ga ima. Hoda mirno i puši, dok njegovi ljudi završavaju sa zauzimanjem položaja u Ulici Caspar Campos, koji metar od mjesta gdje je presijeca Arredondo. U toj četvrti s dvostrukim prezimenom Ventura je smjestio svoj posao. Nekim mutnim manevrom stekao je tu zgradu u kojoj su čak i brave pod hipotekom i koja je, dok ne dođe do izbacivanja iz zgrade, idealna za javnu kuću koja visoko kotira kakvu je pokrenuo. Tony misli da je zbog moćnih klijenata pošteđen policijskih racija ili sudskih intervencija. Ohrabren tim dojmom nekažnjivosti, proširio je svoje operacije

uključivši tu i trgovinu drogom, stolove za poker na kojima se rado klade i, na svoju nesreću, maloljetne prostitutke. To je bio argument koji je na koncu uvjerio suca da potpiše naredbu o premetačini.

Prošlog ljeta na Punti del Este doktor Marraco vidio je kako je propupala Mariana, njegova trinaestogodišnja kći. Na Bravi je prvi put odjenula bikini koji su se njezine adolescentne sisice trsile rastegnute. Guzičica joj se zaoblila, oči se ispunile maštarijama, uz rubove kratkih hlačica počele su se javljati početne, ravne dlačice. On nikad nije vidio ženu s ravnom dlakom ondje dolje. Usta su joj postala mesnatija i jednoga jutra pronašao je njezine gaćice uprljane krvlju. Već je bila prava ženica. Suca su počeli izluđivati pogledi muškaraca, uključujući oni njegovih najboljih prijatelja, koji su se zadržavali na tjelešcu njegove djevojčice. Ljubomora mu se zabila u očnjake i više ga ne pušta. Pokušao se čvrsto postaviti i postići da njegova kći nosi neupadljiviji kupaći kostim. Uspjelo mu je tek da Mariana sve učestalije odlazi na drugu plažu, drugu pozornicu gdje će izazvati generalnu probu hysterije, daleko od očinskog pogleda. Jedne večeri kad se vraćao iz kasina u San Rafaelu Marraco je s prozora ugledao mlađeg Pertinettijevog sina kako je pipka u naslonjaču u boravku. Ona sva zadovoljna; njezina majka, suučesnik; on ljut.

Ventura je bio doveo tri petnaestogodišnje cure, kupljene u Asunciónu po cijeni dvije. Mješavina Guarani Indijanke i Njemice, te su garavice, pocrnjele i glatke kose kao u istočnjakinja sa zelenim očima, mogle fino proći pod Tajlandanke. Na neki je način Tony nastavljao tradiciju Zwi Migdala, ⁴ koji je dvadesetih i tridesetih godina krijumčario plavokose Poljakinje koje su u Buenos Airesu mirno prolazile kao Francuskinje.

Lascano ima u džepu nalog za pretres diktiran Marracovom ljubomorom. Premda je ovih dana takav dokument izišao iz upotrebe, Pseto on štiti u slučaju da naiđe na nekog gnjavatora iz vlade ili oružanih snaga.

Grupa policajaca, nestrpljivih u svojim uniformama, postavljena je koji metar od kuće gdje se skriva Eva. Lascano ovlaš pozdravlja rukom, neki mu salutiraju, ali on ne obraća na njih pozornost. Uputi se prema potkomesaru.

Svi su na položaju? Svi smo spremni, inspektore. Čim vi naredite. Čekat ćemo dok dođe sudac.

Časnik pokaže napola začuđen, napola rezigniran izraz lica nakon riječi svog nadređenog: nije naviknut na prisutnost suca prilikom premetačine. Za njega su suci gospoda koja se katkad pojavljuju u dnevnim novinama šepireći se nakon što su oni već obavili cijeli prljavi posao. Ne osjeća nikakvu posebnu

sklonost postavljati pitanja. Zna da se ovako živi mirnije i ograniči se da odgovori ljubazno i udvornički.

Kako vi zapovijedite, gospodine.

Na stražnjem sjedištu Falcona što ga vozi policajac kojega je Lascano već viđao, dovezu se Marraco i Arrechea, jedan od njegovih tajnika. Dok se Lascano približava, sudac spušta prozorčić.

Dobro večé, doktore. Kako je, Lascano, kako sve teče? Spremni smo. Ventura je unutra, zamijećeno je kretanje po kući. Mislite da će biti otpora? To nisu osobito nasilni ljudi, ali nikad se ne zna. Kako bilo, pripremljeni smo. Hoćete li sudjelovati? Bio bih oduševljen da vidim Venturino lice kad ga ulisičimo. Tako će naučiti da se ne treba petljati s maloljetnicima. Ali ne mogu. Doktor Arrechea će vas onamo pratiti. Kako vi kažete. Dobro, sutra me izvjestite o svemu. Kako god vi naredite, doktore.

Marraco podigne prozorčić i naredi vozaču da upali motor. Želi brzo stići kući kako bi nadzirao aktivnosti svoje kćeri. Auto se udaljava, stapa se sa sjenama da bi se opet pojavio rasvijetljen uglovnim svjetlima, smanjujući se na svakom križanju dok ne nestane. Arrecheu razdražuje što se prema njemu ophode kao prema dječaku.

Doktore, napravit ćemo ovako. Mi ćemo ući i osigurati prostor. Kad budemo sigurni da je situacija pod kontrolom, dat ću da vas pozovu i započet ćemo s akcijom. Ne želim da riskirate. Kako vam se čini?

*Vrlo dobro. Onda krenimo. Svi u položaj za napad!
Na naređenje.*

Pokretom ruke Pseto naređuje dvojici ljudi naoružanih s ovnom da razvale vrata.

Eva izlazi iz svog skrovišta, proviri u nišu koja gleda na stubište, odozdo dolaze glasovi muškaraca i žena. Buka što je naprave ulična vrata kad su oborena prava je eksplozija. Trka i vika.

U kući je zabava završila. Lascano s cigaretom u ustima blokira izlaz i uživa u razvoju operacije koju je osmislio do savršenstva. Za svega nekoliko minuta kurve i klijenti su identificirani, a Tony je odveden u lisicama u Psetovom prisustvu. Ne može suspregnuti smiješak, onako sav crven doima se kao vražićak igračka. Prekriva usta, zakašlje se i naredi svojim ljudima da dopuste uhićenima da se odjenu. Neki mu oficirčić šapne nešto na uho.

Pustite neka odu.

Pravi se da ne vidi dvoje koji pognute glave izlaze u žurbi i gube se u gradu.

Smrknulo ti se, Ventura. Izgubio si.

Premda je veoma visok, poraz kao da je smanjio Tonyja.

Krasno odjeke, Tony, ima i za muške? Prestani zajebavati, Pseto... Inspektor Lascano za tebe... To možemo srediti. Tebe će srediti Marraco. Ne znaš kako poludi kad su u pitanju maloljetnici. Odvedite ga.

Na gornjem katu Eva čuje korake kako se uspinju stubištem. Nečujno zatvara vrata. Vraća se u skrovište ispod stola. Postavlja naslonjač ispred sebe, sjeda na pod i čeka prekriženih ruku, kao da moli, ali ne moli. Jedan uniformirani napravi krug po sobi i opet iziđe, a Eva opet prodiše.

Dolje policajci gone kurve, makroe i župljane. Policijski agent koji se spušta stubištem priđe Lascanu.

Sve je osigurano, inspektore. Gore nije ostao nitko. Dobro, dovedite mi sve u Postaju.

Arrechea, koji je bio miran i šutljiv kao na misi, zauzme pozu autoriteta kad mu Lascano prilazi.

Dobro, doktore, to je bio pun pogodak. Istina je da ste akciju izveli posve čisto. Predlažem vam da sad odete kući da se odmorite sa svojom obitelji. Ja ću se pobrinuti za ostalo i sutra ću gledati da izvještaj stigne do suca. Dogovoreno. Do sutra, onda. Do sutra, doktore. Hvala na svemu. Nema na čemu.

Lascano se smiješi. Uspio se brzo riješiti tajnikova prisustva i sad može dati maha svojim vrlinama njuškala. Stane pregledavati kuću, sobu po sobu. Raskošna je, s originalnim pokućstvom. Namještaj, slike i tepisi govore o bogatstvu što ga je gomilalo nekoliko generacija, o studijima u Europi, o finim ljudima. Penje se skupocjenim mramornim stubištem. Polagano hoda sve promatrajući. Eva sjedeći na podu skrivena ispod stola vidi njegove noge i nada

se da neće biti otkrivena. Udaljen tek koji centimetar pregledava predmete na toaletnom stoliću iznad njezine glave. Udaljava se dok se malim udarcima lupka po koljenu malom knjižicom crnih korica. Knjižica mu pada. Eva ga ugleda kako se prigiba da je pokupi, cijelo se njezino tijelo skupi protiv njezine volje i stopalom pomakne naslonjač. Lascanovi refleksi prinose ruku futroli s pištoljem. Priđe, povuče naslonjač i ugleda ondje skrivenu mladu ženu lica okrenuta prema podu. Kad osjeti da je otkrivena, Eva diže pogled sve dok se ne sretne s inspektorovim. Psetu zastane srce. Ondje je Marisa, njegova mrtva žena. Lice, kosa, ramena, ruke, boja. Taj izraz, između izazivačkog i sjetnog, ali, iznad svega, oči, to je Marisa. Odjednom čaroliju razbija glas poručnika Molinarija, koji s mjesta na kojemu se nalazi ne može vidjeti što je sledilo Lascanu. Dolazi mu priopćiti da je prijevoz uhićenih već obavljen. Ne svrćući pogled s nje inspektor mu naredi da idu, on će ih dostići. Opet su sami, u tišini, promatra je, čuđenje ga ne napušta.

Skrita ispod stola raskošne javne kuće Marisa ga gleda. Lascano više ne vlada situacijom, ne zna što da napravi. Dotiče joj kosu samo kako bi se osvjedočio da je stvarna. Ne može je odvesti i zatvoriti, ne može je pustiti na slobodu, ne može se pretvarati da je nije vidio. Kad ona pokuša govoriti, stigne tek staviti kažiprst na usne. Uzima je za ruku kako bi joj pomogao izaći, umata je u svoj ogrtač i

napuštaju kuću ne izmijenivši ni riječ. Vani grmi ljudska glupost i ubija se za novac.

Cura pušta da je vodi u tišini. Katkad Lascanu uputi letimičan pogled, brz i kriomičan pokušavajući pogoditi njegove namjere. Boji se, procjenjuje svoje mogućnosti za bijeg, ali se ne odlučuje. Ništa ne može odgonetnuti na tom čovjeku dovoljno starom da joj bude otac, koji bez prestanka puši i ophodi se prema njoj kao prema dvorskoj dami. Kad krene po Libertadoru misli da je vodi u Strojarsku školu Armade, ali nastavljaju dalje. Pomisli da idu u Obavještajnu bojnu ⁵ 601 na uglu Viamonte i Callaa, ali skreću po Juanu B. Justu. Ulaze u La Paternal i parkiraju. Ne vidi u toj četvrti ništa što bi moglo izgledati kao tajni zatvor, ali tko zna koliko ih je? Već na pločniku, dok on hoda pet koraka ispred nje, pomišlja pobjeći, ali kamo? Prestane hodati. On produžuje ne okrećući se. Uplašena, zaintrigirana i drhteći, prati Pseta do unutrašnjosti njegovog stana.

Otuširaj se vrućim tušem. Dobro će ti činiti. Ovdje imaš ručnik i ogrtač.

Lascano promatra pticu u krletci. Životinjica ga motri praveći nervozne pokrete glavicom i ispušta pijuk prepoznavanja.

Lascano strese glavom i ulazi u kuhinju. Sjeda ponešto ošamućen. Stavlja čajnik s vodom na grijač. Istom šibicom pali plin i cigaretu i pušta da mu duh lebdi, uljuljkivan šištanjem plamena. Malo prije no što

voda zaključa, okreće plinski pipac i plamen odumre uz laganu eksploziju. Priprema mate prema ustaljenom obredu.

Sjedi na sofi koja je nekad bila crvena, kad se ona vraća ispod tuša. Još je više Marisa nego prije, još svakodnevnija. Pruža joj mate.

Kako se zovete? Eva. Jeste gladni?

Ona potvrdno kimne glavom. Pseto napušta svoje mjesto. Sa sofe ga Eva gleda dok priprema jelo. Ne razumije ništa. Časak potom stvore se dva pušeca tanjura rezanaca u umaku od rajčica i postavi ih jedan nasuprot drugom na nestabilan stolić. Vraća se u kuhinju. Izlazi s bocom vina, dvije čaše, priborom te sve postavlja neuredno na stolić. Sjeda, počinje jesti žurno i jednim pokretom pokazuje Evi da napravi isto. Ona se zadubi u tanjur. Jelo je skromno, jednostavno, ima slastan okus. Zadržava se na okusima, osjećajući kako joj hrana krijepi tijelo, žudeći za još takvih očuta. Ulije u sebe gutljaj vina, koji joj se smjesta penje u obraze. Zašla je u toplo podneblje, koje je dosad bilo tek skriveno sjećanje među naborima opustošene sadašnjosti. Pita se: kako sam došla ovamo? Lascano koristi njezinu usredotočenost na jelo kako bi je proučavao. Čini mu se da proživljava onaj prvi put kad je kuhao Marisi. Samo nedostaje da mu kaže:

Hm, to me pomirilo s umakom od rajčica.

I da joj on odgovara:

To je stvar iskustva.

Uobičajeno mu oštri i duhoviti odgovori padaju na um nekoliko sati pa čak i dana nakon što bi bili prikladni, ali ne u ona vremena kad je smijeh kao čarolijom nicao među njima dvoma. Lascano se sam za sebe smiješi s tugom. Pojedinost koja Evi ne izmiče, niti je razumije, niti joj treba da razumije. Ovdje se nešto događa. Ne zna što, ali joj se sviđa, smiruje je, čini da se osjeća kao doma. Ne zna zašto, ali ovaj čovjek ulijeva joj sigurnost. Iznenada Lascano ustaje i ulazi u svoju sobu odakle odmah izlazi s gunjem koji baca pokraj nje na sofu.

Da vam ne bude hladno... Sad spavajte. Sutra ćemo vidjeti što ćemo s vama.

Vraća se u svoju sobu i zatvara se. Eva ostaje nepomična nekoliko sekunda. Čuje neke zvukove. Onda tišina. Prazni tanjuri. Ustaje. Uzima suđe, ide u kuhinju, pere, nešto mora raditi. U daljini trešte strojnice.

Lascano zapada u san u svom krevetu. Marisa mu se smiješi. Okreće se. Pseto klizi rukom preko njezinog tijela, polagano, dok ne dođe do njezinog usnulog spolovila. Budi ga i leti natrag kao kolibrić, do toga mjesta gdje se nalazi Marisa. Otvorena i nezaštićena i predana i žuđena i mlaka i gostoljubiva naseljava njegovo tijelo kao da je njegovo tijelo njezina kuća i on uranja u želju za još i prelijeva se

preko sebe samoga i srce mu tone i plače, a u daljini
trešte strojnice.

6.

Treba šetati po Jedanaestoj, židovskoj četvrti Buenos Airesa, bilo kojega dana kad trgovine spuste svoje rolove i pločnici ostanu pretrpani suvišcima tkanina, rolama kartona i drugim otpatcima što su ih ostavili trgovci, kako bi susretao muškarce, žene i djecu što skupljaju ostatke loveći iskoristive materijale, koji se mogu reciklirati i koje će prodati po težini za sitniš skupljačima otpada. Pionirske obitelji u tim aktivnostima koje im dopuštaju da prežive zahvaljujući pretraživanju po smeću. To koriste policajci Sedme koji dobiju svoj zalogaj ne u zamjenu za zaštitu, nego zasad tek za privremenu dozvolu, zažmirivši na jedno oko. Bogate židovske obitelji počele su polagan i postojan egzodus i premda zadržavaju svoje poslove u Jedanaestoj, odabiru Sjevernu četvrt ili Belgrano, zone s višim društvenim statusom, da ondje smjeste svoje rezidencije. U starim luksuznim zgradama iz zlatnog doba ostaju starci, utemeljitelji blaga koje sad omogućava velike stanove nad vrtovima u Libertadoru, praznike na Punt del Este, privatne škole, dvojbeno engleske, uvozne aute. Tim novim generacijama trud oko zgrtanja ne remeti san i pronalaze užitak u razmetanju. Sinovi obilja koji nisu iskusili odricanja rata, bijede pogroma, fantazmagoriju koncentracijskih logora dopuštaju si da djeluju na

veliko. Misle da je trošiti više živjeti bolje. Ostala je poneka iznimka. Elías Biterman je jedna od njih.

Ovo je jedno od onih mrtvih razdoblja u Bitermanovom životu. Trudi se izmaknuti praznim satima. To su nezaštićeni bokovi što ih okupacijske sile sjećanja koriste da napadnu utočište u njegovoj sadašnjosti. Sjeća se kad je kao vrlo mlad bio zbijen u vlaku-krletci sa stotinu zemljaka koje su čuvali SS-ovci sa strojnicama dok su prelazili ledinu. Prolazak konvoja, koji se nije zaustavljao na stanicama, pozdravljali su katolički Poljaci pjevajući Ciklonu B i krematorijskim pećima. Njegovo je odredište bio koncentracijski logor blizu Oswiecima koji su nacisti krstili kao Auschwitz. Kad je pročitao *Arbeit macht frei*, plakat koji je okrunio ulazna vrata, i našao se pred prikazama u koje se bijahu pretvorili njegovi stanovnici, shvatio je da mora pobjeći što prije, dok još ima snage i volje da to pokuša.

Njegov otac Šlomo, koji je preživio pogrom iz Ukrajine, vrlo je pažljivo pratio ono što se događalo u Njemačkoj četrdesetih godina. U zamjenu za značajan iznos koji se zaustavio u džepovima dužnosnika veleposlanstva, nabavio je argentinske putovnice.

Godinama ranije, za vrijeme depresije, stari Biterman bijaše spasio bijede Heinza Schultza. Dao mu je hranu, posao i stanovanje ne tražeći mnogo u zamjenu, sve dok ga nisu namamili najvećom

nacionalsocijalističkom ponudom: mjestom čuvara u Auschwitzu. Prije no što je otišao iz Njemačke prekrivene svastikom, stupio je s njim u kontakt i kupio njegovu dobru volju s lijepom količinom Reichsmarks, uz obećanje još mnogo maraka ako omogući bijeg njegovom sinu.

Schultz je uz pomoć nešto tih maraka uključio nekoliko drugova i noću su izvukli Elíasa izguravši ga iz barake u kojoj je bio smješten. Ostatak zatočenih, naviknut na takve upade, sažalio se nad njegovom sudbinom, a posramljeno su se obradovali što nisu oni na redu. Biterman je, skriven u dvostrukom dnu kamiona za zalihe, bio odveden do obližnje šume. Ondje ga je vozač fotografirao uz nasmijanog Schultza. Kad je Elías vidio kako njegovi ugrabitelji prinose ruke futrolama, nije dvojio ni trena. Svom je snagom udario Heinza u nos i potrčao prema šumi, u noć, cik-cakajući među drvećem zapaljenim bljeskovima pucnjeva. Nije uspio izbjeći sve metke, jedan od njih mu je prošao kroz leđa i uglavio se u plućima. Ali onda je bio mlad, snažan i odlučan. Nastavio je trčati i trčati dok se nije srušio na čistini. Schultz je upotrijebio fotku da pokupi od Sloma ostatak ugovorenog novca i uvjerio ga je da Elías na tajnom mjestu čeka kako bi mogao izići iz zemlje. Stari Biterman udvostručio je vrijednost otkupnine pod uvjetom da preda drugu značajnu količinu njegovom sinu kako bi on mogao kupiti putovnicu

Vignesu, konzularnom dužnosniku argentinskog veleposlanstva. S tom nadom i požureni strahom od otkucavanja, Šlomo i njegova žena otpočeli su tegobno hodočašće do luke Buenos Airesa. Tri godine kasnije, iscrpljen progonima i oskudicama, umro je ostavivši je u četvrtom mjesecu trudnoće.

Prirodno, Heinzu je ostalo sve, a uz to je upotrijebio informaciju o konzulu da ga ucjenjuje. Sa svojim malim bogatstvom pokrenuo je radionicu za proizvodnju lonaca i kuhinjskog pribora. Njegovi su mu kontakti nabavljali robovsku radnu snagu iz koncentracijskih logora i njegova se mala tvrtka pretvorila u jednu od tvornica koje su opskrbljivale frontu. Sit slatkastog mirisa po spaljenom mesu što su ga ispuštali dimnjaci krematorija, kupio je liječnički certifikat i prestao se aktivno baviti poslom. Obogatio se, ali taj mu je miris ostao priljepljen za nosnice sve do 28. maja 1969., kad je stavio cijev svog Walthera PPK među zube i pritisnuo okidač. Njegova su ga djeca naslijedila i kako je vrijeme išlo postala su napredni industrijalci, silno zaokupljeni standardima kvalitete svojih proizvoda, koje su izvozili u mnoga mjesta diljem svijeta.

Elíasa je pak spasila grupa bandita koji su imali svoja skrovišta u dubini šume. Bili su prirodni neprijatelji uspostavljenog reda, bilo kojeg reda. Instinktivno su bjegunca smatrali jednim od svojih. Stoga ih je u spašavanju i čuvanju Elíasa vodila ne

samo odanost tom nikad napisanom kodeksu, nego i korist što bi je taj korpulentan i odlučan momak mogao nametnuti u kliki. Politika ih nije ni najmanje zanimala i osjećali su životinjsku odbojnost prema uniformama, koje god boje one bile. Ta banda drumskih razbojnika običavala bi postaviti djelotvorne zasjede za izolirane patrole nacističke vojske kako bi otimala oružje i streljivo. Njihovi su udari bili brzi, točni i obično nisu ostavljali nikoga na životu, kao ni leševe svojih drugova. Tijekom jedne od takvih akcija iznenadila ih je četa SS-a koja im je pratila trag. Bili su desetkovani. Elías je bio jedan od nekolicine preživjelih. U zoru je došao do usnulog sela gdje je pronašao svoju propusnicu: tačke. S tom savršenom krinkom krenuo je okolnim putovima. Hodao je opskrbljen Lugerom što ga je dobio tijekom jednog napada na naciste. Ukoliko bi se našao u izgubljenoj situaciji, upotrijebio bi ga na sebi. Čvrsto je odlučio da se neće vratiti u logor. Vojnici ili ophodnje na koje bi naletio smatrali su ga seljakom na svakodnevnim zadacima i uglavnom bi se prema njemu ophodili s ravnodušnošću. Ako je bilo potrebno, ukopao bi se u njemačkom stilu, podizao desnicu i uputio im poznati *Heil Hitler!* Gurajući neprestano tačke zaputio se na jug: prešao je Čehoslovačku, Mađarsku i Austriju. U Trstu ih je morao ostaviti da bi se kao slijepi putnik ukrcao na brod. U Dakaru su ga otkrili i bez krzmanja izbacili na pristanište.

Sve u svemu trebalo mu je pet godina da dođe do luke Buenos Airesa, nađe majku, dozna za očevu sudbinu i brata Horacija. Duge godine samoće i neprestanog rizika preobrazili su Elíasa u plaho i šutljivo biće, zaokupljeno jedino mišlju da više nikad neće zapasti u bijedu. Prošlost je beskrajna zbirka užasa, koja zaslužuje jedino najpotpuniji zaborav; budućnost je ono nepoznato i slabo pouzdano što je nužno osigurati; sadašnjost je borbeno polje na kojemu si moraš osigurati starost. Besmisleno je štedljiv, sve mu se čini skupo. Kad mora kupiti cipele računa pojedinačnu cijenu i uvijek, izmorivši trgovce, u cijeloj transakciji dobije pozamašna sniženja, dok ni milimetar ne popušta kad je riječ o njegovim zaradama. Ono malo novca što ga je Elíasu prepustila majka, u njegovim se rukama stotinu puta obnovilo i umnožilo omogućivši njoj, bratu i njemu samome imetak u kojemu se mnogo štedi, a ničega ne manjka niti je viška. Do dana njezine smrti, jedinog puta u životu kad je Elías zaplakao. Sara ga je gledala ushićena, prepoznajući u njemu cjelovitost, viziju i umjerenost svoga muža. Žene predstavljaju jalovo poglavlje u Bitermanovom životu. Onako plah nikad nije stekao vještine potrebne za zavođenje i udvaranje. Dok je bio mlad smirivao je zov spolnosti uslugama jeftinih kurva, povremenih, užurbanih i loše plaćenih. Erotska iskra brzo mu je zgasnula, što ga je razveselilo, jer je pomislio kako će sad cijelo svoje

vrijeme moći imati na raspolaganju za stvari koje su mu istinski važne. Mogućnost da sreže troškove uvijek je za njega bio povod veselju.

Elías začu brata kako dolazi. Njegovo se lice pomalja na vratima i uvede ga u sadašnjost. Horacio je u potpunosti njegova opreka. Kad ide ulicom s jednog mjesta na drugo njegov je put određen putanjom neke zgodne žena s kojom se mimoide. Slijedi je blokove i blokove pokušavajući je zvesti, sve dok ona ne prihvati kavu ili on odustane primamljen nekom drugom. S osebujućom aritmetikom Horacio nastoji osvojiti svaku curu, u igri je postavljanje statistike u njegovu korist: *ako se nabacujem dvadeset, trideset ili četrdeset žena na dan, sigurno je da će jedna ili dvije prihvatiti moje pozive*. Tako je njegov adresar uvijek krcat djevojkama, a njegov život nevoljama sa suknjama.

Naslijedio je od majke kosu boje mrkve koja mu poput plamena krase glavu. Ima blag osmijeh, snene oči, dostojanstveno držanje i njeguje sklonost prema finoj odjeći, dobro krojenoj, koju nosi s elegancijom. Horacio je *dandy* bez prebijenog novčića. Njegova primanja dolaze na kapaljku, a izlaze kao kroz vatrogasni šmrk. Premda se to s Elíasom ne usudi, ne oklijeva krasti, prevariti svoje osvajačke podvige s računom za namještaj za svadbu ili pribjeći kakvoj god lukavosti da dođe do kojeg pesosa. Njegov je omiljeni program službena tribina hipodroma

Palermo gdje stoji rame uz rame s članovima Jockey Cluba dok za četrdeset pesosa čeka čudo s konjem, koji uvijek stiže prekasno. Divi se plavušama, krasnim i dalekim, iz visoke portenjske buržoazije, kod kojih uspijeva probuditi tek prolazno zanimanje. Ondje je upoznao Amancija Péreza Lastru. Jet-set verzija njega samog. Smjesta su se sprijateljili, mnogo je zajedničkih afiniteta. Žudi skratiti društvenu distancu koja ih u biti odvaja i popustljivo dočekuje uobičajen Amancijev komentar, koji ga iritira: *Ti si moj židovski prijatelj.*

Da bi zadobio njegovu naklonost, Horacio mu je naumio predstaviti svoga brata kako bi mu posudio sredstva koja su mu potrebna s rastućom hitnošću. Također spekulira s mogućnošću da bi mu brat mogao dati kakav postotak za dovođenje mušterije. Osjeća da zaslužuje mnogo više od onoga što mu život daje, a osobito mnogo više od onoga što mu Elías određuje kao plaću, u zamjenu za posao djetića kojega ne treba. Dodijelio mu ga je na preklinjanje njihove majke, jedine osobe na svijetu koja je bila kadra natjerati ga da potroši cent na nešto površno.

I onda? Onda ništa. Kako ništa? Tako, ništa, nula, zero. Nećeš mi dati ništa za klijenta kojega ti dovodim? Prvo, ja te već plaćam da ne radiš praktično ništa i drugo, tip još nije došao, a ti već tražiš postotak. Što, zar ti ne koristi ono što radim? Isto kao što tebi koristi ono što ti plaćam. Ali nije mi

dovoljno. Zar sam ja kriv što ti nije dovoljno? Kad tebi nikad ništa nije dovoljno.

Imaš previše poroka. To je moj problem. Točno, to i ja kažem: tvoj problem. A ako ja odem, gdje ćeš naći nekoga u koga se možeš pouzdati? Vidi, dok se brijem ujutro dobro nadgledam samoga sebe, jer se ne uzdajem ni u vlastitu sjenu. Ručku držim ja i nikad je ne ispuštam. A na ovom svijetu ručka ima samo jedno ime: Geld Ali, daj Elíase... Moli se u crkvi. Onda mi nećeš dati ništa ni za ovoga. Prvo da vidimo ribu, onda ćemo odlučiti kako ćemo je skuhati. Tip ima zemljište kojim može jamčiti za ono što ćeš mu pozajmiti. Taj dio prepusti meni, o tome znam nešto više nego ti. Dobro, ali nemoj poslije zaboraviti. Ja ne zaboravljam ništa. Osobito ne zaboravljam ono što mi već duguješ.

U palieru je Amancio u svom najboljem odijelu, svojoj lopovskoj uniformi, kako on kaže, sa širokim osmijehom, na Bitermanovim vratima pritišće zvonce, ne zamjerivši da ga susjeda uhodi kroz zirku.

To je zacijelo tvoj prijatelj. Primi ga. Zatvori, malčice ću ga pripitomiti. Jesi otišao vidjeti to njegovo ladanjce? Prilično je dobro, zapravo, jedino što je ostalo od ladanja su zidovi. Bit će sigurno kakvih četiri ili pet hektara. Malo je zapušteno, ali uz malo love moglo bi biti lijepo. Mamu bi oduševilo. Za tebe je sve malo love. Kako se zove imanje? La

Rencorosa. Kakvo je to ime? Sviđa mi se. Neka uđe i čeka. Ja imam poziv iz unutrašnjosti.

Biterman uzima novine sa stola i raskopčavši si hlače ulazi u kupaonicu. Ima ozbiljnih problema s probavom, tako da je ovo sveti trenutak. Horacio izlazi, zatvara, ide do ulaza i otvara. Brzim pogledom Amancio odmjerava stan. To je jedna od onih slijepih rupa s papirnatim zidovima, gdje je sve minimalno. Čovjek se ne bi mogao ovdje protegnuti a da se nešto za nj ne zakvači. Namještaj, rijetki ukrasi, zastori, sve je jeftino i upotrebljavano dulje od roka trajanja, ali ovo mjesto miriše na novac.

Amancio. Naprijed. Kako ide, dragi? Gura se. A tvoj brat? Ima poziv, sad će te primiti. Taj drugi je nazvao, tako da će sigurno neko vrijeme razgovarati. Čovjek pazi na svoje. Pesos koji padne u njegove ruke ne vidi više svjetlo dana. Jesi bio na imanju? Da. I kako ti se čini? Kuća je lijepa, ali malo oronula. S dvadesetak zelembaća za boju i toliko za zidanje bit će kao nova. Može biti, ali daj ti izvuci dvadesetak zelembaća, od moga brata. Zašto se zove La Rencorosa? To je obiteljska priča. Moja je majka naslijedila to ladanje od tetke usidjelice, ali joj se nije sviđalo, nikad nije odlazila onamo. Moj se otac za njega brinuo i upustio u ljubakanje s nekom ženskom odande. Curičak iz sela, ali je imala tijelo koje ti je oduzimalo dah. Pravi ženskar. I djed i pradjed i moj brat i ja. To se nosi u krvi, dragi. Stvar je u tome da je

ostala trudna pa ju je smjestio da živi u kući koja se onda zvala El Vergel. ⁶ Jednog lijepog dana došla su ogovaranja do moje stare. Zgrabila je pušku, ušla u auto i otišla na ladanje, nanišanih na curu i kako ju je htjela prebiti, izudarala ju je kundakom dok nije ispljunula fetus. Poslije ju je izbacila na ulicu. A tvoj stari, što je napravio? Ništa. Nije ni doznao. Jedino kad su o toj temi razgovarali sve do dana njegove smrti, bilo je kad ga je mama natjerala da promijeni ime. Tata ju je pitao zašto je stavila ime La Rencorosa. Ona mu je odgovorila: kako bi znao da ćeš za sljedeću takvu koju mi budeš napravio udarce kundakom dobiti ti. Tata je spremio violinu u kutiju i više se nije dogodilo ništa... Hej, hoće još dugo trebati tvom bratu? Ne vjerujem. Hrabra je ta tvoja obitelj. Mi se ne petljamo s curičcima. Jesam ti ispričao o onome kad me je jedan težak uvrijedio i ja sam ga izbičevao?

Elías se pojavi smiješeći. Išlo mu je dobro.

Znači vi ste slavni Amancio. Jako mi je drago. Kako ide? Borim se, kao uvijek. Udite. Kako vam mogu pomoći? Dobro, imam neke financijske poteškoće. A kako se zovu te poteškoće? Nekih deset milijuna. To je nešto više nego poteškoće. Dobro, procjena La Rencorose kaže da može jamčiti tu svotu, ladanje vrijedi deset puta više. Ako vi tako kažete... kako ćete ga povratiti? Mogu vam dati čekove. Da vidimo. Dobro, napravite četiri od tri i pol milijuna. Stavljate

mi luđačke kamate Samo luđaci pozajmljuju bez potpisa na mjenici. Ali ja vam jamčim s divnim ladanjem. A kako da ja znam da nije ugroženo drugim dugovima, da sutra neće otići u stečaj, a ja u red vjerovnika? Ali, molim vas, imate moju riječ. Vi mislite da ću je moći spremi u banku? Gledište, stvar je takva. Uzmite ili ostavite. Dobro. Kad mogu imati novce? Polako, prvo mi date svoje podatke i ja se informiram, poslije vi odete kod bilježnika Benina, Horacio će vam dati adresu i potpišete mu obustavu dobara. Ali čini mi se da bi bilo bolje da dobro razmislite, jer vas moram upozoriti da nisam čovjek koji tolerira neizvršenje obveza. Ako vi ne budete izvršili svoje, ja ću potraživati svoje. Neću mariti što ste prijatelj moga brata, strpljenje nije moja najveća vrlina. Ni moja. Kako ćemo? Jednom kad budu obavljeni postupci s bilježnikom, navratite ovamo tražili pozajmicu. Troškovi idu na vaš račun. Čekove mi ostavite sad. A tko mi tvrdi da ih nećete spremi, a meni nećete dati ništa? Nitko. I onda? Uvjeti su takvi, ostavite ili uzmite. Na ime koga. Nositelja.

7.

Blijedi su sati svitanja. Sat strijeljanih. Već nekoliko noći ne obavlja svoje uobičajene funkcije na čelu Grupe sa zadacima koja je pod njegovim zapovjedništvom. Zbog dolaska djeteta u kuću dodijelili su mu dopust. Giribaldi spava u krevetu nadlaktice prekriživši preko prsa s rukama stisnutim u šaku. Ne čuje sirenu koja prolazi gradom. Kroz pukotine rebrenica počinje se provlačiti dnevna svjetlost. Na ulici buka motora, naredba, žurnih koraka, kretanje trupa. Uz njega Maisabé ne spava. Pogled joj je uperen u strop, bole je oči, jer gotovo ne trepće. Nije spavala cijele noći.

Jao, Bože, ja sam te toliko, toliko molila za dijete, a sad si mi poslao ovo koje me mrzi. Maleno je da bi me mrzilo, ali znam, mrzi me. Zacijelo to nosi u krvi. I ne, nije to moja uobrazilja. Majka to zna. Znam to i ne znam što činiti. Kad ga je Giri doveo, jesi li vidio kako me pogledao? Da, pogledao me širom otvorenih očiju. A ja bih mu bila voljela reći da nemam ništa s tim, da ću ga voljeti kao njegova majka, više od njegove majke koja nije znala čuvati sebe ni njega kojega je nosila unutra. Oče naš koji jesi na nebesima... Želim ga voljeti. Ali mi ne ide. Ne ide mi. Blaženo ime tvoje... Tako malecni, a tako velik i tako mudar, tako pametan. I Giri koji ne razumije, jer on je čovjek od akcije i ne razmišlja, ali ja razmišljam. On kaže da previše razmišljam. Neka dođe

kraljevstvo tvoje... A što ako kad bude velik, kad bude velik, potraži osvetu? I ako on, koji je također muškić, kad bude muškarac, neće kao ni njegov otac razumjeti pa će iz njega izbiti sva ta mržnja? Zašto? Neka bude volja tvoja... Koja je tvoja volja? Da plaćam zauvijek? Kako na nebu tako i na zemlji... Onda što? Ako smo činili zlo platit ćemo, kako na nebu tako i na zemlji... Onda ga moramo vratiti. Ali, kome? Kako, gdje da tražim? Kruh naš svagdašnji... Grijeh ne prestaje sve dok se ne vrati ukradeno. Ukrali smo ga i nemamo ga kome vratiti. Daj nam danas... Da, danas, danas, danas, dok spava u svojoj kolijevci. Dok hodam prema njegovoj sobi. Ali, Oče naš, ako je njegova majka mrtva, jedini način da ga vratimo jest da ga pošaljemo k njoj. Ali gdje je ona? Dvojbe, uvijek dvojbe. Na nebesima ili u paklu? Jer ako je njegova majka bila toliko zla da je zaslužila svoju sudbinu, kao što to kaže Giri, onda je zacijelo u paklu. Ali to dijete nije grijeshilo, nije zlo. Čak nije ni kršteno. Stoga bi, ako umre, otišlo u čistilište, gdje zastaju mrtva nekrštena djeca. Čak ni onda ga ne bi poslali majci. Spava. Malo drhti. Ali mrzi, onda nije tako dobro, mrziti je grijeh. Onda je moguće da će, ako prislonim ovaj jastuk na njega i oduprem se milosrđu, otići u majčin pakao, onda ćemo ga vratiti i grijeh će završiti. I ne uvedi nas u napast... Jasno da da. Bili smo u napasti. Pali smo, ali se možemo oporaviti, povratiti milost. Nego izbavi nas od zla.

Neka ide dijete sa svojom majkom koja će ga čekati u tvrdoj Sotoninoj ćeliji. Oprosti, Gospodine, znam da mu ne smijem imena spominjati, ali mi drhti ruka. Ne ubij. Oh. I to. Ali, dobro, nismo obvezni vratiti život onome kome smo ga uzeli. I znam da ću se pokajati zbog toga. Kao što se uvijek kajem zbog svega. Da, Gospodine. To je rješenje. Smrt će me očistiti od krađe, a ispovijed će s mene oprati smrt. Daj mi snage, gospodine, daj nam danas. To je samo trenutak, gušenje, i sve će biti gotovo.

Maisabé prislanja jastuk na lice usnulog dječaka, i okreće glavu prema nebu u trenutku kad pritišće. Ne želi osjetiti grčenje koje već naslućuje, zaustaviti jurenje cijele te krvi koja je unutra, ali koju ona već vidi vani. U trenutku kad svom težinom nalegne na jastuk dječak se pomakne i ona ga lupne člancima. Probudi se isprepadan, uz dernjavu. Kao čudom se u sobi pojavi Giri, hvata Maisabé za ramena, ne shvaća, vodi je i ona se okreće na izlasku, a dječak, koji je prestao plakati, ima za Maisabé još jedan pogled. Ozbiljan, od onih kakve samo vrlo maleni mogu imati. Amen.

8.

Ulazeći u kuću Lascano se pita hoće li ona još biti ondje. Želi to i boji se toga, zato zastaje pred vratima tražeći ključeve, koji su se izvukli s ringa i zaostali u dnu džepa, ovdje gdje se u kuglice skupljaju dlačice tkanine. Uvodi ih polagano u bravu, šutke kao nevjerni muž, otvara nježno da je ne probudi, kaže si, zavarava se, jer zapravo se boji da će probuditi samoga sebe, a istodobno govori u sebi: *Daj, Pseto, pa sedam i pol je navečer.* Mrak je, tišina. Odahnuvši i povrijeđen shvaća da je otišla, siguran je, da će se sve opet biti kao prije, da je ponovno sam čekajući posjet Marisine utvare da ga još jednom uzbuđi i probode. Ali svjetlo se pali i ondje je Eva-Marisa, sjedi na sofi kao što ju je ostavio, samo je sad odjevena u njegovu odjeću, koja joj je pet brojeva prevelika. A Lascanu zastane dah i pali cigaretu ne bi li bezuspješno prikrio strah i radost. Eva ga promatra kao što laboratorijski štakor proučava svoju krletku i iznenadi je da se razveselila što se on vratio, nešto čega Lascano nije svjestan, zaokupljen time da se doima nehajno.

Oprosti, posudila sam si nešto tvoje odjeće. U njoj izgledate groteskno. No dobro, tvoj ormar nije baš primjer visoke mode. To je istina. Bilo mi je malo hladno.

Pseto na trenutak oklijeva. Misli da će poludjeti. Ne zna posve dobro govori li s Marisom ili Evom.

Obavija ga neka vrsta sna u kojemu ne može spriječiti ono što govori i ne činiti ono što čini, i iz kojega se ne uspijeva probuditi.

Da vidimo..., mislim da imam nešto za vas što će vam bolje pristajati.

Lascano se zatvara u svoju sobu ne znajući zašto. Njegovi pokreti imaju nešto automatsko. Uputi se prema stoliću s lampom i prevrće ladice nešto tražeći. Pronalazi to. Hoda do ormara, stavlja ključ u otvor brave i pokušava je natjerati da se okrene. Zbog nekorištenja mehanizam je ponešto krut, ali na koncu, uz sitne pokrete, uspije popustiti uz »klak«, koji zazvuči pomalo zlokobno, poput presude. Duboko udahne zrak kao da se priprema za ono što će doći. Naglo otvara širom vrata. Marisin miris koncentriran nakon mjeseci zatvorenosti pada na njega kao da ga je zgazio brzi vlak u devetnaest i trideset. Ondje je, netaknuta, cijela njezina garderoba onako kako ju je ostavila tog jutra kad je izišla iz kuće da se više ne vrati. Lascano se mora čvrsto primiti kako ne bi pao ošamućen. Nikad, od toga jutra, nije se bio usudio otvoriti tu ustavu. Nikad nije imao hrabrosti da se suoči s drugom kožom svoje žene. Uvijek je gledao sa strepnjom to hermetično mjesto, s osjećajem štovateljskog straha i sad se bori s dojmom da se inkarnirao u tijelu oskvrnitelja grobova. Ali u isto vrijeme, svladan nekom mračnom mišlju, nije se u stanju zaustaviti. Izvan svoga tijela vidi

samoga sebe u krevetu kako puši i Marisu u donjem rublju pred zrcalom, u nedoumici što da odjene, kao uvijek, tražeći od njega, svog muškarca, potrebno odobravanje.

Da stavim crveno, kako ti se čini? Ovako si vrlo lijepa. Hoćeš da izađem ovakva? Morao bih zvati specijalne jedinice. Onda crveno.

S divnim osmijehom Lascano se predaje prizoru svoje žene dok se odijeva i uživa unaprijed u trenutku kad će je razodjenuli na kraju noći.

Kako mi stoji?

Blijed kao grobar izlazi iz sobe s crvenom haljinom u ruci i predaje je Evi koja je uzima s odobravajućim mrmljanjem i stavlja preko tijela. Ljupko se okreće i ulazi u kupaonicu. Pseto se izvali na sofu. Zakratko ona izlazi s haljinom na sebi. Stoji joj savršeno.

Kako mi stoji?

Cijelo tijelo viče Lascanu da ustane, da je zagrlji, da joj skine haljinu, pomalo ljut zbog toga što ju je nasilno prisvojila, no ponajviše zato kako bi je pronašao i okusio cijelu i volio i osjetio, i više od ičega, poševio. Užasavanje nad samim sobom ovlada njime, uvida da ne kontrolira svoje postupke i odjednom se soba pretvara u zamku u kojoj ne zna što bi bio kadar napraviti. Shvaća da smjesta mora izići odande, da ne može ostati sam s tom ženom ni trenutka više, i naglo ustaje.

Gladan sam. Izađimo nešto pojesti.

Eva primjećuje da se atmosfera razrijedila. Sve se zbililo tako brzo da nije uopće imala vremena zapitati se zašto taj tip ima haljinu u kući. On je već čeka na vratima. Obuva cipele navrat-nanos i izlazi. Dok Lascano zaključava, ptica u krletci ispušta još jedan oštri »piju«, ovog puta nerazumljiv.

On korača tri koraka ispred Eve. *Daje li mi priliku da pobjegnem?* Noć postaje hladnija i ona stane drhtati. Lascano to zapazi i s filmskom galantnošću mušketira skida sako i prebacuje joj ga preko ramena. Ona se skvrči u jakni koja je omata kao i njegov miris, u kombinaciji s Particulares 30 koje puši bez prestanka, i promatra ga.

Nije baš visok, normalne građe u zemlji sitnih, ali ima široka ramena. Nije dobio tipični trbuščić kakav nabace muškarci njegovih godina, i ne rastu mu dlake u ušima i nosu. Premda je počeo malo ćelaviti, ne mnogo, ima jedva koju početnu sijedu na sljepoočicama koja se skoro i ne vidi. Izgleda prilično atletski, što je u opreci s umjerenošću njegovih pokreta. Da je malo dinamičniji reklo bi se da izgleda deset ili petnaest godina mladi no što zacijelo jest. Njegove oči prestaju istraživati tek kad se ukrste s njezinima, letimično, jer ih odmah odmiče i čini se da se zarumenio. Da ne naslućuje kako iza njegovog prividnog mira stoji snažan tip, opasan, rekla bih da me se boji.

Ulaze u tipičnu lokalnu gostionicu i konobar ga pozdravlja prisno i s određenim čuđenjem kad ga ugleda u društvu. Bez pitanja naruči jelo iz dnevne ponude za dvoje, pola litre domaćeg i sodu. Ona pokušava shvatiti što se događa, nikako to ne uspijevajući. Kad stigne jelo Lascano ga proguta u četiri zalogaja i čeka da se Eva usredotoči na svoje. Kad je napola pojela on zamoli da ga ispriča i zapali cigaretu. Ni u jednom se trenutku na nju ne obazire i nju spopadne želja da dokuči što se zbiva. Kad nabode posljednji zalogaj Pseto traži račun. Plati i izlaze. Otvara vrata, propušta je da prođe i koristi priliku da je promotri. Haljina joj fantastično stoji.

Uz hladni noćni zrak osjeća kako jenja vrtlog u njegovoj glavi i počinje opet vladati sobom. Rastresa se razmišljajući o količini sredstava što ga žene imaju da bi bile lijepe. Nema odjeće kadre skriti seksipilnost njihovih tijela koju se moda pobrine istaknuti. Pomišlja kako se danas žena treba truditi da bude ružna, da zapravo nema ružnih, samo nemarnih, i da Eva to ne bi mogla biti makar se trudila, i više ne želi misliti. Pali, dakako, cigaretu. Tri koraka dalje ona je sretna kao djevojčica na svoj rođendan. Dostiže Lascana, uzima ga pod ruku i čvrsto ga drži, a on osjeća njezine grudi na bicepsu i spolovilo mu postane zaigrano i izdajničko u hlačama. Tako hodaju natrag kući. Lascano ne zna što učiniti da se odlijepi od njega ili da put nikad ne završi.

Eva tiho pjevuši te sad naslanja i lice na njegovu nadlakticu. Do Pseta silovito dopire njezin miris koji buja feromonima. Osjeća potrebu za tim drugim tijelom s intenzitetom koji nadjačava svaku misao i steže šake u džepovima da mu ne bi iskočile. Ali došli su do uskih vrata i moraju se razdvojiti da ih prijeđu. Kad treba ući u stan Eva se nasloni na zid i promatra ga dok traži ključeve, ali ne bilo kako. U njezinim očima ima provokacije, u njezinim zjenicama nema straha, a grudi joj se radoznalo dižu i stežu u ritmu disanja. On otvara i gleda joj stražnjicu dok ulazi. Ona zna da je gleda, on zna da ona to zna i pita se kako žene znaju kad im gledaju stražnjicu. I čuje, ili misli da čuje, pretužnu pjesmu koja govori o izgubljenim ljubavima. I ona ga vidi kako prelazi boravak, upada u svoju sobu i zatvara se zalupivši vratima, ali ga ne čuje kako plače, jer plače u tišini, ali plače. Zaspao odjeven. Te noći mu ne dolazi Marisa u posjet. Ljuta je, sasvim sigurno. Ali kad usne:

U pustinji sam. Noć je. Njezina golema samoća prenosi isti osjećaj kao more. Živa je, više nego prisutna. Ona je sve. Okružuje me i guši. Pustinja i ja počinjemo biti jedna životinja. Ulazi u mene. Sjedim nastojeći očima probosti mrak i na koncu je pustinja zrcalo u kojemu kruže svi, svaka osoba iz moga života. Vrlo jasni i udaljeni. Sve proživljene emocije, jedna za drugom, bez predaha, dok Mjesec para noć

kao barakuda ribu. Alkemija, transmutacija: ja sam pustinja, a pustinja je ja. I odjednom se zateknem kako zavijam na taj isti Mjesec. Vani sunce bljehi i bijesno propušta svoje zrake u prostor u kojemu mi se čini da sam konj, lisica, šišmiš. I pitam se: Tko si, jesi li konj, jesi li lisica, jesi li štakor?

Onda se probudi kuhajući se u vlastitom soku. Spotičući se diže i izlazi. Na sofi spava Eva. Presavinula je brižljivo svoju novu odjeću i vješto ju je posložila preko naslonjača. Veoma duga ruka visi joj iz prekrivača. Priđe, dotakne joj lagano ruku. Samo kako bi se osvjedočio da nije dio sna, pustinja, nego da je zaista ondje, živa. Ondje je.

9.

Jedan. Florida. Žurba. Inflacijski galop koji se rasplamsao 1979. zarazio je sve. Službenici, špekulanti pa čak i prosjaci zarobljenici su mahnite uzrujanosti. Onaj koji ima, žuri se potrošiti nekoliko pesosa koji ubrzo neće vrijediti ni kao tinta kojom su tiskani. Onaj tko nema, nema.

Premda prolazimo kroz kolovošku hladnoću, koja utječe na većinu staraca, dojam je, samo dojam, proljetan. Ne za Amancija koji je do ušiju zakopan u dugove. Najviše ga brine onaj što ga drži Biterman. Židov bi ga u svakom trenutku mogao utopiti i otčepiti lonac u kojemu se kuha njegova budućnost. Amancio je lažno jamčio istim dobrima za mnoge zajmove, podmuklo skrivajući svoje obveze. Priča o čekovima voda je koja mu dopire do grla. Sve ostale obveze koje je potpisao mogu pokrenuti tek postupci pred građanskim sudom, za koje će, uz taj njihov kornjačin korak i dužničke globe, trebati deset godina da se riješe, uz veliku vjerojatnost da na kraju od toga ne ispadne ništa. Ali čekovi ga mogu poslati ravno pred lice pravde. Ako Bitermanu padne na pamet da zatraži stečaj, hajka vjerovnika past će na njega. Rezultat neće biti drugo doli bankrot i posve sigurno zatvor Devoto. Situacija koju ne može pojmiti osim s mješavinom gađenja i straha, koji ga budi svake noći, točno u pet ujutro. Rusu mora na neki način sputati

noge i sad mu pada na pamet genijalna ideja za izlazak iz okova: Giribaldi.

Kao mladić je u slobodnim satima koje su mu ostavljali Vojni licej, njegove aktivnosti u Tacuari, govorcije oca Meinviellea u knjižari Huemul i misa nedjeljom, Giri igrao veznjaka u ragbiju u Atalayi, Amancio stražnjeg. Postali su prijatelji uz ledene pive nakon zadnje trećine, posjete javnoj kući Carupe i *congama* u Rowing Clubu ili Atléticu de San Isidru u kojima su ti nabrušeni momčići pušili i paradirali odjeveni u smoking pokazujući snagu. Curičci iz Jésusa Marije, Anunciate ili Mallinkrodta obožavale su uzbuditi muškarčice, ali su nagoni osjećale odbojnost da ih zadovolje. Dečki su izlazili s tih zabava zapaljeni i bijesni. Ulica ih je primala u svoje bande koje su se rado tukle. Tražili bi ih i nalazili, uvijek bi se našao neki nesmotreni grubijan s kojim bi se pohvatali i tako iz sebe izvukli muku što su je potaknule cure. Giri je, prirodno, bio šef skupine razularenih nasilnika. Nitko mu nije dao taj naslov, uzeo ga je kao pravi mačo, snagom okrutnosti i stoga što u grupi nije bilo nikoga tko bi mu se usudio to osporiti. Kad bi se netko mlatio, Giri bi ga paralizirao pogledom sokola koji bi podsjetio junačinu na koji je način kadar iskaliti se na svojim žrtvama u uličnim kavgama.

Sad se sredio, oženjen je čovjek, časnik argentinske vojske, tip do dna predan borbi protiv mutnog

genetika, kako on naziva »subverziju«. Priče o priznanjima izvučenim električnim udarima, strijeljanjima komunista, njegovim podvizima u represiji, imali su u Amanciju jedinog povjerenika.

U sjeni tog nadmoćnog drugarstva Amancio bi, naoko nevoljko, tražio od njega savjet o tome kako treba tretirati temu dugova s Bitermanom. Čeka da mu Giri napravi uslugu i izvuče ga iz toga. Naposljetku, Židovi i komunisti uvijek idu ruku pod ruku, a on pokazuje više mržnje prema sinovima Izraela nego prema Lenjinovim nasljednicima. Ima sredstva i moć da Biterman zauvijek nestane, a s njim i njegove najveće brige. S tom nakanom korača Floridom spreman na pobjedu. Ide prema Augustusu gdje, uz kavu, sanja o mogućnosti da ukloni Zidova sa svog popisa problema.

Donesi mi kavu s vrhnjem, srce. Kako ide, Giri? Usrano. Maisabé je kao luda. Ne znam koje se sranje s njom događa. Zašto? Ti znaš da je uvijek htjela imati dijete. Ali dobro..., ne može. Vidio si da smo pokušali sve. Ništa. Jednom je zatrudnjela, ali uskoro ga je izgubila. Spontani pobačaj. Ali, niste li usvojili? No, dobro, u tome i jest stvar. Prije tjedan dana donio sam joj novorođenče. Plavokoso posve zdravo, divno. Ali ona je dobila napadaj, vidi u njemu čudovište. Boji ga se, kaže, i čini čudne stvari. Kao? Ne znam, cijelo vrijeme samo jedno te isto o Bogu i vragu. Pita tko su mu roditelji, gdje su. Ne shvaćam.

Vidi, zajebavala je oko toga s djetetom, a sad kad ga ima plače po cijele dane i noći. Jučer sam je našao uz kolijevku. Momčić je kmečao kao prase, a ona je stajala uz njega, nepomična, kao hipnotizirana. Reci mi nešto, stari, tko bi razumio žene? Nikad se ne može znati koga vruga žele. Morao sam je udariti da se sabere. Istina je da me čini bolesnim. Vidi, glavno je da se ti smiriš. Takve su ženske. Sve. Nijedan im kurac ne paše. Cijelo vrijeme tupi o krivnji i grijehu. Pada mi na pamet jedna zamisao. Bolje da bude dobra. U San Martinu ima tip koji je neko vrijeme bio u Liceju dok nije otkrio svoje pravo zvanje i postao svećenik. Zove se Roberto, otiđi ga vidjeti, pozovi se na mene. To je divan tip pun razumijevanja. Njemu možeš ispričati sve i dobro će vas savjetovati. Ono što Maisabé treba je da joj netko s autoritetom blagoslovi sina. Vidjet ćeš kako će se sve srediti. Čini ti se? Možeš to potpisati. A gdje ću naći tog svećeničića? Poslije ću ti dati adresu. Nemoj propustiti to napraviti. Kad si već tu, želio bih s tobom prodiskutirati jedan problem.

Da vidimo. Znaš da neko vrijeme moje financije idu nizbrdo. I ti. Trošiš ono što nemaš da bi održao Laru zadovoljnom. A ona se nikad ne zadovoljava ni s čim. Prestani zajebavati. Hoćeš me slušati ili mi držati propovijedi? Dobro, govori. Stvar je da pozajmljujem novac od jednog Židova iz Jedanaeste i sad me pritišće. Što si mu potpisao? Čekove. To je

velika stvar. Je li ih položio? Da, i banka ih je povukla. I onda? Sad mi je dao rok da mu platim, predam imanje ili me šalje u buharu. Pritisni ga i izvuci ih od njega. Misliš? Ti Rusići su seronje. Imaš oružje? Imam devetku koju si mi poklonio za rođendan. Idi i prisloni mu je uz glavu. Vidjet ćeš kako će ispljunuti čekove. A ako oružje opali. Ma što bi krenulo po zlu! Kažem ti, ti usrani Židovi laju, ali ne grizu. Kad dođe stani-pani, oni se useru. Ako budeš imao problema, zovi me i vidjet ćemo. Dobro. Ruka ruku mije. Ne zaboravi mi dati svećenikovu adresu. Moram izvuci Maisabé iz te zbrke kako god znam. Poslije ću ti je dati. Idem, pobrinut ćeš se za kavu? Imam izbora?

10.

U mraku sobe Eva se pita: što želi? Svi nešto žele. Odluči staviti Lascana na kušnju. *Vidjet ćemo što je naumio ili ću uspjeti izići odavde uz minimum sigurnosti*, govori si kad dođe Pseto. Zapali svjetlo i skida kabanicu. Ona, krasna i udaljena, zagledana u neodređenu točku na zidu.

Nešto se događa? Ne. Imam osjećaj da je tako. To je ispitivanje? Samo pitam. A što tebe briga što je sa mnom? Dobro, nije da me briga... A ako te nije briga, zašto me držiš zatvorenu ovdje? Kako? Svaki put kad iziđeš ostaviš me zaključanu. Želite izići, želite otići? Hoću znati što želiš od mene. Gle, curice... Zovem se Eva. Oprostite, Eva. Ja ne želim ništa od vas. Jesam li tvoja osobna zatvorenica? Nemam naviku držati zatvorenike u kući. Ah, ne? A kamo ih bacaš? Ne bacam ih nikamo, predajem ih sucu. Nemoj mi prodavati te price, svi znaju vrlo dobro što rade murjaci. Ah, da, što rade? Ah, ne znaš? Gle, curice..., oprostite, Eva. Pokušavam se zadržavati unutar zakona. Ne zajebavaj, o kojem zakonu govoriš? Postoje zakoni, ono što nedostaje jest pravda. Ali što ti misliš tko si ti. Usamljeni prerijski jahač? Ja ne mislim o sebi ništa. Jedino što znam je da imam posao koji trebam obavljati i pokušavam ga odraditi što je moguće bolje. Otkad drotovi šljakaju? Ja od petnaeste, a vi? A ja što? Ništa. Tajanstveni inspektor. Što sam vam napravio da ste tako ljuti?

Što želiš od mene? Štitim vas. Ne pitajte me zašto. Štitiš Hoćeš da ti pušim? Dobro, pušit ću ti. Hoćeš me povaliti? Dobro, povali me... Ja ne želim ništa. Nemoj me nasmijavati, bit ćeš prvi drot koji... Dosta, ako želite otići, vrata su otvorena.

Eva ustane i odlučno kreće do ulaza.

Oprostite... Oprostite na čemu? Jer nisam shvatio. Što? Da ih ostavljam zaključana. To je iz navike. Puno puta ostavim ključeve pa zato uvijek zaključam da ne zaboravim. Kako? Ako zaključam ključem, ne zaboravim ih kad iziđem. Već dugo živim sam. Dobro, odlazim. Činite što želite, ali bez pesosa i dokumenata ne vjerujem da ćete daleko stići. Vojaci su vrlo aktivni po ulicama. To je moj problem. Istina. Dobro, onda odlazim. Samo idite.

Lascano je gleda kako izlazi s mješavinom olakšanja zbog ponovne samoće i tjeskobe zbog njezine odsutnosti. Hoda za njom, ali kad dođe do izlaza predomisli se, stane i zapali cigaretu.

Sve što se nalazi izvan maternice je pogibljeno. Ulica se Evi čini zlokobnom. Pod njezinu ljetnu suknju provlači joj se među noge studen i ona se strese. U džepu haljine našla je nekoliko novčića. Naletjeti u ovo doba na javni telefon koji radi pravi je podvig. Pronađe ga, ali rezultat njezinih poziva je ništavan ili još gore od toga. Na Domingovom broju odgovara nepoznati muški glas. Eva daje svoju lozinku i glas joj kaže nešto nesuvislo. Prekida.

Domingo je izgubljen ili u bijegu. Na njezin drugi poziv nitko se ne javlja. Na treći joj odgovara ženski glas:

Odmah stižemo. Tko je tamo?

Odgovor je trebao biti: kako je na letu 505? Prekida. Više se nema kome obratiti. Čelija je razbijena. U tim trenucima zatvorenici u tajnim zatvorima pokušat će izdržati dvadeset i četiri sata ne govoreći ništa. To je vrijeme potrebno da bi se digla uzbuna među drugovima da nestanu prije no što drugi učine da oni nestanu. Vojsnici to znaju, zbog žurbe postaju još više divlji. Noć se spušta najavljujući kišu. Ulice su opustjele. Eva se vraća i izlazi iz avenije uronivši u najmračnije sjene platana u poprečnoj ulici. Iza ugla nailaze dva Falcona puna gorila, cijevi njihovih Itaka proviruju kroz prozorčice. Traže nju ili tko zna koga. Noć je lova, a ona je lovina. Nenaoružana je i osjeća se golom. Spotiče se o olabavljelu pločicu koja izbaci ispljuvak prljave vode među njezine noge. To je znak. Hoda prolazeći blokove i blokove, plačući, noćna joj studen grize vlažne obraze, tijelo traži predah. Nema kamo poći, ali ponos joj otežava da se vrati Lascanu, ako ne najboljem onda jedinom raspoloživom utočištu. Kad to shvati, vraća se. No kad stiže onamo oklijeva, pokušava razmotriti druge mogućnosti, ali ih nema. Odjednom se pali svjetlo, neki adolescent izlazi iz dizala i krene prema izlazu. Eva hini da traži ključeve kad dečko otvara i pušta je da prođe. Unutra

lebdi slatka aroma telećih odrezaka s češnjakom i peršinom i hladnoća se ublažava. U želucu joj krulji. Pred Lascanovim stanom opet kratko oklijeva, jer ondje neki ljudi ulaze ili izlaze. Kako bi izbjegla zvonjavu, tri puta blago udari po drvu. Jedan dio nje želi da je Lascano ne čuje, ali on stoji uz vrata, pušeci jednu cigaretu za drugom, misleći na nju, i tri udarca odjeknu mu izravno u tijelu prije nego u ušima. Otvara kao da ju je oduvijek čekao. Nebo se pobrine za specijalne efekte munje i groma te padne jedna od onih potopnih kiša s debelim kapima, tipična za vrući ožujski dan.

Vi ovdje? Oprosti mi, ponašam se kao balavica. U tome vas nećemo opovrgnuti. Već znam da je ulica okrutna. Mogu ostati dok ne dobijem svoje dokumente i nešto novca? Onaj koji ode a da ga ne izbace, vraća se a da ga ne zovu. Onda mogu? Uz jedan uvjet. Već mogu zamisliti. Večeras vi kuhate. Voliš živjeti opasno. Tako je loše? Istina je da ne znam napraviti ni pečena jaja. Dobro, predlažem vam nešto. Podučit ću vas. Ozbiljno? Umirem od gladi. Počet ćemo s lekcijama? Ajde. Moj specijalitet, rezanci s umakom od rajčica. Opet? Opet. Prva lekcija: da bi se dobro kuhalo, to se mora činiti s uživanjem. U protivnom jelo ispadne loše. Moja je baka govorila da je tako s ljubavlju. To je isto, i kuhinja kao i ljubav imaju neke manje ugodne aspekte od drugih. Na primjer? Suze, pa ćete tako vi

sjeckati luk. Ah, onda mene dopada najgori dio. Kao svakog šegrta. Po naređenju, moj inspektore. Ne cirkusirajte i sjeckajte. Sitno sitno... Kako vi kažete. Ovo je veoma važno: da umak ne bi postao kiseo uvijek valja dodati rajčicama malo šećera. Tako je dobro? Savršeno. Volite češnjak? Jako. Divno. Nemam povjerenja u ljude koji ga ne jedu. Nemojte reći. Čudan sam, ha? Jako čudan. Sad mi ovaj režanj češnjaka narežite na vrlo tanke ploškice... Vidite ovaj zeleni korjenčić unutra? Ovaj? Taj. Izvadite ga. Katkad je vrlo gorak...

U uskom prostoru kuhinje Eva i Lascano se opuštaju i koncentriraju, približavaju i onjuškuju. Jelo poprima svoj oblik dok se oni lagano dotiču, ne htijući, ali želeći to kad se desi, obavijeni aromom luka i češnjaka koji se prže. Kuhinjica poprima toplinu doma i time zarazi njihova tijela, koja se prilagođuju tom trenutnom primirju. Na nebu postoje žala koja izmiču životu, nevrjeme je odgođeno i Lascanovom nožu pokorava se čvrsta krupna paprika, crvena kao krv, koja će uzburkati ono što se u tavi prži i živahno ključa. U međuvremenu voda zakipi nestrpljivo tražeći špagete. Luk pecka Evu u očima i spopadne je grizodušje, ali je njezina potreba za domom, za malo radosti kojom bi se nahranila, veća i na trenutak šalje bol, strah i neprestanu uznemirenost u zapećak. Drži bocu vina s kojom je Lascano namirisao umak, natoči dvije čaše i nazdrave kako valja, gledajući se

u oči. Ona osjeća kako joj se zagrijava tijelo. Lascana podilaze trnci, kao kad se vrtoglavo hrabri mužjak usudi zaći u domenu crne udovice.

11.

Amancio ima silno jasan osjećaj da mu život ide nizbrdo, ali ga na trenutke spopadne neka vrsta lude uvjerenosti da će se sve promijeniti. Ta ideja ne proizlazi iz toga što poduzima nešto konkretno kako bi poboljšao svoju ekonomsku situaciju, jedva da može upravljati brodolomom. Međutim, katkad osjeća da će se čudo dogoditi. Sanja budan da prisustvuje nekom napadu i u puškaranju mu pod noge pada mrtav pljačkaš s kovčežićem. Na neki se način dovine kako da umakne policiji, uzima aktovku, a kad je otvori unutra je milijun dolara. Ili da se ukrcao u dizalo s čovjekom koji također nosi kovčežić. Njih su dvojica sami. Tip dobije napad, infarkt ili što god, i pada na pod. Uvjeri se da je tip izvan igre i odnosi torbu. Kad je otvori — milijun dolara. Ali ovo nije trenutak za sanjarije, tako da se diže, poravna hlače, pregleda se u zrcalu i iziđe iz kupaonice zaboravivši aktivirati dezodorirajuću ampulu što Lara iznimno mrzi.

Uvijek zaboraviš, Amancio, uvijek. Tebi treba transplantirati oko na guzici da vidiš kakve svinjarije radiš

Lara završava s ispiranjem ispod tuša. Amancio je motri iz sjene hodnika, misleći da ga nije zamijetila. Čak je i s tom glupom kapom za tuširanje prekrasna. Mogla bi odjenuti dronjke a da se njezina ljepota ni najmanje ne smanji. Samo bi kontrast bio veći.

Zatvara slavine, skida kapu i kružnim pokretom strese kosom, što još više ushiti Amancija.

Kasno je. Zabava ne počinje dok ja ne dođem. Skromna dama. Istina je. S tim ruševinama iz Jockey Cluba ne zbiva se ništa. Dodaj mi ogrtač.

Lara pušta da joj prebaci ogrtač preko ramena, ali kad je Amancio krene zagrliti isklizne gipkim i proračunanim pokretom, koji potvrđuje, još jednom, da je uvijek korak ispred njega. U sobi češlja kosu pred zrcalom, sjedeći kao diva s bijelim telefonom ne prestajući se samoj sebi diviti. Povoda joj ne nedostaje.

Amancio, zašto ne pripremiš čašicu pića?

Zapravo ne zna ima li volje za pićem, ali ne želi mu pružiti zadovoljstvo da je vidi голу, i usput će si prištedjeti proces odbijanja kad postane naporan i zahtjevan. Brzo navlači donje rublje. Izazovna da, prepuštajući se nikad, ili barem ne u ovoj prilici ni s ovim. Kad se njezin muž vraća zveckajući s ledom u čašama, misleći da je veliki stručnjak, Lara već odijeva crnu haljinu koja je u Parizu stajala Amancija koliko pet Hereford goveda. Ta haljina, kao zvjezdana noć na Larinom tijelu, opipljiva je demonstracija iskrivljenosti prostora.

Sto ćemo raditi? Idemo na zabavu u Jockey. To znam. Ne shvaćam. Pitam za zimski odmor. Ne znam, idemo na ladanje? Dosadan si, Amancio, ne pada ti na um ništa bolje? Kao što? Već godinu dana

nismo nikamo putovali. Kamo bi voljela ići? Ibiza ne bi bila loša. Situacija nije za Ibizu, draga. Meni se čini da ti nisi ni za zaljev Chascomus.

Dok se Amancio povlači sa scene, Lara otpije dobar gutljaj iz svoje čaše i u zrcalu mu uputi očaravajuću grimasu dosade.

Perez Lastra prilazi opustošenom ormaru s oružjem: ostali su mu samo veliki Sauer 12 koji je naslijedio od oca i 9 mm koji mu je poklonio Giribaldi za rođendan. Remington, Winchester, Skorpio s dvije cijevi, jedna povrh druge, i ostatak krenuli su put Gradske kreditne banke, Amancio se uzdao da će ih otkupiti iz zalagaonice prije isteka roka za plaćanje, ali lopov ili *businessman* s milijun dolara nisu se pojavili, i oružje je prešlo u tuđe ruke, pod neumoljivim čekićem dražbovatelja. Proklinje svoju sreću. Udaljava se zamućena vida od vitrine i viče Lari da je čeka dolje u autu. Lara ponavlja njegovu gestu u pikarskoj varijanti, od drugog gutljaja oči su joj se ispunile iskrama, a duh zaigranošću. Zna da će, ako se želi zabaviti, morati spremiti Amancija u kutiju.

Kad dođe na pločnik valja izbjeći smetlarski kamion i divljenje što ga budi u grubim, snažnim i prljavim radnicima.

Mamice moja, s takvom guzicom sigurno sereš bombone.

Kad čuje laskanje Amancio krene da će izići iz auta. Lara ga zadržava.

Mimo, beba, ne želim noć završiti u bolnici.

Putovanje je kratko i u tišini. Lara pozira ozlovoljena, okrenuvši glavu prema prozorčiću.

Ljutiš se? Sita sam. Sita čega? Ne pravi se idiotom, Amancio, znaš vrlo dobro. Ubrzo će se sve riješiti. Promijeni ploču, ova ti se već izgredla. Ti sve shvaćaš tako strašno. Stvar je u tome da ti ne činiš ništa kako bi poboljšao situaciju. Za tebe je sve problem. Zaboravila sam, oprost, gospodin nema nikakvih problema. Imam posao koji će sve riješiti. Nadam se da nije još jedna od tvojih iluzija i da će biti re-zul-ta-ta. Ubij se, idiote. Jesi me čuo?, želim rezultate. Uz tvoju ću pomoć baš imati velike rezultate. Sto si rekao? Ništa, nisam rekao ništa. Razboljet ću se od tvog mrmljanja. Krivo misliš, pjevao sam. Ti baš u svakom času možeš pjevati Gardela. Idi vrit.

Salon je prepun imućnih ljudi. Svi vrlo elegantni, muškarci u smokinzima, dame u *soireeama*. Među civile se umiješalo pokoje vojno lice u svečanoj odori, od pukovnika na više. U tišini Lara i Amancio sjedaju za ukrašen stol. On je nabavio specijalnu pozivnicu za Horacija. Želi ga impresionirati i preko njega zadobiti naklonost Bitermana, zajmodavca, kako bi dobio povoljniji rok i možda više novca. Ovaj je poludio od zadovoljstva kad ga je pozvao, uvijek je sanjao o ulasku u salon koji okuplja buržuje visokog roda. I evo ga dolazi, lebdeći iznad takmaca, crvena

Horacijeva glava, sportski si krčeći put među dobro uzgojenim trbusima zemljoposjednika. Amancio ustane da ga dočeka.

Kako je stari, kako je? Samo naprijed, dođi. Da ti predstavim Laru, moju ženu. Drago mi je. Vaš mi je muž bio pričao o vama, ali bojim se da je zakazao. Amancio uvijek zakaže. Lara! To je šala, budalo. Natočit ćeš nam šampanjac? Dakako. Dobro, nazdravimo. A čemu nazdravljamo? Ništa mi se ne čini bolje nego nazdraviti vama, Lara. Tvoj je prijatelj veoma galantan, skrivao si ga dosad? Trebao bi nas brzo posjetiti. Prvom prilikom.

Lara se zagleda u Horacija. Ono što on protumači ženskim zanimanjem zapravo je hitri rendgenski pregled što ga ona izvodi sa svakim muškarcem s kojim se mimiođe: u ovom slučaju, protuha kao i njezin muž, premda je zgodan momak i ima ruke pijanista. Trebalo bi razmotriti mogućnost valjanja s tim djetetom. Dok vreba pogledom iznad dva muškarca koji je prate Larin se osmijeh rasvijetli. Zamijetila je da se približava Ramiro, polubratić, povremeni ljubavnik, vječni zavodnik, vječno otmjen, vječno prebogat, u svakom smislu. Kad prolazi uz Amancija, Ramiro ga potapša po leđima, malo prejako.

Ni manje ni više nego Pérez Lastra. Kako je, stari?

Amanciju ništa ne može lošije sjesti od Ramira. Još kad su bili djeca uvijek se prema njemu ophodio s

prezirom i premda je deset godina mladi od njega, nikad ga nije mogao dobiti ni u čemu. Ramiro je izvrstan sportaš. Osjeća kako buja stara kivnja dok ovaj ljubi njegovu ženu u oba obraza, francuski, previše blizu spoju usana, predugo se zadržavajući na njima.

Lara, svakoga si dana sve divnija. A ti, svakoga dana sve mladi. Kako ti to uspijeva? Dobar život je moja formula. Činiti što želiš, kad želiš i s kim želiš.

Zamijeti Horacija, pruža mu ruku sa širokim osmijehom.

Ramiro Elicetche Barroetavena, jako mi je drago. Horacio Biterman, drago mi je. Biterman... s jednim »n« ili dva? S jednim... Dobro ako muškarci nemaju ništa protiv... Lara, hoćeš mi ukazati čast i plesati sa mnom? Sa zadovoljstvom.

Amancio ih gleda kako se udaljavaju prema plesnom podiju, držeći se za ruke i šapućući kroz smijeh. Horacio ga izvlači iz juhe u kojoj se počeo kuhati, pokazujući glavom na Laru.

Čestitke? Hvala. Premda katkad... Katkad što? Gle, biti s tako mladom i zgodnom ženom na trenutke je kao služenje vojnog roka. Moraš paziti na sve njezine hirove, njezine odlaske i dolaske. Pretpostavljam da to ima svoje kompenzacije. Ima ih, ali ne tako cesto kao što to sanja tvoja mašta. Kažem ti, stari. Sve ženske, mlade ili stare, običava boliti glava, ili nisu spremne ili što ja znam, stavi kakvu god ispriku želiš

Imam prijateljicu koja drži da se žene zapravo ne vole ševiti. Ja mislim da im se to sviđa, ali ne sviđa im se to što im se sviđa. Sad mi ispričaj kako uspijevaš ti, koji si star, ružan i siromašan, pridobiti ovakav minjončić? Strpljenjem, dragi moj, s mnogo strpljenja. No dobro, prijedimo na naše poslove. Ne znam što da radim s tvojim bratom. Jesi li uspio srediti nešto s njim? Nemoj mi ni spominjati. Tvoj mili brat, dragi moj, je nemoguć. Sad se drži čvrsto toga da želi sve iz jednog cuga. Iscijedio te. Kao limun. Rekao sam mu da ne može pokušavati izvaditi sok iz cigle. No on je postao pretvrd. U posljednje vrijeme ne znam što je s njim. Gnjusniji je no ikad. Istina je da mi je došlo da ga tresnem o zid. I meni to mnogo puta dođe. Ne mogu vjerovati da ste braća. Tako ste različiti... Uvijek smo bili posve drugačiji. On više od ičega voli lov. Ja volim živjeti. On ne živi za drugo doli za zgrtanje. Ne znam kako da ga zgrabim. Sad se namjerio da će mi uzeti La Rencorosu. Ako to napravi, to je moj kraj. Ako me preda na sud cijela će prevara pasti na mene. Ispada da je bacio oko na ladanje. Prijatelj mi savjetuje da odem k njemu i silom od njega izvučem čekove. Tako, kao pravi mačo? Da, da mu priprijetim, on tvrdi da je Elías sigurno seronja. Što, poznaje ga? Ne. A kako onda zna? Što ja znam, tako ga zamišlja prema opisu koji sam mu dao.

Ono što se može iščitati među recima udari Horacija u jaja: Zidovi su seronje. To je čuo tisuću puta, u osnovnoj, u srednjoj. U njemu se stegne čvor srdžbe i prezira Kad bi ovaj idiot znao tko je Elías.

Bratova povijest i onih nekoliko puta kad ga je vidio bijesnog dovoljni su da u njemu izazovu posvemašnji strah. Ispod proračunanog i odmjerenog zajmodavca krije se zvijer spremna za napad. Odlučan čovjek, netko tko je već ubio i tko je u stanju ponovno to napraviti. Amancio vjeruje da ga može lako preplašiti. Ako ga uvjeri da pripremiti Elíasu, ishod može biti jedino da jedan od njih dvojice, ili oba, završe mrtvi. Ako njegov brat umre, on je jedini nasljednik. Ako umre Amancio, svijet neće puno izgubiti. Riskira da stvari pođu po zlu i da se otkrije njegova umiješanost, što uvijek može zanijekati. Elías će najvjerojatnije, kad ga pritisne, skočiti na njega i neće mu preostati drugo nego da ga likvidira. U svakom slučaju, to je karta odigrana na peticu, ako ispadne pet dobro, a ako ne ispadne neće biti puno lošije no što je sada. Nagrada je dobrano vrijedna tog rizika, zaključuje.

Jasno, ideja nije loša, ali morat ćeš mu utjerati veliki strah da olabavi. Kako? Vidi, Elías se užasava vatrenog oružja, to je nešto što mu je ostalo od rata. Pa onda? Imaš pištolj? Imam. Pođi k njemu i u njega uperi cijev. Ja se u sedam povlačim. Tako da ćeš ga, ako dođeš poslije, ščepati samog i ja neću biti

prisiljen intervenirati. Misliš? Vidi, imam drugu ideju: da ga iznenadiš dat ću ti ključeve. Ući ćeš ne praveći buku i ulit ćeš mu smrtni strah. Vidjet ćeš kako će se usрати. A ako se ne usere? Kažem ti da će se usрати. Brat mi je, valjda ga poznajem? A ako se bude pravio lud? No dobro, naoružan si. Hej, stari moj, što to govoriš? Tko razumije njemu ne treba puno riječi. Jesi lud? Lud si ti, ako misliš da ćeš ga uvjeriti na lijep način. Uništiti će te. To ti ja kažem. Ali, jel' ti shvaćaš što govoriš? Ako u najgorem slučaju Elías umre riješeni su svi tvoji problemi, a usput i moji. Ne znam, stari, čini mi se da...

Bam, bam, bambam. Ples odjednom prestaje i kao na Pavlovljev refleks svi sudionici ustaju. Svečano jednoglasje na akorde nacionalne himne. Vojna lica staju u stavu mirno i razmeću se domoljubljem oštro salutirajući. Pjeva se »Čujte, smrtnici«, netko se ističe s pretencioznim baritonskim registrom. Lara i Ramiro koriste priliku da se smjeste na najudaljenijem dijelu podija, izvan Amancijevog pogleda. Horacio je zaokupljen nekim s desne strane. S ponovljenim »kujemo se umrijeti u slavi« završava počast domovini i krene buka sa stolicama dok se vraća kaos smijeha i glasova. U Horacija pogled na plijen budi predatorski instinkt.

Jesi vidio tko je ondje? Tko? Quiroga, već sam neko vrijeme gladan. Oprosti na trenutak. U redu je.

Horacio pride stolu gdje je Isondú Quiroga, mlada predstavnica provincijskog plemstva, trostruka kraljica Yerba Mate, kći vlasnika najveće plantaže trave u Misionesu. U njoj je nešto od dame kao i od neukroćene životinjice, a oči joj blistaju kao dva užarena ugljena na njezinoj maslinastoj koži. Za pojesti je, misli Horacio, već sjedeći uz njezin osmijeh. Amancio s podosta zavisti koja mu izgriza dušu, ostao je zamišljen i sam za stolom. Odjednom se sjeti Lare. Uzalud obilazi pogledom cijeli salon, nestala je. Natoči si čašu šampanjca i strusi je niz grlo. Lunja naokolo, pregledava susjedne salone, ništa, vraća se za stol i opet sjeda. Prolazi jedan sat, dva, neki poznanik usput progovori s njim, a on ne prestaje tražiti svoju ženu. Prolazi još jedan sat, uzvanici se počinju povlačiti, zabava ulazi u svoju agoniju. Amancio nije prestao piti i tražiti je, ali ga osjetila počinju izdavati. Horacio mu pride da se oprost, prošapće mu na uho...

Ono o čemu smo razgovarali. Ako se odlučiš, ovo je ključ od donjih, a ovo od gornjih vrata. Sutra ću biti ondje do popodneva. Razmisli. Moji zagrljalji bombončiću.

... i izlazi iz salona držeći oko struka Isondú. Amancio promatra ključeve koje mu je predao kao da su talisman. Kad se uvjeri da se Lara neće vratiti stavlja ih u džep, diže se i zaputi se prema ulici. Na pločniku shvaća da je previše pijan da bi vozio pa

uzme taksi do kuće. U glavi mu je *maelstrom*. Horacio mu je rekao da, ako je potrebno, ubije njegovog brata. Ta bi smrt bila najbolje rješenje njegovih problema. Ali ubiti tipa..., ne zna hoće li se usuditi. Preplašiti ga moguće, ali ubiti ? U mašti vidi Bitermanov leš i prizor mu se zgadi. Čuo je kako Giribaldi priča da se mnogi, u času smrti, poseru po sebi. Ako strah ne bude dao rezultate, uvijek mogu moliti Girija da se pobrine za Rusa. U konačnici što znači jedan mrtvac više?

Sviće. Amancio u svom neurednom smokingu spava u naslonjaču u boravku. I nastavi spavati do skoro sedam navečer, kad se sav isprepadan budi na zvuk vrata. To se vraća iscrpljena Lara.

Došla je gospođa. Jao, Amancito, ne počinji. Hoćeš mi reći odakle dolaziš? Nemoj da se moram podsjećati, jer ću se vratiti. Cijelu noć i cijeli dan si izvan kuće, možeš mi objasniti što se dogodilo. Ništa se nije dogodilo, što bi se dogodilo? Ramiro nas je pozvao na svoju jahtu i već znaš kako to ide. Kad se zabavljaš vrijeme leti. Jasno, kad nečija žena nestane na cijeli jedan dan baš je zabavno. Ne uzbuđuj se, skočit će ti tlak, a već imaš dovoljno problema. Ona koja nema nikakvih problema si ti. Ne čini ti se ponižavajućim kad počneš besramno očijukati preda mnom, a poslije me ostaviš na cjedilu pred svima? Ne govori gluposti. Gluposti, rodila si se kao kurva i umrijet ćeš kao kurva. Barem znam tko

sam. Ti si kurviš, a to ne shvaćaš. Što si rekla? Deset tisuća. Kako? Rekla sam deset tisuća. O čemu govoriš? O onome što si mi maznuo iz novčanika prošle noći. Ne znam ništa o tome. Vidi, ja sam možda spavala, ali ne do kraja. Legla sam s trideset tisuća pesosa i probudila se s dvadeset. Ali, misliš da sam trebao od tebe ukrasti deset tisućica? Jednom si mi ukrao pet. Prestani zajebavati. Bolje poluči neki rezultat. Neću te još dugo financirati. Tu se ti trebaš postaviti, ili nisi baš čovjek za taj posao? Jesi me shvatio? Jedino što te zanima je lova. Vidi, mama me podučila da onaj koji me svlači taj me i oblači. I nemoj mi dolaziti s tim tvojim seljačkim toničem, dragi. U dubini duše si prosti makro. Svatko ima ono što zaslužuje. Ti si me prevario s pričom o vlasniku imanja, ali su već sve tvoje maske pale. Upozoravam te, dani su ti odbrojani. Popravi situaciju ili svakog trenutka možeš očekivati da me više možda nećeš vidjeti. Samo tako? Jednostavno tako.

Lara nestaje prema spavaonici ostavivši Amancija da prežvakava bijes i nemoć. Natoči si čašicu viskija, koji ga ošine u grlu kao udarac biča, ali njegov želudac odbija piće i natjera ga da ode zagrliti zahod u kupaonici za goste i povraća sve dok mu nije preostalo tek nešto suhih i bolnih nadražaja na povraćanje. Podigne se kako zna i umije, vraća se u boravak i opet se svali u naslonjač. Oko jedanaest

navečer probudi se i ugleda Laru kako upravo opet odlazi.

Što radiš, kamo ideš? Idem na kavu s prijateljicom, jel' to neki problem? Ne, jer ako je to neki problem, tu su ti vrata. I tebi također. Da, ali najam stana plaćam ja. Tako da mi se čini da ti ideš van. Dosta, Lara. To i ja kažem. Dosta, ne želim se s tobom svađati. To mi se čini baš dobrim. Ne budi takav pesimist. Već imam dovoljno pritisaka. Nemoj mi još ti dodavati. Ne čini ti se da već dugo vremena ja sve financiram? Imaj malo više vjere u mene. Ja imam svu vjeru ovoga svijeta. Ali neće vjera plaćati račune i zbog toga se osjećam kao kraljica idiota. Vidjet ćeš da će se brzo sve riješiti. I bolje ti je.

Očajan i zbunjen Amancio čuje dizalo kako se otvara i zatvara, udaljeni motor u dvorištu nastanjenom sjenama. U jednom trenutku pomisli da je izišla kako bi se našla s Horacijem. Premda ne, nisu imali priliku to srediti. Ni u jednom trenutku nisu bili sami. Ali izmjena vatrenih pogleda nije mu prošla nezamijećena. Amancio je zaljubljen u Laru, uvalio se do grla. Osjeća, zna, da je to mnogo više no što zaslužuje. Priču o prijateljici ne proguta ni na tren. Bit će to onda Ramiro ili njezin šef, taj Poljak s prezimenom koje ima više suglasnika nego samoglasnika. A on ne može ništa učiniti da to spriječi, kao što ne može spriječiti ni da mu krv navre u glavu, a prsa stegnu u čvor. Nema nikakvu moć

nad Larom, nikakav utjecaj, ništa što bi je zanimalo toliko da ublaži svoje držanje. Dala mu je rok i sat otkucava. Natoči si i nagne Tres Plum. Piće poput gomile bijesnih mačaka pada niz njegovo grlo. Ispije još jedno da ih uguši, pa još jedno, i još jedno. Na kraju se počinje smirivati i slika gole Lare nad Poljakom rasplinjava se i gubi značaj. Tijelo mu se smlačilo, bol anestezirala, a mržnja rashladila. Nakon petog ili šestog gutljaja razbija u komadiće praznu bocu na podu i pomisli kako su Biterman, Židovi, Poljaci, krivi što je svemu kraj. Odlazi do vitrine, na ustima mu tupi smješak. Otvara ladicu, izvlači 9 mm. Miluje ga, hladan je kao i on sam. Otvara kutiju s mecima s čeličnim vrhom, izvlači naboj iz cilindra, ugura jedan po jedan osam metaka i stavi pištolj oko pojasa. U kutiji je ostao posljednji projektil, stavlja ga u džep. Odlazi u spavaću sobu, traži Felixovu jaknu, koja već počinje pokazivati sjaj na reverima i navlači je. Doda kravatu s grbovima i izlazi.

Pokazat ću tom usranom Židovu što ga ide.

Dok otvara i zatvara vrata dizala i začuje odozgo motor pomisli kako bi i on mogao otići te odlazi uz dojam da će se sad sve promijeniti. Da je Židov taj koji nosi zlu sreću. Osjeća da upravlja situacijom.

12.

Kao da je zatvorenica u vlastitom tijelu. Uvijek u žurbi, kao da pokušava izići iz vlastite kože. Uvijek jureći, uvijek bježeći, uvijek žeđajući, uvijek na čelu, uvijek prelazeći ulice ne gledajući ni u što. Eva je provela cijeli dan misleći na Manuela. Pomanjkanje budućnosti. Tajnost ima pustošeći učinak i sve poprima prolazan karakter, privremen, mutan. Vatra koja se u njima probudila kad su još bili militantni samo na površini, na onoj manifestaciji pred Ministarstvom socijalne skrbi na kojoj su pjevali uz dvjesto tisuća glasova: *Lopez Re López Re López Rega, kurva koja te rodila*, nije evolucionirala u istinsku ljubav, ako takvo što postoji. Cilj je bio važniji, a budućnost smrtna presuda odgođena na neodređeno dugo. Manuel nikad neće biti otac njihovog djeteta. Njegova smrt nije drugo doli potvrda te pouzdanosti. Misije su ih razdvojile i svatko od njih pun uvjerenja suočio se s jedinstvenom zadaćom mijenjanja svijeta silom, htio to svijet ili ne. Bili su dio mladosti nasilno katehizirane riječima novih propovjednika, poput Chea koji se za kratku povijest mladih izrazio slavnim riječima: *dopustite mi da vam kažem, uz rizik da ispadnem smiješan, da je pravi gerilac vođen dubokim osjećajima ljubavi*. Smrt i seks, koji uvijek dolaze pomiješani, spojeni su u njima u neuravnoteženim razmjerima. Rezultat je bio smrtonosni koktel. Onaj posljednji put kad je bila

njegova, na brzinu, kao u snu, u žurbi, u *aguantaderu* u Villi Martelli, nije bio dovoljan ni za orgazam ni da ga upozna s kašnjenjem, sa sanjarijom, s tom svaki put sve hitnijom idejom o napuštanju oružane borbe.

Eva ne želi umrijeti, ne želi da ubiju dijete koje raste u njoj, o čijoj nazočnosti bolje svjedoče oćuti njezina tijela nego bilo koji pregled. Veseli se što Manuela nisu uhvatili živog, što se borio i sukobio s njima te je smrću uskratio svom tijelu muku električnih šokova, »podmornica«, udaraca i simulakruma strijeljanja. Mrzi se što joj je to jedina utjeha i mrzi ga jer se žrtvovao. I premda je mrtav ne oprašta mu što nije doznao, što nije otac njihovog djeteta, što nije bliže. Sad joj se vizualno usijecaju riječi Nurije Espert dok je recitirala *Yermu* u kazalištu u Ulici Corrientes, pred napetim platnom, pitajući trudnu susjedu sa sjetom o onome što nikad neće imati:

Kakav je osjećaj biti trudna? Jesi li ikad imala živu pticu u ruci? To je isto, ali u krvi.

Danas se svijet čini udaljeniji i osjeća se manje odgovornom za njega. Sad želi živjeti i sanja o trenutku kad će staviti svoje sise, koje su joj već počele probijati grudnjake, u usta djeteta koje pluta u njezinom tijelu i koje ne zna ništa o gluposti muškaraca. Osjeća novu potrebu, imperativnu, trenutnu da je netko zagrlji. Sama je u toj čudnoj kući iz koje može lako izići, ali Eva više ne želi pobjeći, želi ostati ovdje, ispružena na sofi, gledajući kako

teku sati, uživajući u toj tišini ili barem u prigušenosti zvukova svijeta. Želi jedino ležati na jajima i na trenutke je spopadne smijeh, spopadne je volja da stane kokodakati ili plakati. Koža joj je postala glađa, mekša, kosa sjajnija. Zamišlja djevojčicu. Kako joj pravi pletenice kad ide u školu da ne zaradi uši. Zamišlja dječaka u parku s crvenom loptom. Svijet možda neće biti bolji za sve, ali hoće za moje dijete. Misli, sjeća se:

... zaglibio sam tako daleko u jezeru krvi da je stići do druge obale jednako teško kao vratiti se natrag...

... i zna također da se ne želi vratiti, da ne može ne biti trudna i boji se. Čini joj se očitim da postoje samo dvije vrste kukavica: oni koji bježe natrag i oni koji bježe naprijed. Ovo je trenutak za planiranje bijega, jer je opkoljena. Čini joj se da čuje lavež pasa diktature kako slinavih gubica njuškaju ulicama u potrazi za njom. Oni mogu namirisati njezin znoj, njezin miris trudne ženke. Rastjera u bijeg te misli, jer im nikako neće dopustiti da prodru u njezinu nutrinu. Želi opet biti djevojčica, osjećati se zaštićenom, lišenom briga i sanja neki drugi krajolik, sanja more i počinje organizirati svoj egzil.

Sažetak: živa sam. Zasad je ovo utočište savršeno. U kući sam murjaka koji ne postavlja pitanja, koji me zaintrigirao — što želi sa mnom? Kaže da će mi pomoći. Tri stvari koje trebam počinju s P: pare, papiri, prerušavanje. Stavimo ga na kušnju. Postoje

dva svežnja dolara koje je Tony Ventura sakrio u javnoj kući i koji su ostali ondje, a Lascano ih nije vidio. Moram naći načina da dođem do njih. Ne mogu se pojaviti u kući pred mogućom stražom i reći da trebam potražiti nešto što sam zaboravila. Čak se ne usuđujem izići sama iz kuće. Moram smisliti nešto da mi Lascano otvori ta vrata. Papiri. U tome mi može pomoći, policijski odjel je glavni proizvođač lažnih isprava, ali kako da ga zamoli, a da se ne oda. S prerušavanjem je najlakše. Premda je ljeto tamna odjeća iz ormara preobrazit će me u imućnu gospođu iz sjeverne četvrti čim je navučem i napravim si punđu. Onda ću morati poraditi na Lascanu. Proučimo njegovo ponašanje. Prema meni gaji čudnu mješavinu divljenja i straha. Što se zbiva s tim tipom? Kad me našao, kao da je ugledao sablast. Što se zbiva s njim, moram doznati više.

Eva ustane, ode do kuhinje i priprema si čaj. Sa šalicom u ruci, ispijajući male gutljaje vruće tekućine pravi mjehuriće uživajući u osjećaju ranjavanog jezika, kao kad je bila mala, korača kućom. Ulazi u sobu, otvara ladice, pregledava pazeći da sve vrati na mjesto i u položaju u kojemu je bilo. Gaće, čarape, košulje, rupčice, kravate. Dno ladice noćnog stolića obloženo je gumom. Tu je nekoliko paketa praznih cigareta, papiri, potrošena penkala, klupko starih računa koje pregledava bez prevelikih očekivanja, plin, električna, telefon, kutijice bez šibica,

koještarije. Kad ih vraća na mjesto zamijeti nešto nagomilano ispod tkanine, podigne je i pomisli da vidi zrcalo, ali ne, to je fotografija. Ondje je ona sama u Ital Parku, u zagrljaju s Lascanom, oboje se smiješe u kameru. Pada i sjeda na krevet, sad ona vidi prikazu. Odlazi u kupaonicu, gleda naizmjenice u zrcalo i u fotku. Shvaća zašto je taj čovjek štiti, pomaže. Uviđa da ga je ta žena napustila ili umrla, zacijelo ovo posljednje, jer on ima ugašen izraz lica onoga tko je prerano obudovio, i shvaća zašto ne zna što da napravi s njom. U tom trenu sve postaje jasno, vraća se u njegov krevet i pomnije proučava fotku. Vidi da su sretni, da se vole, dok se, iza, na kotaču smrti, u odjeljku koji se spušta svom brzinom pod crvenim, zelenim i žutim svjetlima, ljudi strmoglavljaju prestravljeni i izvan fokusa. Lascano ima krasan osmijeh kakav nikad nije vidjela. Koža mu je sjajna, u opreci s ovom bojom gorkog matea kakvu ima sada, i shvaća njegovu bol, njegovu izgubljenu sreću. Jedna suza pada i klizi preko srebrnih nitrata zauvijek zaustavljenih na ploči. Sruši se, zagrlj jastuk koji čuva njegov miris i plače isplakujući svoju vlastitu bol dok ne zgasnu svjetla dana. Spava i u snu joj se pomiješaju Lascano, njezino dijete koje raste u njoj, žena s polaroida, i ona sama. Tu je park gdje se tratina susreće s morem, gdje je sve ugodno, iskreno i toplo.

Zvukovi. Eva se diže u skoku, skriva fotku i izmigolji dok Lascano okrenut leđima okreće ključ. Hini da izlazi iz kupaonice dok joj srce mahnito lupa, a obrazi gore. Njemu zakratko sine smiješak koji kao fosfen zgasne brzo, kao da se odjednom prisjetio teške i tužne dužnosti. Događa se sad taj trenutak u kojemu se oči muškarca i žene spoje i oboje osjete da je stvar postala ozbiljna. Pokušavaju prikriti to otkriće i istodobno zastanu u pokretu, tijela se spotiču: želja ih je zakvačila svojom kukom i više ih neće ispustiti, premda se na tren svatko povukao u vlastitu samoću. Ona barem ima dijete koje joj grije trbuh. On nema ništa drugo doli sliku koju nalazi ispod jastuka ne pitajući se kako je završila ondje, već naviknut da ga Marisa može napasti u bilo kojem trenutku, na bilo kojem mjestu. U dnevnoj sobi Eva se poželi smijati i plakati dok na sofi tone u san. Sutra je novi dan, govorila je uvijek njezina baka, šampionka svega što je očito, kad bi joj davala umirujući poljubac za laku noć.

13.

Nije ga čula da izlazi. Kad je otvorila žaluzine kroz prozor se izlio krasan četvrtak koji je natjera da se osjeća punom života. Sat joj odaje da je spavala u komadu dvanaest sati. Zahvalno tijelo. Misli na Lascana, na njegovu tugu, na to što ne zna što da radi s njom, s tom replikom njegove voljene koja mu se pojavila i koju čuva kao da na neki način štiti svoju mrtvu ženu. Tip ima dovoljno godina da joj bude otac, ali to nije. Uvijek je osjećala privlačnost prema starijim muškarcima. U srednjoj, kad su njezine prijateljice šaputale o dečkima iz četvrtog, ona je radije maštala o očevima svojih drugarica. Fine boriće koje joj se smiješe uz rubove očiju imale su za nju više zavodničke moći nego namještene poze adolescenata, koji uvijek žele više sličiti muškarcima, uvijek se pokušavaju odlijepiti od onog djetinjeg. Evi je mnogo zavodljiviji sređen i zreo muškarac, čiji se dječak slobodno izražava onda kad on to poželi, a ne izdajnički, kad to najmanje očekuje.

Izlazi dotjerana s cvjetnim rupčićem koji ju je postarao za deset godina gurajući kolica za kupnju. Ide na tržnicu koju svakog četvrtka u obližnjoj ulici presijeca buka automobila. Preko pultova prelijeva se slobodno uvezeno voće svih boja: mango, šljive, kruške, papaje i dinje u najsurovijoj zimi. Prodavači povrća za štandovima izvikuju svoje ponude, mesari laskaju susjedama odvrćajući im pažnju dok ih

varaju na vagi. To je taj izdvojen svijet, kratak predah, oaza mandarina koja traje pola dana i puni kolica salatama. Gledaj kakva jaja, dere se vragolasto čovjek s farme dok Eva prolazi. I ona gleda njegova jaja i zaista su krasna. Smeđa, velika, glatka. Ponesite, gospođo, imaju dvostruki žumanjak. Popodne u kuhinji. Stavlja na štednjak ramstek nadjeven pancetom, češnjakom, peršinom i mrkvom obložen krumpirima, kao što je to radila njezina baka. Deset minuta pečenja na jakoj vatri da zažuti, onda smanjiti plamen na pola i za nepun sat jelo će biti gotovo. Nešto jednostavno i ukusno čime želi počastiti svog zaštitnika. Zašto? Jer je čuva i jer će, zna, on biti propusnica koja će je udaljiti od ovog košmara u koji se pretvorila ta domovina na koju ne želi misliti. A onda i jer joj se tako hoće. Sad se želi požuriti, naći se na plaži sa svojom djevojčicom i uživati u gledanju obzora, i voljeti je i pričati joj na takav način da ona ne mora prolaziti kroz sve ono što je njezina majka morala proživjeti. *A ako bude muško?* Tu stvar postaje teža, ne uspijeva se zamisliti s dječakom. *Kako, o čemu se govori muškarčiću?* Zato u svojim snovima odlučuje da će biti djevojčica, a ako ne bude, onda ćemo vidjeti. Kuću ispunjava miris hrane. Ima osjećaj da je nedjelja i otkriva da žudi za Lascanovim dolaskom, koji danas kasni više no obično. Strepnja da bi mu se

nešto moglo dogoditi probada joj grudi, ali u tom trenutku vrata se otvaraju.

Ne gledaj. Imam iznenađenje. Što je? Ako ti kažem onda više nije iznenađenje. Zatvori oči i daj mi ruku. Curice, manite se gluposti. Nisu gluposti, radila sam cijelo popodne. Da vidimo. Sad ih možeš otvoriti. A to? Napravila sam sve sama samcata. Dobro, dobro, ajmo to kušati.

Pseto s kirurškom preciznošću odvaja na dva dijela odrezak ramsteka, koji se puši na njegovom tanjuru, točno ondje gdje mu je srce namirisalo hrpu bilja. Odreže trokut koji uključuje dio zelenja, crvenu pulpu u sredini i finu zlaćanu koru i prinosi ustima. Curica se nije prevarila u izboru reza. Ah, argentinsko meso! Savršena konzistencija, nema poslušnu mekoću karea, s ramstekom se treba boriti, zdrobiti ga kutnjacima da izlije svoje sokove na jezik uz slasno sudjelovanje češnjaka i peršina. Proteini mu utješno padaju niz grlo razgalivši mu dušu. Dok jede opet je dječak koji se vratio iz škole. Lascano natoči vino. Eva čeka njegovu reakciju.

Vi ne jedete? To je ispalo savršeno. Sviđa ti se? Slasno je.

Lascanove oči skaču od mesa na krumpire, na čašicu, na Evu, njezina usta i smiješi se otvoreno.

Istina je, curice, iskazali ste se. Meso nema tajni za vas.

Njoj aluzija izleti nenajavljeno, kao izdaja.

Kad govorimo o mesu, još nedostaje ono najbolje. Ah, da, što? Desert. I to ste napravili? Zamišljeno je da to napravimo zajedno. S kojim sastojcima? Tajnovitost, tišina, kiša i vjetar. A kako se zove taj desert? Francuski je, zove se petite mort. Nisam znao da govorite francuski. Mnogo je toga što ne znaš o meni. To je točno. Nisi znatiželjan? Malo... Što moram napraviti kako bi shvatio da umirem za tobom? Curice, draži ste mi živi. Hoćeš se još dugo praviti glup? Koliko god mogu. A zašto? Oprostite mi, ali ja više nisam za takve stvari. Za kakve stvari? Te romantične stvari, večera, geste, insinuacije. Svi su za takve stvari. Onaj tko to nije već je umro, a nisu ga obavijestili. Vjerojatno imate pravo. Bojiš se. Ja već znam kako to završava. Ah, da? A kako završava, ako se može znati? Da jedno od to dvoje na kraju pati, ili oboje. Pa što onda? Možda vi volite patiti. Ja ne. Onda, ako tako misliš, zašto se ne ubiješ? A kakve to ima veze? Jednog dana ćeš umrijeti, to znaš. Svi ćemo umrijeti jednoga dana. Ne voljeti iz straha od patnje je kao ne živjeti od straha pred umiranjem. Gospođica filozofira? Gospodin je serator? Ne budite takvi. A kakva želiš da budem? Misliš da nisam svjesna kako me gledaš? Daj, stari, pa želja ti izlazi kroz svaku poru. Vi ste izrekli pravu riječ: stari. Ja sam veoma star za vas. Istina je da mi se sviđate, vi ste vrlo lijepi, ali ja više nisam za te napore. Ali, je li to moguće? Ubijem se pripremivši ti

iznenađenje, ne činim drugo nego cijelo vrijeme bacam aluzije, a ti se ne hvataš ni na što. Što, gadim ti se? Ali, ne, kako biste mi se gadili? Stvar je u tome da je ljubav vrlo opasna. Ali, pogledaj malo sebe. Tip koji cijeli dan provodi baveći se zločincima i ubojicama boji se milovanja. To jest iznenađenje. Gledajte, mene oružani sukob, osobno puškaranje, ostavljaju hladnim kao led, ali osjećam odbojnost prema masovnim ubojstvima, katastrofama. A što, ljubav je katastrofa? Oprostite mi. Katastrofa. Ne uviđaš da je to jedino što imaš? Ne gledaj me s tim blesavim licem. Sad smo živi, sami smo, ti se meni sviđaš, ja se tebi sviđam. Ti si zagrijan za mene, ja sam zagrijana za tebe. To je jedino što postoji. Sutra možemo oboje hiti mrtvi. Što očekuješ, pogrebna kola? Ja više ne čekam ništa. Onda plači sam, umri sam. Ljutite se? Da, jako. To je svađa? Ne, crtani film. To je samo prva od mnogih. Druga. Sad ti kažem, ja bih provela život svađajući se s tobom. Vidite? Već smo ludi. A tko mari da bude razuman u ovom trenutku?

Tišina. Lascano, stjeran u kut na kraju sofe, hini čudnu zainteresiranost za vrh svojih cipela. Na drugom uglu Eva ga promatra zajašivši oručje. Svaki je njezin mišić napet. Uzima zrak i ispuhuje ga, pusti se i meko pada na sjedalo te ga pritom blago šutne. Neće ga pustiti da tako lako pobjegne. On diže glavu, njegove zamagljene oči ispunjavaju je mješavinom

milosrđa i srdžbe. Ono što sad treba je muškarac. Primakne se, on kaže: *Ostavi se budalaština*. Ona, *dobro* i prelazi mu rukama preko vrata i primiče mu lice i stisnu se zatvorena usta i dok mu se penje u glavu njezin miris, vrele kuje, kurve, majke, sestre, kćeri, i njezine mu se grudi usađuju u trup i otvaraju mu se usta kako bi ona prodrila unutra svojim jezikom, njegovo se zanemareno tijelo, bez milovanja u samotnim noćima, smekšava i osjeća kako ga dotiču ruke koje nisu njezine, ruke pune iznenađenja, *kamo će sad krenuti?*, novim ritmovima, uzdasima i spolovilo mu ponovno trijumfalno raste i poželi letjeti i narastu mu bolno krila i zgrabi je, a ona odgovara recitirajući...

... i onda sam je ja zamolio svojim očima da me zamoli ponovno, da

I onda me on pitao volim li ga, da I prvo sam ovila svoje ruke oko njega, da I spustila sam ga prema sebi da može osjetiti svu aromu mojih grudi, da

I njegovo srce postade ludo I da rekla sam da volim da...

... i on se osjeća opet muškarcem, to je taj trenutak, i već su nagi i kože se dotiču, lagano se dodiruju, naježene, a poluotvorena usta ispuštaju pare i svjetla postaju sjajnija na onoj točki kad je potrebno prekinuti zagrljaj kako bi se spustili, jer se u polusjeni vide bolje i to kratko razdvajanje prisjeti ga tolikih drugih i hitno traži ponovni susret slanih tijela i traži

da je brzo uvuče u sebe i osjeća kako polagano naoružano tkivo ulazi u ljubljeno tkivo izazivajući grimasu slatkog bola i vampirski pogled kad se spolovilo izgubi i, tko je tko sad?, muškiću moj, naseljena ženka, bedra kao kruta kliješta, mišići, sve je pjesma žila i kostiju, kose i krvi koja teče, i želim više i više, i daj mi sve, kurvo moja, i ljubi joj usne i stavlja prste između usana kako bi ruke posvjedočile igri tekućih jezika, koji odlaze i dolaze i rastu i množe se, i odozdo izranjaju morski mirisi na mekušce, na oluje iznenadne i na pijesak poslije kiše, i žele se izgubiti jedno u drugome, ići dublje, povratiti izgubljeni raj i kaže, ubij me ili ubijaš me, i žele osjetiti kako umiru, i zagrlj me snažno, ne puštaj me, ovdje si, stvarna si, nema druge stvarnosti osim ovog užitka i ove boli i tu su kiša i zemlja, zemlja koja će nas na koncu sve progutati, ali koja sad pjeva vlagama što ih predstavljaju jedna i druga leđa, koja se moraju milovati, jer su ostala na nevremenu jašući pravocrtno tamo gdje su nesvjestica i zbunjenost osjetila jedno, dok njušim, dotičem, osjećam, osjećam sebe i svršavam, i polagano zagrljaj omekšava kako bi dopustio da se svaka duša vrati svojem tijelu, ostavljajući u drugome ožiljke ljubavi, tragove samoće. Ne reci nikad volim te.

Lascano, moram ti nešto reći.

Recite.

Trudna sam.

Tako brzo?

14.

Amancio parkira svoj kamiončić u pobočnoj ulici. Noćna studen pristaje bijesu što je ostao u njemu nakon rasprave s Larom. Korača polagano i ljutito do ugla. Dostižu ga, kao dva udarca bičem, svjetla dvoja kola hitne pomoći. Na suprotnom su pločniku parkirana dva zelena Ford Falcona s prijenosnim svjetlima zakvačenim na krovu, zapriječivši prolaz. Povlači se dva koraka dok ne ostane ispod sjene platana. Uz jedan auto stoji mlad muškarac, u civilu, s Itakom u ruci. Dalje, pred stambenom kućom stoji drugi naoružan s Pamom.

Osjeti trnce. Sjeti se kako su nestabilne i nesigurne strojnice, sjeti se kako mu je opalila ona što mu ju je Giribaldi donio da je proba na vojnom poligonu. Meci su iznenada opalili a da on nije napravio nijedan pokret ni dotaknuo okidač. Pam je stao nekontrolirano rigati metke. Samo Božjim činom i milošću nije pogodio sebe ili nekoga od onih koji su ondje bili. Od te epizode gaji prema tom oružju mješavinu poštovanja i ljutnje. Također ne zaboravlja smijeh vojnika, Giribaldijevih prijatelja, koji su se narugali strahu što ga bijaše obuzeo.

Iz zgrade izlaze četiri naoružana tipa vukući jedan par. Muškarac hoda opipkujući zrak kao što rade sljepci. Nju uguraju na stražnje sjedalo drugog auta. Njega ispuste pred prvim. Onaj koji valjda upravlja operacijom više zapovjednički: *Penji se*. Tip nervozno

odmjerava okolinu rukama, jedan ga od njegovih ugrabitelja gume i on udari o vrata. Svi se smiju. Amanciju priziva pozornost činjenica da postoji slijepi pobunjenik, no dobro, nikad se ne zna. Na koncu je bačen na pod uz stražnje sjedalo. Ostatak ekipe ulazi i dva Falcona odlaze. Prije no što su stigli do sljedećeg ugla svjetla su povučena s krova. Amancio korača do Bitermanove kuće i otvara ključem što mu ga je predao Horacio. U ulaznom prostoru miriše na jelo. Nešto odbojno prženo. Dizalo penjući se proizvodi ritmički bum-bum koji kao da prati udarce Amancijeva srca, svaki put sve ubrzanije. Osjeća sistole i dijastole kako mu udaraju u vratu i sljepoočicama. Vid mu je malo zamagljen, dijelom od alkohola koji je popio da se ohrabri, dijelom od bijesa, koji je ostao u njemu nakon rasprave s Larom zbog njezinog izlaska iz kuće. Shvaća da nije u najboljem stanju za ono što misli napraviti, osjeća se nesigurno. Diše brzo i bučno kako bi ventilirao.

Kad dođe do četvrtog kata ne zamjećuje da ga susjeda nadzire kroz zirku, koja se zatvara čim on uđe u Bitermanov ured.

Zajmodavac sjedi za svojim pisaćim stolom pregledavajući račune, kad zamijeti Amancija s pištoljem u ruci. Ne zbuni se, motri ga preko svojih naočala za čitanje.

Što ovdje radiš, kako si ušao? To nije tvoja briga. Došao sam otkazati svoj dug. Daj mi čekove. Dobro.

Ne nerviraj se. Imam ih ovdje. Nemoj napraviti nikakvu nepodopštinu. Otvori ladicu polagano lijevom rukom, stavi desnu na svoje rame. Hoćeš čekove, dat ću ti ih? Daj, izvadi ih.

Ni trenutka ga ne prestajući nadzirati Biterman otvara polako ladicu. Amancio osjeća kako mu lice gori. Ne može dobro vidjeti što je u ladici. Stane na prste kako bi se uvjerio da Židov ondje ne drži oružje. Biterman shvati da ga je, kad je to napravio, prestao držati na nišanu i odluči iskoristiti situaciju. Zvijer se oslobodila ispustiti divlju riku od koje se Amancio zavrti u cipelama. Jednim udarom ruke natjera 9 milimetarski pištolj da mu odleti iz ruke. Drugim udarcem je razvalio pisaći stol izazvavši kišu divovskih konfeta, obrušio se na Amancija svom snagom i težinom i srušio ga. Amancio se pokušava oduprijeti, ali padne iskrivljenih nogu i njegov protivnik ga imobilizira bolnim snažnim zahvatom. Sad mu je vrlo blizu golemo Bitermanovo bivolsko lice, koje pljuje dok govori. Nastoji se osloboditi očajničkim pokretima koji kod Elíasa izazivaju tek lagani osmijeh. Osjeća se kao zgaženi mrav. Noge mu se počinju grčiti.

Mislio si da ćeš me ti, prljavi napuhanko, preplašiti svojim pištoljčićem? Sad ću ti ga nabiti u guzicu da naučiš. Dobro. Dobro, ti ništavni idiote. Kretenu jedan. Budi zahvalan što sam poslovan čovjek. Ako te ubijem, neću se moći naplatiti.

Odjednom ga Biterman objema rukama udari po ušima kako bi ga smeo. Uzme pištolj, ustaje i nogama ga udara u rebra. Amancio izdiše kao riba izvan vode.

Ah, moram ti reći da je ovo dvostruko povećalo tvoj dug, a rok za isplatu je istekao. Reći ću ti što ćemo učiniti. Sutra, veoma rano, nazvat ćeš bilježnika i odnijeti mu dokument o La Rencosi. Odsad je moja. Ali Bitermane... Gospodin Biterman za tebe. Prestani se zabavati. Čini ti se da se zabavam? Ne. Tako je bolje. Ali bolje se osigurati.

Gleda ga kao kukca i daje mu vremena da povrati dah. Amancio se kašljući na koncu uspijeva uspraviti i sjesti na pod. Iz svog položaja Elías ga može udarati nogom i tući kako ga je volja, ako mu padne na um da nešto pokuša. Amancio je zbunjen promjenom koja je nastala u Židovu. Oči mu gore kao u divlje životinje, usta mu se šire u čudnom osmijehu koji otkriva vrlo bijelo zubalo i dva silno oštra očnjaka. Implicitno nasilje u njegovoj muskulaturi ne popušta čak ni kad njegovo ponašanje poprima uobičajeni spokoj. Prestrašeni Amancio nadzire njegova golema stopala i ruke dok si trlja napukla rebra. Kad se Elías nagne da pokupi nešto s poda, onaj drugi se refleksno brani. Biterman ima ozbiljno držanje boksača koji gleda takmaca kako se nepovratno ruši.

Ne boj se, samo sam ti htio dohvatiti ove papire da ih potpišeš. Smjesti se udobno i potpiši, jednu stranicu sa strane i drugu na kraju. U prazno?, a ako odbijem? Izići ćeš s nogama naprijed. Ovdje? Ovdje i ovdje... Dobro. Daj mi ih... Zadovoljan, mogu ići? Još samo jedno. Kako si ušao...? Imbecile, ne vidiš da te držim u šaci? Odgovori, kako si ušao? Horacio. Još jedan crv. To sam i mislio.

Biterman ga zgrabi za revere i uspravi. Nakon što ga je jednom odgurnuo odbio se o zid i otvorila mu se rana na obrvi iz koje mu krv počinje curiti preko očiju. Zavrti ga kao lutka i gura iz sobe. Amancio, izlazi ošamućen, praveći komične plesne korake. Nakon još jednog guranja zavrti se uz vrata koja Biterman silovito otvara lupivši ga njima. Primi ga za nogavice hlača i baci o zid odmorišta, žbuka mu nagriza lice. Zauzevši dominantnu poziciju Elías izvlači šaržer pištolja i sprema ga u džep. Onda ga pažljivo briše rupčićem. Iskustvo ga je naučilo da mrzi oružje, a razbor da izbjegava s njim imati posla. Kad završi s brisanjem svih tragova, baci mu ga u lice. Amancio se uspije zaštititi rukama. Devetmilimetarski pištolj pada mu između nogu.

Uzmi, beba, idi se igrati kauboja.

Jeka od udarca vratima odbija se hodnikom. Perez Lastra sjedi na podu osjećajući sve udarce koje je primio, ustajući s mukom. Dok to čini strah se premeće u ljutnju. Sad misli na sve što će se

dogoditi. Izgubio je La Rencorosu i za koji dan, kad drugi vjerovnici doznaju, a doznat će, otčepit će se lonac i počet će na njega kišiti kaznene prijave. Sad se pred njim pojavi Lara koja mu rukom pravi »ćao-ćao« dok njega odvođe u lisicama. Napravi korak, zbog izvijenosti iščašene noge sijevne mu bol. Nasloni se na zid, sivi komadići žbuke stružu po njegovom otrcanom plavom sakou. Osjeti želju da plače i viče. Traži rupčić u džepu da obriše krv s lica. Ruka mu naiđe na posljednji metak iz kutije. Primi pištolj, otvara bravu i umeće ga u pretkomoru. Onda skida sako i omata njime oružje. Istupi pola metra i dvaput snažno zakuca. Čuje korake kako se približavaju. Povlači se, naslanja uza zid i podiže pištolj omotan u sako. Vrata se širom otvore, udubljenje zauzima impozantan Židovov lik. Amancio stisne oči i povuče okidač. Biterman začuđeno gleda u svoj truh. Onda podigne pogled, poskoči i zgrabi ga za vrat. Padaju na pod. Amancio osjeća kliješta u koja su se pretvorile Elíasove ruke kako mu presijecaju disanje. Udara ga u rebra, ali pritisak ne olabavljuje. Osjeća kako ga snaga počinje napuštati. Njime ovlada neka vrsta rezigniranosti i on omlohavi. Zna da tek što se nije onesvijestio i kao da je iz njega istekla sva želja za životom. Odjednom Biterman razrogači oči i iz njegovih poluotvorenih usta stane curiti mlaz krvi. Izraz čuđenja preobrazi mu lice, njegove ruke omlohavi, glava mu padne na

Amancijeva prsa, disanje mu počne zapinjati. Ispušta težak i dubok zvuk, njegovi mišići omekšaju, napravi nekoliko spazmodičnih udaraca nogom i izvali se. S nepomičnim tijelom na sebi Amancio povratu malo daha i s mukom ga uspije maknuti sa sebe. Nekako se podiže. Pale se svjetla na odmorištu. Dahće i čuje dizalo kako ide prema prizemlju. Brzo zgrabi Elíasa za noge, ugura ga u stan, zatvara i izvali se na stolicu. Ondje ostaje ne zna koliko dugo promatrajući leš, pokušavajući doći k sebi, s ubodima posvuda. Kad osjeti da se malo pribrao dignu se i ide u kupaonicu. Po licu ima masnice i porezotine. Na vratu su ostali tragovi zajmodavčevih prstiju. Otvara slavinu i vlazi si lice opet i opet iznova. Ručnikom čisti krv koja nastavlja curiti iz obrve, pritišće je i iznova se osvjedoči da je Biterman leš. Opet sjedne. Misli, misli: Sto da sad radim? Pada mu na pamet rješenje. Vraća se u kupaonicu, nekako se sređuje. Izlazi.

Na hladnom noćnom zraku povratu nešto od nadzora nad sobom. Trese se. Brzo udahne i izdahne nekoliko puta. Udaljava se nekoliko koraka i sjeda na stubište pred kućom kako bi se do kraja pribrao.

Preko puta, na mjestu s kojega su odveli sljepca i ženu, sad je bijeli Mercedes 1518. Na vratima dva komada žućkastog papira za kovertu koji kao da su izgrickani pokrivaju znakovlje ratne mornarice. Nekoliko regruta ulazi i izlazi noseći namještaj,

hladnjak, televizor, kovčege i kućne potrepštine koje slažu u prtljažnik kamiona pod nadzorom oholog plavokosog satnika. Amancio se donekle pribrao, uspravlja se, korača do ugla. Uvjeri se da je njegov auto još ondje gdje ga je ostavio, prelazi ulicu, ulazi u kafić i zaputi se do javnog telefona. Galježanin, koji mehanički prelazi pletenom krpom preko šanka od Formice, zaustavi ga.

Ne gubi vrijeme. Prije tri mjeseca sam tražio da ga srede. Ako mi platiš poziv, posudim ti ovaj. Puno hvala.

Konobar stavlja aparat na šank i pomisli kako tip ima tipičnu facu nekoga tko je dobio batine. Ali kako se to njega ne tiče, upadljivo je diskretan i povlači se u salon da prebriše ondje stolove, kao da je potrebno.

Halo, Giri... Amancio... Ništa... Sve loše... Rus nije bio takav seronja... Morao sam mu dati... Da... Što da radim?... Ne zajebavaj, trebam te... Možeš navratiti ovamo?... U baru, na uglu Irigoyena i Pichinche. Da, blizu trga... Stavi ga. Čekam te... Daj

Traži stol koji gleda na pločnik odakle može nadzirati Elíasovu kuću i kretanje regruta koji tovore kamion. Sad iseljavaju slike, sagove, lonce i posude. Traži Bols koji mu Galježanin posluži u do vrha punoj čašici od debelog stakla. Ispije naskap i traži još jedno. Piće mu zagrije ždrijelo i postupno se prestaje tresti. Bolovi postaju lokaliziraniji, ne osjeća ih više

po cijelome tijelu, napada ga glavobolja za koju vjeruje da je može pobijediti s trećim džinom. Da nije marinaca koji sele, ulica bi bila prazna. Sa zadovoljstvom misli kako kod Elíasa već počinje proces truljenja, kako se puni crvima sve dok ne nestane. Učiniti da nestane, to je problem s kojim se mora suočiti. Mogao bi ga ostaviti ondje pa da se sutra Horacio pobrine za tu pomutnju, nakon svega... Ali nema povjerenja u njega. Siguran je da će, ukoliko ga policija stisne, propjevati ili se praviti nevin svalivši na njega svu odgovornost. S druge strane, ako nema trupla neće biti zločina ni kazne, čak i ako dođu do njega. Da, Židov mora nestati. S njegovom smrću Perez Lastra se oslobodio problema s čekovima. Sad kad se toga sjetio mora se vratiti da ih potraži kao i one papire koje ga je natjerao da potpiše. Otipava džep, uzdahne s olakšanjem, još čuva ključeve koje mu je dao Horacio. Giribaldi zna što uraditi s mrtvacem.

U međuvremenu ga uz četvrtu čašicu obavija mlaka dremljivost. Priviđa mu se Gretschen, koja je s četrnaest godina već imala filmske sise. Jahanje na konju po ujakovim poljima u Tapalquei. Njegova sestrična u galopu po udolini, grudi koje odskakuju u njegovim očima dvanaestogodišnjaka. Dok su ležali na djetelini ona mu je dopuštala da je dodiruje i da je ljubi u usta zatvorenim usnama, i govorila mu je da su tajni zaručnici, jer su djeca bratića i sestrični

ispadala tupava pa nitko za to nije smio doznati. Navečer su, dok im je dnevno sunce još gorjelo na koži, u blagavaonici izmjenjivali vragolaste poglede, a kasnije, dok su se plahte zagrijavale, Amancio bi primao spolovilo vrhovima palca i kažiprsta i masturbirao polagano zamišljajući kako Gretschen u susjednoj sobi čini isto misleći na njega. I onda, s određenom radošću, na komadu toaletnog papira donesenog iz kupaonice ostavljao je milijune djece koju nikad neće imati.

Trgne se. Giri, u uniformi s ešarpama, lupne o izlog. Amancio mu daje znakove da ude. Vojnik sjeda preda nj, traži sendvič od Francuza i zapazi kamion armade.

Izgleda da se netko seli. Izgleda.

Giribaldi zamjećuje tragove na Amancijevom licu.

Što se dogodilo? Kad je vidio oružje kao da je poludio i bacio se na mene. Ti Zidovi, sve su drskiji. Ne zajebavaj. Što da radim? Gledaj, ja ti sad ne mogu pomoći jer moram nešto napraviti. I? Pusti da razmislim. Jesi s autom? Tu je iza. Dobro. Natovari trupinu i neko se vrijeme vozikaj naokolo. Poznaješ li rutu koja ide uz Riachuelo? Da, onu koju smo upotrebljavali za odlazak na autodrom. Tu. Dobro, onamo ćemo premjestiti neke ekstremiste. U jednom trenutku vidjet ćeš napola razrušen daščani kućerak. Sa strane postoji trag. Spusti ga ondje, to je kao neko korovište. Vidjet ćeš ondje nekoliko odbačenih

ljevičara. Ostavi svog Židova uz njih. A što da radim poslije? Pođi kući. Ja ću se pobrinuti da nestane. Ne znaš koliko sam ti zahvalan. A čemu služe prijatelji? Moram ići. Pazi da te nitko ne vidi. Oni su već pri kraju. Čim odu, ti natovari Rusa i povedi ga u šetnju. Oko sedam ga baci tamo gdje sam ti rekao. Smatraj to učinjenim. Bit ćeš oprezan, ha? Ne brini se. Ti se za to pobrini. Moj si dužnik. Stoji. Čao, stari moj. Baš ti se osokolio taj Rusić, ha? Posudi mi nešto da platim. Uz to ti još moram davati i lovnu. Daj, ne zajebavaj. Evo ti, duguješ mi dvostruko.

U svojoj besprijekornoj uniformi Giribaldi ulazi u auto i odlazi zaoravši cestu. Vojnici završavaju s utovarom kamiona.

Amancio traži račun, plaća i izlazi. Šiba ga nalet vjetra dok prelazi ulicu i s jezum ulazi u zgradu gdje je mrtvi Biterman.

Osjeća lagano gađenje kad pomisli da će morati dotaknuti leš. Povlači zavjesu jednim potezom, s mukom umata mrtvacu te s užetom za povlačenje napravi paket. Sjeda. Tkanina se počinje bojiti krvlju. Ustaje. Izlazi na odmorište. Pritišće gumb. Kad dizalo stigne otvara ga. Vraća se. Uz veliki napor odvuče tijelo do dizala i s puno muke uspijeva ga strpati unutra. Zatvara i počinje silaziti. Ima dojam da se Biterman pomaknuo. Vjeruje da je čuo jauk. Prestravljen počinje lupati nogom po zavežljaju gdje pretpostavlja da mu je glava. Dolazi do prizemlja.

Gasi svjetlo. Silazi. Zatvara unutarnju rešetku. Jednom rukom oslobađa sigurnosni mehanizam koji vrata treba držati zakočena, drugu stavlja između rešetaka i pritišće gumb. Povlači brzo ruku i poviri gledajući ga kako se penje. Otpušta mehanizam, dizalo zakochi između dva kata. S kundakom pištolja iskrece pločicu koja blokira vrata kad je dizalo na drugom katu, ne zamijetivši da je slomio dršku. Zatvara. Izlazi na ulicu. Shvati da je opet počeo drhtati i kaže si da je uzrok tomu napor koji je morao uložiti da pomakne golemo tijelo. Ide do ugla. Skrece. Ulazi u auto, ide unatrag, stopalo mu klizne po pedali spojke, kola poskoče i sudare se s kamionom parkiranim straga. Izlazi. Ustanovi da je napravio ulubljenje na stražnjim vratima i da je razbio jedno pozicijsko svjetlo. Vraća se za volan, izlazi, skrece i parkira. Izlazi. Ulazi. Jednim guranjem otvara vrata dizala. Jednom rukom barata sigurnosnim mehanizmom, a drugom pritišće gumb za poziv. Dizalo silazi. Dolazi. Otvara. Čuje buku s ulice. Ulazi unutra. Zatvara i drži bravu tako da se ne može otvoriti. Zvuk koraka. Netko, susjed, pokušava otvoriti, lupa. Na koncu brundajući silazi niz stubište. Amancio poviri, osluhne, gore prestaje zvuk koraka. Ide do vrata koja vode na ulicu, otvara ih i zakochi kvačicom za rublje koju ondje nalazi. Izlazi na pločnik, četvrt je pusta. Otvara veliku kapiju koja izlazi na Rural. Prenosi truplo i položi ga straga od

čega ga probada u prsima u trenu panike te pomisli da će mu srce puknuti. S platnom koje koristi za pokrivanje auta tijekom zimskih večeri na ladanju pokriva paket. Vraća se, povuče kvačicu, vrata se automatski zatvore uz frktanje. Ulazi u auto. Pali i izlazi. Lupanje srca odjekuje mu u ušima. Diše, oči mu iskolačene u ogledalu. Pada u rupu koja komprimira amortizere do maksimuma. Volan prenosi do njega općinsku nemarnost.

Izlazi na Entre Ríos, kruži polako po sredini avenije. Udiše duboko, broji do deset, ispusti zrak, još jednom. *Čekovi, čekovi. Majku mu jebem, zaboravio sam čekove!* Počinje svitati. Provjerava sat. Dolazi do Velez Sarsfielda, obiđe most, već je uz nasipom zajaženu rijeku. Uzima namirisani rupčić iz džepa, vozi jednom rukom, a drugom ga položi na nos da ublaži miris truleži. Sjeti se svoga oca, uvijek kad je prelazio Riachuelo napravio bi istu šalu: udahnite snažno, dječaci, to je dobro za kašalj. Jutro je sivo, može vidjeti jedva deset metara, magla je kao zid o koji se prelamaju svjetla njegovog auta. Gasi ih, smanjuje brzinu. S tom vidljivošću, jebemu, ne zna kako će pronaći kućerak. U tom ga trenutku ugleda. Kao smeđi potez kistom izglačan na sivom prekrivaču. Koči. Kreće polako unatrag dok ne dospije onamo. Zakreće prelazeći aveniju i vrlo polako prati trag. Nakon kratke vožnje razabere neke obrise. To je par trupala na tlu. Suprotni vjetrovi

počinju mesti magluštinu. Curi je glava razorena mecima, dio se mozga izlio iz onoga što je ostalo od njezinog lica. Osjeti nadražaj na povraćanje, okrene se. Ne želi više gledati. Otvara prtljažnik i suočava se s bolnom zadaćom izvlačenja leša. Skida platno. Od tog se pokreta povukla zavjesa, kojom je omotan mrtvac ostavivši vidljivim Židovov trbuh natopljen krvlju. Kad je povuče, utvrdi da se jedna nadlaktica zaglavila ispod pomoćnog kotača. Amancio ima dojam da se mrtvac ne želi odvojiti od njega. Silom ga pomiče no uspije mu tek da se ruka još više zaglavi. Križastim ključem oslobađa vijak koji je drži zaglavljenu. Na koncu uspijeva ukloniti nadlakticu i izvući pola tijela izvan auta. Hvata ga za pojas i vuče. Kopča se slomi.

Bijesno trga kožno platno na jednu stranu. Ščepa Elíasa za noge i uspijeva ga izvući iz auta. Kad odriješi konop i razmota ga kako zavjesa ne bi ostala ondje, zapazi da se tijelo već ukrutilo. Povrati dah. Od tkanine pravi loptu i baca je u rijeku. Vode je upiju, uprljaju. Tone polagano, pretvara se u sablast i nestaje. Ulazi u auto i kreće po tragu unatrag. Kad dospije do avenije vidi kako se približavaju kola sa zapaljenim svjetlima. Krene istim smjerom i udaljava se svom brzinom. U zrcalu se svjetla drugog vozila brzo smanjuju dok se ne izgube iz vida. Smanjuje brzinu i produži ravno do Generala Paza. Misli jedino na viski, kupku i krevet.

15.

Lascano stiže u policijsku postaju kad osoblje već užurbano odlazi. Želi pregledati zapisnike i izvještaje u doba kad više gotovo nitko nije ostao u arhivi i može to napraviti bez svjedoka, ne ostavljajući dokaz o prijašnjem pregledavanju onoga što istražuje. Uredski posao koji mu se najmanje sviđa.

Nakon pet sati čitanja vid mu je zamagljen, a od cigareta što ih je popušio jednu za drugom pluća su mu ostala puna katrana. Korača od postaje do posljednjeg bloka na Diagonalu Norte gdje je ostavio auto. Kad stigne onamo izmiješa se s ljudima koji izlaze u grupama s posljednje predstave iz kina Arte. Krajičkom oka ugleda plakat Pasqualina Setebellezea i krči si prolaz među mnoštvom, kadli neka galama privuče sveopću pažnju.

Preko puta je neki Ford Falcon parkiran zaprečujući prolaz, uz njega stoji tip s puškom. Druga dvojica izlaze iz zgrade s izvučenim pištoljima, silom vodeći momka koji opet vikne i oslobodi se odgurnuvši ih. Jedan od njih nastoji ga udariti, ali promaši. Mladić trči posred ulice, među gledateljima i progoniteljima, spotiče se, pada i ponovno ga hvataju. Dečko viče svoje ime. Jedan od muškaraca nasrne na njega i udari ga u glavu pištoljem. Zajedno ga podižu, nose ga do Falcona i stavljaju unutra. Onaj s puškom nišani prema gledateljstvu i progundā nešto što se ne može razumjeti, ali što svi shvate i počinju se

razilaziti. Lascano, sam na pločniku, vidi kako Falcon brzo nestaje kad skrene u Libertad.

Ondje gdje zamire Diagonal, iza razgranatih eukaliptusa na Trgu Lavalle, uzdiže se svečana Palača pravde, slijepa, prljava i nijema.

16.

Lascanu su draga predgrađa. Donose mu mirise njegovog djetinjstva. Nitko ne poznaje te domove i ljude kao on. Ondje osobe nisu izgubile svoj provincijski izgled, ali je on začinjen skeptičnim zračenjem što ga odašilje grad udaljen dvadeset minuta po Panamericani. Lokve, lutajući psi, bar gdje se igra *tute cabrero* ⁷ i kladioničar uzima ilegalne oklade, oglas staretinara. Ali ne nosi ga ovamo nostalgija. Nad lukom od drhturavih pločica koje krase ulaz postavili su oglasnu ploču na kojoj podebljanim pretencioznim slovima stoji »Pilana La Portuna«. To je jedini trag koji mu je ponudio leš trbušastog čovjeka odložen na prizorištu strijeljanja. Kao da je glavni lik iz nekog policijskog filma, Pseto izvlači posjetnicu i uvjeri se da je upravo to mjesto gdje valja tražiti kraj konca kako bi raspleo klupko zločina. I ne vara se.

Izbjegavajući jaruge pune ustajale vode s ostacima strugotine što su ga ostavili teretni kamioni, odlučno napreduje. Vodi ga cvilež što ga stvara pila režući dasku kojom rukuje plava muškarčina odjevena u kombinezon. Na kažiprstu desne ruke nedostaje mu posljednji članak, a jedna od njegovih zjenica pokrivena je velikim bijelim oblakom. Tip kao da nije zamijetio njegovo prisustvo, usredotočen na rub netom prepiljenog drva. Odjednom mu se obrati ne prekidajući posao.

Kako vam mogu pomoći, inspektore? Dobar dan. Lascano izvlači Bitermanovu fotku i baca je na klupu.

Znate li tko je to?

Čovjek pritvori zamagljeno oko i drugim ravnodušno promotri fotografiju.

Biterman. Oprostite? Biterman, zajmodavac. Poznajete ga. Mrtav je? Mrtav kao Gardel. Koja je vaša veza s njim? Kad sam bio u velikoj stisci zamijenio mi je čekove. Na kraju su ga ubili. Kako znate? Da je umro od gripe ne biste bili ovdje. Znate li tko je mogao imati povoda da ga ubije? Da. Tko? Ja... i pola telefonskog imenika. Tip je bio pokvarenjak. Istina je da me veseli što je sad pod zemljom. Vi ste ga ubili? Na moju sreću, netko me je pretekao. Gdje ste bili u srijedu navečer? Vidite li bar preko puta? Idite onamo i pitajte. Gledao sam batine što ih je Galindez dao Skogu. Uz vlasnike i konobara bilo je kakvih dvadeset osoba. Ostali smo dokasna. Što, bilo je na televiziji? Sad kad pitate, zapravo nije, slušali smo borbu preko radija. No taj komentator... Cafaretti. Taj, Cafaretti pripovijeda tako dobro da se čovjeku čini da je u ringu. Imate li adresu ovoga... Bitermana? Imam. Gladys! Što je? Daj ovome ovdje gospodinu Rusovu adresu. Puno hvala.

Lascano se udalji i krene prema curi koja ga čeka na vratima »ureda«. Za njezinim leđima odzvanja stolarev gromki glas.

*Ako nađete onoga tko ga je ubio, recite mu da ja
plaćam odvjetnika.*

17.

Čemu tolika tajnovitost? Iznenadenje. Još jedno iznenadenje? Ovo je drukčije. Idemo. Kamo? Ondje gdje si me našao. U javnu kuću? Točno. Hoćete mi reći o čemu je riječ? Kad dođemo. Kakve li tajnovitosti. Moraš mi se na nešto zakleti.

Ona je lijepa i on joj je spreman sve obećati.

Pokazat ću ti nešto što sam otkrila kad ste vi grunuli u javnu kuću i ja sam se skrila. Aha. Ono što sam našla je veoma važno. Što? Pusti da govorim. Još nisi dao zakletvu. Govorite. Želim da mi obećaš da će to biti za nas dvoje. Samo za nas dvoje. A što je to? Obećaj mi. Dobro, obećavam. Dobro, onda idemo.

Ulica je pusta. Spuštaju se brzo, Eva prelazi na drugu stranu i povlači vrpce prilijepljene preko zelenih vrata bordela Tonyja Venture.

To je prekršaj, Eva. Tebe upoznati bio je zločin.

Lascano nastavi stubama gore do sobe s lažnim električnim priključkom.

Zatvori oči. Opet? Zatvori ih. Dobro, zatvaram ih. Iznenadenje!

Lascano otvara oči, Evine ruke mašu s dva svežnja dolara.

Ah, sranje! A što je ovo? Hrana za kanarince. Mora da su jako gladni. Izgladnjeli. Curice, ovo treba predati. Obećao si mi. Predati kome? Ne znam... pravdi. Kojoj pravdi? Nemoj mi dolaziti s tim, to nije

naše. Vidi, ovdje stoji da je novac za nositelja. Pripada onome tko ga ima. Ne znam. Ja znam, ti ga čuvaj, ali se sjeti da je zajednički. Dobro, poslije ćemo vidjeti što ćemo s tim napraviti. Osigurati si budućnost. Pustite me da promislim. Misli koliko god želiš. Već ću srediti da dođeš pameti. Sad moram ići vidjeti tvog prijatelja, onoga koji će mi napraviti dokumente. Hoćete da vas povedem? Ne, idem pješice.

18.

Kad je prešao ulicu Lascano stisne opušak između palca i kažiprsta i naglo ga baci u malu bujicu koja teče uz rub pločnika. Vratar je povučeni provincijalac koji je smjesta shvatio da je Lascano policajac. On odmah zna da je taj čovjek bio zatvorenik i odluči da ga zasad neće ispitivati. Prijeđe do njega, ignoriraju se ne prestajući nadgledati jedan drugoga. U zgradi vlada tišina. Penje se dizalom. Rešetkasta vrata zapnu kad ih pokuša zatvoriti. Nešto je u vodilici što ne dopušta da fino krenu. Uz lagano guranje uspijeva ga otvoriti. Sagiba se da pokupi mali trokutasti komad koji je zapriječio bravu. To je smežurani komadić plastike u kojemu je ostalo četvrt otvora u koji očito ide vijak za učvršćivanje. Siguran je da pripada dršci pištolja. Stavlja ga u džep. Sa zadovoljstvom se uvjeri da vrata sad tekuće klize.

Dobar dan, ja sam inspektor Lascano. Dobar dan, inspektore, kako vam mogu pomoći? Gospodin Biterman? Vama na usluzi. Vi ste Biterman? Tako je. Ja tražim drugog Bitermana. To će biti moj brat. Je li ovdje? Još nije stigao. Mogu li ući? Naprijed. Kad ste ga posljednji put vidjeli? U utorak popodne.

Dok Horacio zatvara vrata Lascano izvlači polaroidnu fotku iz džepa, okreće se i postavlja je pred njega motreći njegovu reakciju.

Je li ovo vaš brat? Što se dogodilo? Ubili su ga. Ali..., kako... zašto... tko? Očekujem da ćete mi vi

odgovoriti na ta pitanja. Ne znam tko je mogao nešto ovakvo napraviti. Ljudi su ga voljeli, bio je tip koji se nije ni s kim zavadio. Cime se ovdje bavite? Financijama. A tako. Ide vam dobro? Skromno, ne možemo se žaliti. Vi ste bratov partner? Zaposlenik. Smeta li vam ako bacim pogled? Je li to potrebno? Mogu vam donijeti nalog o premetačini ili još deset policajaca, kako vam je draže. Ne, ne treba, samo uđite.

S rukama u džepovima kako bi izbjegao da bilo što dotakne, Lascano stječe dojam da je ured odveć uredan. Nešto mu govori da ovo mjesto obično nije ovakvo. Na pisaćem je stolu čekovna knjižica Kreditne komercijalne banke. Zamjećuje da je jedan ugao otrgnut i da je odlomljen nedavno, jer iz porezotine izbijaju vlakanca svježe strugotine. Na zidu je crna mrlja koju su pokušali očistiti. Volio bi provjeriti je li još vlažna, ali Horacio ga proučava zečjim pogledom pa se suzdrži. Bez riječi prođe pokraj njega. Patent za zavjesu je pao i s njega visi otrgnuta tkanina.

Je li imao obitelj? Samo mene. Neprijatelje? Koliko ja znam, ne. Dobro, ne želim vas više smetati u ovom bolnom trenutku. No sigurno ću morati opet razgovarati s vama. Kad god želite. Hoćete li moći otići u mrtvačnicu na prepoznavanje tijela? Kad želite da dođem? Sutra u jedanaest vam odgovara? Da. Znate gdje je? Ne. Viamonte 2151. Bit ću ondje. Vaš

je brat bio bogat? Recimo da je imao dobra primanja. A vi? Snalazim se. Sutra u jedanaest, onda.

Kad napusti ured Bitermanovih Lascano već zna da je Elías ovdje ubijen. Na Horaciju nema nikakvog znaka tučnjave, a uz to se vidi da je velika kukavica, ali ne dvoji da je poticatelj, mozak ili sudionik. Kao i uvijek, pitanje je tko se okoristio ovom smrću? Horacio. Ali još je netko upetljaniji u cijelu stvar, moram ga identificirati prije no što pritisnem bracu. Dok mu takve misli kruže glavom i čeka dolazak dizala, čuje zvukove sa strane. Hini kašalj i hitro skrenuvši pogled upeca susjedu kako znatiželjno viri kroz zirku. Kad krene onamo ona se zatvori jednim udarcem. Kuca blago člancima, ispod vrata se provuče sjena dvaju stopala. Smješka se. Vrata se smjesta otvaraju i pojavi se žena od otprilike sedamdeset godina, sitna, energična i napeta. Njezine tvrde ruke čvrsto drže besprijekornu kuhinjsku krpu. Miriše na izbjeljivač, odjevena je u ogrtač i obučena u papuče. Kao da je izišla s oglasa za deterdžent.

Dobar dan, gospođo. Ja sam inspektor Lascano. Kako ste rekli? Da sam inspektor Lascano, iz policije. Ah, oprostite, malo sam gluha, Pami mi još nije nabavio slušni aparat. Za ono što treba slušati danas... Mogu li trenutak govoriti s vama? A kako da znam da ste iz policije?

Lascano mahne značkom.

Zadovoljni? Udite molim vas.

To je stan od dvije prostorije nalik Bitermanovom. Sve govori o stanarki opsjednutoj čistoćom. Kroz okvir vrata koja vode u spavaću sobu može vidjeti plastičnu navlaku što pokriva telku, ukrašenu staklenim pjetlicem koji predviđa klimu mijenjajući boju. Stan blista. Kad sva ta čistoća ne bi nagovještala smrtno dosadan život, ili baš zbog toga, mjesto bi bilo veoma umirujuće.

Oprostite na smetnji. Ne smetate. Sjednite, molim vas. Hvala. Živate sami? Da. Udovica sam. Moj sin živi u Comodoru Rivadaviji. Inženjer je. Baš lijepo. Poznajete li svoje susjede Bitermanove? Da ih baš poznajem, štono se kaže, ne poznajem ih. Mimoidem se s njima katkad na odmorištu. Mlađi je simpatičniji. Onaj stariji nikad ne pozdravi. Uvijek kao da je na drugom planetu. Što mi možete ispričati o njima? Dobro, ne žive ovdje. Tu imaju ured. Ali ako želite znati čime se bave, onda vam moram reći da nemam pojma. Ono što znam jest da im dolazi prilično mnogo ljudi. Katkad pozvone meni na interfon. Zabune se. Shvaćam. A ti posjetitelji, kakvi su? Važne osobe, u žurbi. Nitko ne ostaje više od deset ili petnaest minuta. O čemu govore, ne pitajte me, jer se ne pletem ni u čiji život. Svatko ima svoje, tako ja mislim. Ono što znam jest da se ova dvojica jako loše slažu. Nemojte reći. Da, kažem vam. Već vidite kakvi su ovi modemi stanovi. Zidovi kao da su od

papira. Makar to ne želiš, sve se čuje. I to ja koja sam polugluha, tako da možete zamisliti. Što ste čuli? Svaki čas neka vika. Ja ne obraćam pozornost, ali više no jednom sam morala lupati o zid da prestanu vikati. Toliko? Neku noć imali su užasnu svadbu. Već sam legla. Pretpostavljam da su se pograbili šakama. Istina je da sam se prestrašila. Kad je to bilo? Dajte da vidim... utorak navečer. Jeste li sigurni? Da, jer sam toga dana išla zubaru. I mogli ste nešto vidjeti? Kad sam ustala pogledala sam kroz zirku, ali se već sve bilo smirilo... Bila sam tako živčana... Morala sam uzeti tabletu da opet zaspim. Vrlo dobro. Puno vam hvala na pomoći. Je li se nešto ozbiljno dogodilo? Ne znamo. Imali smo pritužbu pa istražujemo. Ali zacijelo nije bilo ništa drugo doli prepirka među braćom. Da, jasno. Dobro, neću vas više gnjaviti. Nema problema. Ah, još nešto. Molim vas da zasad ne spominjete nikome naš razgovor. Ne brinite se. Ako trebate, stojim vam na raspolaganju. Mnogo hvala. Doviđenja. Doviđenja.

19.

U Marracov se ured dolazi kroz zapleteni labirint polica prepunih izvještaja, na šestom katu Palače suda. Lascano misli kako pravda gotovo uvijek ostaje zapetljana u tom moru papira koji dolaze i odlaze, rokova, termina, službi, priznanica, obavijesti, obavijesnih datuma, ormara s pretincima, sudskih propusnica za advokaturu, sudskih propusnica za prisjednike, dana koji prolaze, izvještaja koji rastu, odvjetnika koji zbrajaju još i još spisa, dokumenata, dokaza, prijepisa, vještina, postupaka i još postupaka sve dok se više nitko ne sjeća kako je sve počelo ili nitko više nema volje pročitati izvještaj od tri ili četiri toma. Prekršitelj koji ima dovoljno sredstava da unajmi iskusnog odvjetnika ostat će slobodan. Ako mu manjka resursa skončat će brojeći dane koji mu preostaju do izlaska, učeći iz svojih pogrešaka i zabavljajući se u »školici«, kako stanovnici zovu kaznionicu Devoto, jer se ondje nauči mnogo toga.

Sudac pokazuje vježbeniku kako da pridoda spise izvještajima i pronađe ove u stalažama iza njihovih leđa. Momčić je to od kakvih sedamnaest godina, student prava koji radi zabadava kako bi si prokrčio put na pravničkoj skali napredovanja. Živahan i radoznao, brzo je proučio Lascana. Nastane među njima trenutno prisno prepoznavanje. Momak mu je baš fino sjeo. Lascano sjedne pred suca i dok

razgovaraju divi se preciznim pokretima mladića dok klasificira i slaže.

Inspektore, moram vam čestitati. Operacija Gaspar Campos bila je uspjeh. Takav da su neki odšetali. Dvojica. Odakle su bili? Pukovnik i njegov pomoćnik. Dobro, ali vi niste došli da vam čestitam. Ne, došao sam zbog drugog posla koji je također vas zapao. Tri NN. Dvoje NN...

Marraco moli pomoćnika da mu doda izvještaj. Otvara ga, pregleda dva ili tri lista i prstom pokaže na redak.

Ovdje stoji tri. Ali jedan je to prestao biti. Zove se Biterman, Elías Biterman, bio je zajmodavac. Ispričajte mi što je s tim. Primio sam poziv, jer je neki kamiondžija izvijestio o dva leša bačena blizu Riachuele. Koliko ih je na kraju bilo, tri? Doći ćemo na to. Tip je rekao dva. Aha, i onda? Stvar je u tome da sam, kad sam stigao na mjesto sat kasnije, našao tri leša. Moguće je da je vidio samo dva ili se zabunio. Moguće je, ali mi se čini slabo vjerojatnim. Zašto? Ono dvoje bili su mladi i glave su im bile unakažene mecima. A što to znači? To znači oružane snage. Kako to? Dobro, za svojih upada svi pripadnici specijalnih postrojba primorani su pucati žrtvama u glavu. Kako naposljetku nitko ne bi ostao pošteđen odgovornosti... Gledajte... Dobro, točno je da mi je od početka prizvao pažnju taj Biterman. Imao je netaknutu glavu, drugo dvoje bilo je mnogo

mlade i bilo je velike razlike u odijevanju. S druge strane, dok su djeca bila mokra od rose Biterman je bio posve suh. Dobro, neke razlike... Ali to nije sve. Kad sam stizao onamo vidio sam auto koji se udaljavao. Onda mi to nije osobito prizvalo pozornost, ali poslije sam stao razmišljati nisu li prevezli Bitermanovo tijelo u tom autu da ga ondje odbace. Čini se razumnim. Što ste onda napravili? Kao uvijek, odveo sam ih u mrtvačnicu. Vi ste do srži policajac, Lascano. Je li to pohvala? Priznanje, bilo tko drugi na vašem mjestu bio bi pokopao to troje i sve zaboravio. Ali vi ne, vi ste krenuli istraživati. Što ste doznali? Dobro, u početku sam mogao ustanoviti identitet Također sam blago ispitao žrtvinog brata, nekog Horacija i njihovu susjedu. I? U jedno sam siguran. Horacio je upleten do grla u smrt svoga brata. Zašto tako mislite? Biterman je bio bogat. Horacio je bio njegov zaposlenik. Biterman je bio vrlo škrt. Horacio je neka vrsta playboya. Veoma su se loše slagali i jedini je nasljednik. Imamo motiv. A priliku? Još nisam ustanovio vrijeme smrti. Ali se mogu kladiti da Horacio ima čelični alibi. Složio mi je scenu utučenog brata, jako sumnjivu. Što vi mislite? Ne vjerujem da ga je on ubio, previše je mekan za to, ima zacijelo barem jednog suučesnika. Nastavljam raditi na tomu, još neka pitanja moram rasvijetliti. Na primjer? Pitanje tko je premjestio tijelo i kako je onaj tko je to napravio znao da će na to mjesto baciti

drugo dvoje? To može biti slučajnost. Čudi me, doktore, što upravo vi govorite o slučajnostima. U jednom trenutku mi je palo na um da su možda vojna lica učestalo bacala trupla na to mjesto i da je ubojica imao taj podatak. Nije loša ideja. Ali poslije sam odbacio tu zamisao. Zbog čega? Zbog toga što bih za to znao. Vi mislite onda da su Bitermana ubili negdje drugdje i bacili ga ondje kako bi se povjerovalo da je umro u akciji oružanih snaga. Vjerujem da je onaj tko je premjestio tijelo netko tko je sudjelovao u operaciji ili je netko iz grupe prenio taj podatak Horaciju ili njegovom suučesniku. Može biti. Sad, Lascano, vi, ja, svi živi znaju što se zbiva oko toga s pobunom. Posvuda se ubijaju ljudi. Gerilci podmeću bombe, ubijaju. Vojna lica također čine svoje. U vezi toga, to znate bolje nego ja, mi ne možemo napraviti ništa. Ali slučaj Biterman je drugačiji. Slažemo se u tome, ali ako je u sve upleteno vojno osoblje stvar može postati ružna. Bitermanova smrt nema ništa sa subverzijom ili čim god. To je moguće. Mnogi bi na vašem mjestu zaboravili sve. S toliko leševa posvuda zašto se brinuti za jednog manje ili više? To mi je posao. Istina je da su vremena u kojima živimo užasna. Čini mi se da je zbrka totalna. Ja sam, priznajem, također zbunjen i mnogo puta ne znam što bih mislio. Ali, znate što, obavljajući posao ja se koncentriram, imam ciljeve. Kad to ne bih imao, vjerujem da bih

poludio. Moja je jedina preporuka, Lascano, da se ne pokušavate igrati junaka. Ova stvar može postati vrlo neugodna. Želite da napustim istragu? Naprotiv, želim da nastavite istraživati. Ali nešto ću vas zamoliti. Recite. Budimo razumni po tom pitanju. Molim vas za diskreciju. O svemu što doznate razgovarajte sa mnom prije no s ikim drugim. Budimo oprezni, dogovoreno? Kako vi kažete. Čudi me brzina kojom napredujete u ovom slučaju. Istina je da ne znam jesu li ubojice veoma šeprtljave ili osjećaju da su nekažnjivi, jer su posvuda ostavili svoje prste. To su šeprtlje koje se osjećaju nekažnjivima. Dobro, kao što rekoh. Držite me u toku. Vjerujem da će za koji dan slučaj biti riješen.

Pozdravljaju se stiskom ruke. Zapravo je stisak s Psetove strane, jer je Marracova ruka kao živa voda s manikiranim noktima. Pozdravlja vježbenika s ćao, *momak*, a on odgovara smiješkom zbog čega se osjeti kao otac. Marraco, zamišljen, grabi izvještaj.

Hej, momak, ajde mi kupi cigarete.

Otvora ladicu pisaćeg stola, stavlja izvještaj i zaključava je.

20.

Imaš čekove? Mirno, Amancio. Tu se muvao jedan drot. Što je htio? Našli su Elíasa. Ali kako? Što ja znam. Što si napravio s tijelom? To se tebe ne tiče. No stavio sam ga na jako sigurno mjesto. Čini se da nije bilo tako sigurno. Ustrana kurva koja ga je rodila! Ne razumijem što se moglo dogoditi. Što da radimo? Kako da ja, jebemu, znam što da radimo! Pusti da promislím. Mimo, luđače. Misli štogod hoćeš. Ja moram íci u mrtvačnicu na prepoznavanje. Ondje ću se naći s onim drotom. Kako se zove? Lezama. Lezama, ha? Dobro. Ti ne govori ništa. Stari, moj je brat sad hladetina, ne mogu šutjeti. Uz to, ovom tipu ne promakne ništa. Pravi se krelac, ali sve detektira kao radar. Istina, čini mi se da stvar počinje mirisati na trulež. Začepi, nemoj se sad usrati. Čija je bila ideja da odem pritisnuti tvog brata? Tvoja. Tko mi je rekao da se užasava vatrenog oružja? Ti. A kad sam naciljao, skočio je na mene kao životinja. Lagao si mi, ti usrani kurvin sine, znao si što će se dogoditi i odigrao si tako da ga na kraju ubijem. Ali, Amancio, kunem ti se da... Meni se ni na što ne kuni, vi ste lažljiviji od olovnih novčića. Judo, ti si ga prodao! Ali ne, kažem ti da... Učini mi uslugu i zatvori usta, u vas se ne može pouzdati, to je sigurno kao i da je postojao Krist kojega ste poslali u smrt. Ali, što govoriš?, jedini koji je ovdje ubio si ti. A ti imaš predugi jezik, Kaine. Da vidimo, pusti da promislím...

tog Lezamu ostavi meni da ga sredim. Ti začepi gubicu. Već ću ti reći što valja napraviti. U redu. Dobro, daj mi čekove i ono što sam potpisao uprazno, jer imam puno toga za napraviti. Gledaj, mislio sam zadržati čekove još neko vrijeme dok ne prođe sav taj metež. Daj mi ih sad odmah! Poslije odlaska u mrtvačnicu. Sad! Poslije. Gledaj, usrani Zidove, daj mi već jednom čekove ili ću te poslati da praviš društvo svom braceku! Ah, stari. Nemoj biti takav. Dobro. Tu su ti. Tako je već bolje. Ti se pritaji, posve tiho i čekaj moje upute. Shvatio? Shvatio.

Amancio ugura pištolj i izlazi zalupivši bijesno vratima. Dok čeka dizalo susjeda šutke njuška kroz zirku. Horacio otvori vrata i poviri glavom.

Amancio. Što je? Gle, u jedanaest moram biti ondje. Dolazim ili ću te prije nazvati. Čekam te.

21.

Fuseli se u dvorištu mrtvačnice već neko vrijeme zabavlja gledajući nebo. Danas je bio jedan od onih zimskih dana s prilično osokoljujućim sunašcem. Onda su se, kao što se događa u to doba godine, iznenadni kišni oblaci podigli nad gradom, čija se užurbanost očitovala u nestrpljivosti automobila što su upali u čep na Viamonteu iza velikih vrata. Onuda stiže poznati Lascanov lik sa svojim medvjedićim hodom. Raduje se, uvijek mu je drago vidjeti prijatelja. Na neki način smatra svojim djelom činjenicu što je živ, što je mogao prevladati katastrofu koja ga je snašla s Marisinom smrću. On je bio luka dubokih voda iz koje je Lascano mogao krenuti naprijed, ne postavljajući si pitanje kamo? Nije danas raspoložen za egzistencijalna pitanja. Život je sad ovaj odmor u dvorištu, ovaj prijatelj koji dolazi, koji s njim ima jedan sladak dug, od onih koje nikad neće trebati podmiriti, a nitko se neće osjetiti povrijeđenim.

Pozdrav, grofe Drakula. Kako ide represija, Pseto? Svakoga dana sve bolje. Jesi mi nabavio ono što sam te tražio? Ovdje ti je, rekli su mi da je od one najbolje kolumbijske. Ti ćeš to znati. Hm, čini se vrhunska cigara. Dobra je? Idemo probati.

Lascano se zagleda u Fuselijeve ruke dok motaju duhan u vrlo fini papir Gentelman. Njegovi umjetnički prsti okretno njime rukuju. Navlaži ljepljivi listić jezikom, završi sa zatvaranjem i jagodicama zarola

savršen cilindar, gladak i fin. Prolazi njime brzo preko plamena svog starog upaljača, dok tamna mrlja sline posve ne nestane. Stavlja u usta i zapali, udiše duboko i suspregne štucanje. Dvorište se ispuni oporom aromom koja bocka nos. Promatrajući sjajni tarac, Lascano ima dojam da su ispred mora i pecaju.

Što je, ja pušim a tebe hvata? I kakva je? Jako dobra. Hoćeš? Ne, hvala. Reci mi, zašto pušiš te svinjarije? Vidi, Pseto, ja cijeli dan radim sa smrću, licem u lice i znaš, smrt je jedino što ne dopušta repliku, jedina činjenica koja se ne može iskriviti ni protumačiti. To je krajnja istina, a istina, ako baš hoćeš da ti kažem, nije za svakoga. Onda se moram s nečim rekreirati, ovo je moja rekreacija. Cigara, i ja sam gore. Istina je da ti se malo zamagli glava, ali potiče snove. Sve u svemu, svi trebamo neki tip anestezije, ovo je moja. I kad smo već kod toga, već te neko vrijeme želim pitati: koja je tvoja? Ja, stari, živim bez anestezije, ali ima nešto što ti želim ispričati. Onda pričaj. Prije nekoliko dana organizirao sam premetačinu kako bismo razbucali javnu kuću u sjevernoj zoni. Aha. Dobro, ispada da sam odveo sve, osim par riba koje sam morao pustiti. Ostao sam prošvrljati po kući da vidim što ću pronaći. I što si pronašao? Žensku skrivenu ispod stola. I? Gotovo sam umro od straha, ženska je ista Marisa. Ah, onda si ozbiljno zagrezao u halucinacije. Ja sam također

mislio da je vizija. Ali ne, potpuno je ista. Da? Da. Mislim da sam poludio. I što si napravio? A što misliš da sam napravio?, nisam bio posve siguran je li stvarna ili priviđenje. Zamisli, nisam je mogao zatvoriti, a nisam je mogao ni izbaciti na ulicu. Odveo sam je kući. Ovo postaje sve bolje, i?

Ništa, sad je ondje. Živi s tobom? Da. Sranje! Neku noć sam je poševio, bah, ona je poševala mene. I? Ne znam, u glavi mi je kaos i ne znam da skočim ili odletim. Zaljubio si se. Ne znam, što ja znam, ne vjerujem, kako se tebi čini? Da si izgubljen, što znaš a njoj? To je ono najgore. Jučer sam doznao da je bila uključena u ćeliju ERP ⁸ koju su nedugo prije razbili. I kako je završila u javnoj kući? Nemam pojma. Nisi je pitao? Ne, štoviše, ne želim znati. Bojiš se. Bojim. Kažem ti, ludo, ti si zaljubljen. Čini ti se? Ne čini mi se, siguran sam. I što da radim? Zaljubljenost je prolazna psihoza, ali ljubav je vječna dok traje. Da si pravi seronja trkom bi odjurio, ali kako nisi, ne ostaje ti drugo nego se kladiti makar znaš da ćeš izgubiti. Sad te više ne razumijem. Nije važno, mršavi, život ti je pružio predah u naručju... kako si rekao da se zove? Eva. Eva, dobro, u njezinom naručju. Popni se na vrtuljak i pokušaj se držati gore, možda dobiješ još jedan krug. Ali sumnjiče je da je bila u gerili. U ovom trenutku smo svi sumnjivi. Ona je u bijegu. Tko zna da je s tobom? Jedino ti. Neka tako i ostane. I što da radim? Uživaj

dok traje. A Marisa? Marisa je mrtva, vratilo ti se priviđenje? Sad kad pitaš, nije, otkako je došla Eva nije se više pojavila. Sad je Eva. Ali ti nemaš pojma koliko su si slične. Potraži razlike, zabavljaj se time. Istina je da ti zavidim. Toliko dugo mi zbog neke žene nije ni vlas zatreperila, mislim da sam se sasušio. Ne znam što da ti kažem. Ne govori ništa. Upoznat ću te s njom, kad je vidiš past ćeš na dupe. Samo mimo. Imam ti brdo stvari ispričati o Bitermanu, dođi, idemo unutra.

Jednim potezom Fuseli otkrije leš na kojemu je sad šav koji mu je na dvoje podijelio prsnu kost.

Tipa su ubili negdje drugdje, rekao bih sedam do devet sati prije no što su ga donijeli. Generalno se hipostazija ustali između petnaest i osamnaest sati nakon smrti, u ovom slučaju je bilo taloga krvi na nekoliko različitih mjesta, nesumnjiv znak da je tijelo bilo pomicano. To je neopozivo. Pogoden je devetkom s razdaljine od pedeset centimetara do jednog metra. Metak je ušao kroz trbuh i nastavio put prilično predvidljivo: prošao je kožu, muskularne plohe, peritonej, crijeva i na kraju se smjestio u gušterači. Ovdje je olovo, poslat ću ga na balistiku, ali ti kažem da oružje i kalibar nemaju ništa s ranama drugo dvoje. Ovoga su pogodili pod kutem od četrdeset i pet stupnjeva, manje-više, u skladu s linijom ramena. Druge su ustrijelili pod pravim kutem, sprijeda. Od njih smo pokupili tri metka. Pogodili su

ih pucajući gotovo uz samu kožu, ondje gdje su ih našli, tu su hipostazije lijepo ustaljene. Odnosno, umrli su u različitim trenucima. Barem deset sati razlike. U oba slučaja lezije su aficirale moždanu opnu i moždanu supstancu, trenutna smrt. Biterman je zacijelo živio neko vrijeme nakon što je ranjen. Ne vjerujem da griješim ako ti kažem da je u tim trenucima nasrnuo na svog napadača. Pogledaj dobro ruke, ovdje mu je zderana koža, što je tipično za borbu, međutim nema tragova ni na jednom drugom dijelu tijela. To znači da je drugi bio taj koji ga je zgrabio. Ima nekoliko udaraca, ali kako nema hemoragije očito je da su mu zadani nakon smrti, sigurno kad su ga premještali s jednog mjesta na drugo. Detalj: pronašli smo ostatke kože ispod nokata, ubojica je 0 negativan. Što još? Zapravo su mu napravili uslugu ubivši ga. Zbog čega? Tip je imao prilično uznapredovali rak jetre. Uskoro bi bio ista ovakva hladetina. Prištedili su mu patnju. To ubojicu ne čini manje ubojicom. Zaključak? Tvoje sumnje su točne. Kalibar, tip rana i druge indicije dokazuju da je dvoje klinaca ustrijeljeno na mjestu, a da je Biterman umro u tučnjavi na nekom drugom mjestu. Tvoj čovjek mora imati nekoliko ožiljaka. Još jedan detalj, tog Bitermana su jednom prije nastrijelili. Kako? To se moralo dogoditi prije puno godina, ima staru ranu od vatrenog oružja na leđima koja mu je probila pluća i prošla pet milimetara od srca. Spasio

se pukom srećom. Čini se da je gotovo s njegovom srećom.

Vrata se otvore i čuvar im najavljuje Horacijev dolazak. Fuseli opet pokriva leš. Lascano zamjećuje da Horacio stiže odjeven u novu novcatu odjeću.

Ovo je doktor Fuseli. Jeste li spremni za prepoznavanje?

Spreman.

Namjerno su stali uz nosila pustivši Horacija sprijeda kako bi bolje nadzirali njegove reakcije. Fuseli ga rastresa, Lascano pažljivo gleda.

Upozoravam vas, gospodine Biterman, ono što ćete vidjeti nije ugodno. Jeste li spremni? Da.

Jednim pokretom Fuseli otkriva tijelo. Horacio jedan čas pokazuje svoju zapanjenost. Prekriva usta rukom, spušta glavu i zajeca, ne baš uvjerljivo. Lascano i Fuseli izmijene skeptičan pogled.

Eltase, što su ti napravili? Prepoznajete li tijelo svoga brata, Eltasa Bitermana? Da. On je. Dobro, vrlo dobro, tu su formulari koje trebate potpisati. Kad će mi ga predati?... Moram se pobrinuti za sprovod. To ovisi o sucu. Treba obaviti pretrage kako bi odredili vrijeme i mjesto smrti. Hvala, doktore. Nema na čemu. Lascano, ne zaboravite na moj lijek. Imam neka pitanja koja bih vam volio postaviti.

Pseto uzima Horacija pod ruku i vodi ga natrag u dvorište.

Gdje ga mislite zakopati? On je uvijek htio da ga kremiraju. Shvaćam. Ne zanima vas kako je umro? Jasno da da... Samo sam pod jakim dojmom, sve je bilo tako nenadano... Dakako. Recite mi, vi ste njegov jedini nasljednik, zar ne? Dobro, u slučaju da postoji nešto za naslijediti. Vaš je brat pozajmljivao, nije li tako?

Čini mi se da bi zbog takve djelatnosti mogao biti prilično nesimpatičan nekima od vaših klijenata. Elías je bio veoma oprezan i nikad nije pozajmljivao bez jamstava. Vjerojatno je više no jednom morao preuzeti ta jamstva. Pretpostavljam da jest. Kako pretpostavljate?, vi morate sve znati, radili ste s njim. Tim je stvarima on sam rukovodio. Ja sam mu obavljao neke poslove. Na primjer? Donijeti i odnijeti nešto, bankarske transakcije, takve stvari. Čime se sad mislite baviti? Pa dobro, vrlo je rano da vam odgovorim na to pitanje. Prvo moram srediti poslove svoga brata. Potom ću vidjeti. Biste li mi mogli podastrijeti popis vaših klijenata? Svih? Samo onih koji su vam dugovali. Pogledat ću da vidim što ću naći.

Horacio se povlači, Lascanov se pogled zaustavlja na potplatu njegovih cipela, nove su.

22.

Govori... Kako si, Amancio... Tko je. Horacio?... Tko?... Lezama, rekao si...? Kad?... I što si mu rekao?... Ne razumijem što se moglo dogoditi... A što on zna?... Što zna o meni?... Dobro... Ne. Ne radi ništa. Pusti to meni... Da... Ja ću te nazvati... Rekao sam ti da pustiš to meni, vi civili ne valjate ni za špijuniranje... Ti se pritaji, ne miči se iz kuće dok ti ne kažem, jesi razumio?

Giribaldi baca bijesno slušalicu na postolje. Ona odskoči i zavijajući padne na pod. Odjednom prelazi od kolerične uzrujanosti do suzdržanog mira. Prigne se polako, pokupi aparat i polaže ga nježno na postolje ne ispuštajući ga. Ostane tako minutu ili dvije. Po glavi mu počinju padati posjetnice ljudi koje mora kontaktirati kako bi popravio štetu što ju je napravio taj imbecil Amancio. Poklonjen život, tako ga je zvao u mladosti. U sebi Giribaldi, koji dolazi iz obitelji srednje niže klase, prezire Amancija. Čini mu se mek i nespretan, bez ikakvog cilja u životu. Smatra samoga sebe proizvodom vlastite snage, sve je zaradio uz žrtve, dok je Amanciju sve palo s neba. Imetak, društveni položaj, žena, žene, vlasništva, sve gratis. Samo jednim pozivom svom prijatelju Jorgeu dozna da se policajac koji je do grla u slučaju Biterman ne zove Lezama nego Lascano. Saznat će također da su leševi završili u mrtvačnici i da je

liječnik koji je napravio izvještaj Antonio Fuseli. Čini mu se prikladnim da najprije posjeti tog Fuselija.

Kroz mali ulaz Lavallo silazi u podrum Palače pravde, sjedište Odjela za forenzičku medicinu. Zaposlenik na prijemnom stolu ne stavlja nikakvu primjedbu što ulazi nenajavljen. Ulazi u ured ne kucajući na vrata. Nalazi Fuselija uronjenog u hrpu izvješća. Kad mu Giribaldi zaželi dobar dan liječnik podigne pogled iznad naočala, iznenađen što netko ovako ulazi.

Da? Doktor Fuseli? Taj sam. Ja sam bojnič Giribaldi. Veoma mi je drago, kako vam mogu pomoći? Koliko sam shvatio vi ste intervenirali u slučaju troje pobunjenika koji su stradali u sukobu u Riachuelu. Troje pobunjenika? Slučaj istražuje inspektor Lascano. Ah, vi mislite na Bitermana i dvoje NN Točno. Dobro, što trebate? Pogledati vaše izvješće. Na žalost, vraćeno je prije koji trenutak u ured suca koji vodi slučaj Tko je sudac? Doktor Marraco, ima ured na zadnjem katu. Ispričajte mi što ste pronašli. Zapravo, bojniče, uz dužno poštovanje, tu informaciju morate tražiti od njega, ako vam je želi dati, ja nemam primjedaba.

Giribaldi sjeda prekoputa Fuselija. Ne prestaju se odmjeravati ni trena. Ne prozbore ni riječ i ne prave nikakav pokret. Fuseli prekida tišinu.

Mogu vam još u nečemu pomoći? Da, poznajete li inspektora Lascana? Poznajem ga. Kakvo je vaše

mišljenje o njemu? Kad bi bilo više policajaca poput njega sve bi išlo mnogo bolje u policijskim snagama. Međutim, iz istraživanja koje sam proveo ne čini se da je veoma obljubljen od svojih nadležnih. Kao što sam rekao, da je više takvih kao on... Prijatelj vam je? Upoznat sam s njegovim radom. Ništa više? Sto još želite znati? Rekli su mi da ga se sumnjiči za ljevičarske ideje. Danas je za to sumnjivo pola zemlje. Uključujući i vas? To ne znam, ja već imam dovoljno godina da se držim na jednakoj udaljenosti od svih. Ne čini vam se da trenutak zahtijeva zbijanje redova protiv prevratnika? Bojniče, hoćete da budem otvoren s vama? Molim vas. Vidite, način na koji se vi suočavate s problemom gerile posve je pogrešan. Ah, da? Da. Postavljen je isključivo na vojnom terenu, a kako raspoložete državnim aparatom, najvjerojatnije ćete na kraju i dobiti bitku. I onda? Pa dobit ćete je s pogrešnim sredstvima i metodom. Oprostite mi na otvorenosti. Oprošteno vam je, ali nastavite, zanima me vaše mišljenje. Niste uzeli u obzir uzroke koji su potaknuli stvaranje gerile i ograničili ste se na napadanje simptoma s najkratkovidnijom metodologijom što sam je ikad vidio. Koji bi bili ti uzroci? Uzrok je narod, bojniče. Što su narodi razvlašćeniji, to su više skloni ljevici. Zašto?, jer ljevica obećava razdijeliti lovu među većim brojem ljudi. I koliko god malo razdijelili, uvijek će biti bolje nego sada. Onaj koji nema ništa može

dobiti sve, onaj koji ima sve uvijek se izlaže riziku da to izgubi. Uzmite slučaj barbara. Što s barbarima? Njima nije bilo nimalo važno posjedovati, napraviti si kuću, dvorac ili steći bogatstva. To bi značilo skrasiti se i upotrijebiti svoju energiju za obranu vlasništva. Oni su jedino željeli napadati, pljačkati, silovati, paliti. Ali narodi nisu barbari, pokreću ih uvijek njihovi interesi. Ako im ne date ništa, onda su barbari, ali čim steknu neku poziciju pretvore se u buržuje. Odnosno: potreba ih nosi na ljevicu, zadovoljstvo na desnicu. Istina je, to ne razumijem. Ta problematika, bojniče, može se promatrati iz dvije različite perspektive. S jedne strane je naoružani neprijatelj, koji se sukobljava s njima kroz zakone i pravdu, a ako je potrebno i oružje. S druge strane nalazi se narod. Kako delinkvencija kod njega ne bi uzela previše maha, valja mu dati ono što mu je vrijedno, ono što može steći i što želi braniti. Ljudi teže jedino za time da dobro žive, da jedu svakoga dana, da obrazuju svoju djecu i povremeno odu na odmor. Meni se čini da ste vi sve pomiješali. Kad sve i jest pomiješano. Ne uviđate da nema vremena za tolika mudrovanja? Sad je trenutak za akciju. Vrijeme..., upravo faktor vremena nemate u vidu. Sad ćete početi s vremenom? Da, vrijeme prolazi, situacije se mijenjaju i greške koje sada činite u jednom trenutku eksplodirat će vam u lice. Vi imate vrlo čudne ideje. Istina je. I vrlo opasne. Priznajem to, nema ničega

pogibelnijeg nego biti u pravu kad su svi u krivu. Ali ja sam već na to naviknut. Vidite, doktore, ja nemam vašu naobrazbu, ali sam u jedno siguran, ono što predlažu komunisti nije ono što ja želim za svoju djecu. Imate djece? Ne..., da. Imate ili nemate? Da, jedno. Vrlo ste sretni, ja sam izgubio svoje prije mnogo godina i ni jednog trena nije mi prestao nedostajati. Barem sam ga mogao pokopati. Mnogo puta razmišljam o svim onim majkama i očevima čija su djeca mrtva i nestala. Što će biti s njihovim životima, kako će prevladati bol? Kažem vam iz iskustva, smrt djeteta nešto je što se nikad ne zaboravlja. Što mi želite time reći? Ništa, ne obazirite se na mene, to je taj gubitak koji nikad ne napušta jednog oca. Dakle, bojniče, ako je ovo sve, moram nastaviti s radom.

Giribaldi ustaje u skoku, kao da se pokorava zapovijedi. Forenzičareve su ga riječi smele. Mrzi kad se osjeća smeteno. Brzo taj osjećaj preobrće u srdžbu, a srdžba, vjeruje, opet sve stavlja na svoje mjesto. Glupavo udari potpeticama i suzdrži se od salutiranja liječniku. »Do viđenja« mu zapne u grlu i protiv volje stidljivo iziđe iz njega. Okreće se i odlazi. Fuselija podiđu žmarci. Strah koji ispušta taj čovjek ostaje lebdjeti kao pečenje što se prži na roštilju.

Cijeloga jutra pokušava pronaći Lascana preko telefona, ali ne uspijeva ga lokalizirati.

23.

Dok čeka da ga primi upravitelj Lascano se zabavlja promatrajući gužvu u banci. Već je jednom prilikom bio ovdje. Bilo je to prije godinu dana kad je morao istražiti zlouporabu povjerenja u koje su bili upleteni ondašnji upravitelj i rizničar. Tipovi su izveli savršenu prevaru. Jednog se ponedjeljka nisu pojavili. Kad je došlo podne, iz središnje su kuće uznemireni poslali supervizora da otvori trezor. Bio je ispražnjen. Smjesta su to prijavili. Neki je vješt računovođa zaključio da manjka pet milijuna dolara. Pokrenuta je istraga i doznalo se da su zaposlenici izišli iz zemlje preko Puente del Inca-Caracoles u subotu popodne u unajmljenom autu i ondje im se izgubio trag. Dok je još bila svježa tinta na zahtjevu za međunarodnom tjeralicom, obojica su se krotko predala karabinjerima u Santiagu de Chileu. Hitnim postupkom provedeni su u lisicama do Ezeize, a odande su otišli izravno u sučev ured. Pred časnim sudom obojica su iskazala svoje kajanje, rekoše da su bili namamljeni, ali kad su dobro promislili uvidjeli su koliko je pogrešan njihov postupak te su, pretočivši činjenice u riječi, otkrili mjesto na koje su sakrili plijen. Milijune je vratio pravosudni službenik kojega je čuvalo pola tuceta policajaca predvođenih Lascanom. Uz sve to zaradili su kratkotrajnu kaznu, uz odgodu, i za nešto više od četrdeset dana bili su na slobodi. Izgubili su posao, dakako. Lascanu je prizvalo pozornost to što je

uprava primila vraćeni imetak a da im se neraspoloženje nije promijenilo. Uz malo truda otkrio je istinu. U banci je radio Fermín González, Lascanov poznanik pomalo mutne prošlosti. Kad je s njim porazgovarao nije mu trebao priprijetiti otkrivanjem njegovog dosjea poslodavcima; kad ga je vidio da dolazi Fermín mu je predložio da se nađu vani i ispričao kako se sve odvijalo. U trezoru nije bilo pet milijuna nego petnaest. Ali drugih deset pripadalo je paralelnom obrtaju novca. Uprava nije imala načina da opravda taj crni kapital. Rizničar i upravitelj vidjeli su priliku da to uzmu bez većih komplikacija. Fermín je zaključio da bi, da je on bio na njihovom mjestu, napravio isto, naposljetku, *tko je veći lopov, nelojalni zaposlenici ili banka?* Pseto je tek slegnuo ramenima i dao mu savjet.

Gledaj, Fermine, ne znam je li ti poznato, ali smrt kotira kao bilo koja druga usluga. Znaš li koliko košta danas na ulici da se nekoga pretvori u leš? Nemam pojma. Petsto dolara, vrhunska profesionalna usluga. Pa ti, ako ti se jednoga dana pruži takva prilika, i 0 tome dobro razmisli.

I evo sad Fermina, i ponaša se kako treba. Kad vidi Lascana nasmiješi mu se i stavi prst na sljepoočicu. U tom trenutku neka ga tajnica uvede u ured upravitelja, gospodina Giméneza.

Drago mi je. Zadovoljstvo mi je. Što vas vodi ovamo? Obavljam neka istraživanja u vezi s jednim

vašim klijentom. O kome je riječ? Elíasu Bitermanu. Nalazi se u problemima? Problem je sad moj. Njega su ubili. Nemojte reći. Eto, kažem vam. Dobro, vi znate da ne mogu otkriti informaciju svojih klijenata bez sudskog naloga. Ako inzistirate, mogu ga dobiti. Ali se bojim da će mi, zakasnim li, ubojica pobjeći. Ne trebam zasad ništa napismeno. Samo vas tražim da me izvijestite o posljednjim prometima na njegovim računima, neslužbeno.

Gimenez se nakašlje i nagne prema interfonu.

Gradela, molim te donesi mi stanje računa gospodina Bitermana.

Upravitelj poprimi povjerljivi ton.

Dobro, mogu vam potvrditi da ima mnogo ljudi koje će obradovati ova vijest. To razumijem. Ovako među nama rečeno, Biterman je bio vampir.

Graciela mu donese fascikl.

Trebate li još nešto? To je sve, puno hvala.

Čeka da tajnica iziđe, otvori spise, natakne naočale i čita.

Da vidimo... Dobro, saldo je gotovo sedamdeset milijuna... Zgodna suma. Ako je ovo držao ovdje, ne želim ni misliti što bi mogao imati skriveno... Zadnje je položio nekoliko čekova koji su bili odbijeni. Ukupno iznose nešto više od četrdeset milijuna pesosa. Tko ih je izdao? Amancio Pérez Lastra.

Gimenez zavrti izvadak i doda Lascanu notes i futrolu s olovkama.

Evo izvolite, pribilježite podatke koje sam izdvojio.

Lascano naškraba adresu, iščupa list i stavi ga u džep.

Sto još ima? Ostatak su depoziti i izdaci u efektivni, još bankovnih provizija i takve stvari. Ništa značajno. Dobro, bili ste od velike koristi. Ako vam mogu još nekako pomoći... Kad već spominjete, da. Trebam bankovni sef. Imam neke osobne stvarčice koje bih volio dati na čuvanje. Svakako.

Upravitelj pritisne gumb interfona ponavljajući točno isti pokret od maloprije.

Gradela, tu je inspektor koji treba bankovni sef. Molim vas, otvorite mu smjesta račun. Potom mi donesite formulare da ih ja pregledam.

Giménez napušta svoje sjedalo i hoda s Psetom do predvorja.

Mogu li opunomoćiti svoju nećakinju da ga koristi? Dakako. Recite to Gracieli. Veoma ste učinkoviti. Mnogo hvala.

Za koju minutu Graciela mu otvori račun i omogući korištenje bankovnog sefa u koji Lascano spremi dva svežnja dolara pokupljenih iz javne kuće Tonyja Venture. Kasnije će vidjeti s kakvim će argumentima uvjeriti Evu da im namijeni časno odredište. Sad ima ime i adresu tog Amancija koji mrtvacu duguje hrpu love. Tip živi u Sjevernoj četvrti i njuh mu kaže da je na više nego čvrstom tragu. Odluči upriličiti posjet tom Pérezu Lastru, da vidi što ima za reći.

24.

Ujutro je Pseto ostavio Falcon u rukama Tita, šefa radionice za federalce, kako bi sredio elektriku. On ude u rasklimani bus broj 61 i zabavlja se nekoliko minuta promatrajući krajolik koji se mijenja. Čim se promet zgusne i kretanje postane otežano izvadi svoju bilježnicu i prečitava bilješke što ih je napravio one večeri kad je pregledavao izvještaje u postaji. Ondje je neurednim slovima sažeta policijska verzija Evine priče. Pola sata poslije bus ga ostavlja na vratima Palais de Glace. Obronak Ayacucha nije pogodan za okorjele pušaće pa započne mirno i krene polagano udišući sav zrak što stane u njegov smanjeni plućni kapacitet. Alvear Palace je okićena zastavama i vlada velika živost uslijed dolazaka i odlazaka službenih automobila. Asfalt je natopljen malim nebesko-plavim i bijelim listićima s natpisom: »Mi Argentinci ispravni smo i čovječni.« Strese glavom i prijeđe aveniju. Prelazi Quintanu, Guido y Vicente López do pregoleme zgrade, djela arhitekta Bustilla. Ondje živi Amancio. Na vratima naiđe na vratara odjevena u sivi komplet marke Ombú, dok pere pločnik. Lascano priđe. Ne treba izgovoriti ni riječ da bi čovjek sa štakorskim okicama prepoznao njegov autoritet. Čim ga vidi nasloni se na držak cjedila i pozdravlja ga uslužnim osmijehom lovca na napojnice.

Dobar dan. 'bar dan, recite mi, ovdje Uvi obitelj Pérez Lastra? Da, gospodine, treći kat Želite da vam otvorim? Znate li je li gospodin ondje? Trebao bi biti, jer ga ja nisam vidio, a ne izlazi rano. Osim ako je otišao na ladanje, ali ne vjerujem jer mu je furgončić ondje.

Čovjek mahne glavom prema suprotnom pločniku. Lascano pogledom slijedi pokret. Zauzevši prostor za postaju javnog prijevoza stoji jedan Rural Falcon. Pseto prelazi ulicu, a vratar se ponovno lati svoje zadaće. Obilazi auto pažljivo ga pregledavajući. Udalji se nekoliko koraka, izvadi tekicu i zabilježi broj pločica. U tom trenutku Amancio izlazi s paketom u ruci. Lascano sprema notes i vidi ga kako baca zamotuljak na suvozačko sjedalo, ulazi i pokreće kola. Koji metar iza neka žena od kakvih osamdeset godina polako ulazi u taksi. Lascano pohita onamo, stiže kad je već umalo zatvorila vrata, spriječi je, upada u vozilo i izvlači svoju policijsku značku.

Oprostite, gospođo, ali ovo je hitan policijski slučaj. Molim vas, slijedite ovaj Rural.

Ženi odjednom zasjaju oči.

Kao u filmovima! Oprostite na smetnji. Ne brinite se, oduševljena sam, napokon malo uzbuđenja. Je li to ubojica? Samo sumnjivac. Ozbiljno? Oprostite na znatiželji, za što je osumnjičen? Ne mogu vam reći. Jasno, strogo čuvana tajna. Upravo tako. Ah, kad to ispričam curama neće moći povjerovati.

Vozač je spretan i drži se na repu Rurala. Za koju minutu su na Esmeraldi i Viamonteu. Amancio izvlači ruku kroz prozorčić pokazujući da uđu na parkiralište.

Ostavite me ovdje. Gospođo, oprostite još jednom. Molim vas, bio mi je užitak, premda se nije ništa dogodilo.

Lascano stavlja dvije novčanice u vozačevu ruku, izlazi i pomiješa se s ljudima koji dolaze i odlaze. Amancio izlazi, prelazi ulicu i ulazi u Gradsku kreditnu banku, Lascano za njim. Dok se Perez Lastra približava šalteru Pseto hini zanimanje za predmete na policama, odakle ga može bezbrižno nadzirati. Amancio govori sa zaposlenikom, otvara paket i izvlači 9 mm pištolj. Činovnik govori dok ga pregledava. Amancio kima glavom. Službenik polaže pištolj u drvenu kutiju i počinje ispunjavati formular s podacima o oružju. Nastavlja razgovarati s Amancijem, koji izvlači novčanik i pokazuje mu osobnu ispravu. Zaposlenik brzo nešto bilježi, zaokrene papir i daje mu kemijsku. Amancio potpisuje i predaje mu je. I službenik potpisuje i udara pečat na četiri kopije. Izvlači drugu i pruži mu je pokazujući na sefove s druge strane dvorane. Amancio uzima kopiju i staje u rep u kojemu se čeka red za podizanje novca, mjeri duljinu repa, izvlači iz džepa primjerak Palerma Rose i stane čitati. Lascano, ne gubeći ga iz vida, priđe šalteru leđima

okrenut sefovima. Neprimjetno mahne značkom zaposleniku.

Recite mi, kakvu je operaciju obavio čovjek kojega ste netom primili? Tko, onaj?

Podigne ruku kako bi pokazao u Amancijevom smjeru. Lascano ga brzo primi za nadlakticu i natjera ga da je spusti.

Budite diskretni, molim vas. Da, oprostite. Tip je založio pištolj. Dopustite mi da ga vidim.

Izvuče drvenu kutiju i stavlja je na stol. Pseto je primi, prinosi cijev nosu. Miris na barut vrlo je svjež. Nedostaje naboj. Izvadi iz džepa komadić plastike koju je našao u dizalu i uspoređuje ga s komadom drška koji nedostaje. Savršeno se uklapa. Prepisuje u svoju tekicu osnovne podatke iz formulara. Pozdravlja se sa službenikom. Amancio je još u repu. Lascano izlazi na ulicu i uzima taksi.

Na hipodrom Palermo, molim.

Nalazi se blizu prilaza u službenu ložu. Petnaest minuta kasnije ulazi Amancio držeći se kao perzijski šah i udaljava se put kavane. Pseto se značajno smješka. Čeka nekoliko trenutaka te i on nastavi istim putem. Kad stigne onamo otkriva kako sjedi za stolom uz mladu ženu, prelijepu i distanciranu, s držanjem cure iz visokog društva, jednu od onih kojima se sve čini najprirodnijom stvari na svijetu. Možda previše svjesnu onoga što njezina privlačnost izaziva. Sjeda uz prozor, odande ih može neopaženo

nadzirati. Priđe im poznata prilika. Pozdravlja i kratko razgovaraju. Voditelji najavaljuju početak treće utrke. Horacio se oprašta i izlazi. Amancio proučava program utrka, a Lara se dosađuje. Kroz prozor Lascano drži na oku Horacija uz ogradu koja odvaja publiku od trkališta. Čas da se krene u akciju, kaže si, i zaputi se do stola Pereza Lastre. Pokazuje svoju značku i sjeda s njima.

Dobar dan. Dobar dan. Ja sam inspektor Lascano. Vi ste gospodin Pérez Lastra? Taj sam. Moja žena, Lara. Drago mi je. Kako vam mogu pomoći? Vodim istragu vezanu za jednog vašeg poznanika i trebam vam postaviti nekoliko pitanja. Samo pitajte. Elías Biterman. Biterman?, da jasno da ga poznajem. Koji je vaš odnos s njim? Poslovni. Isplaćuje mi čekove ili posuđuje gotovinu. Dugujete li mu mnogo? Da, mislim da mu nešto dugujem. Kad ste ga posljednji put vidjeli? Je li Rus u nevolji? Odgovorite na moje pitanje, molim vas. Ne znam, prije tjedan dana. Gdje ste se našli? U kavani u Ulici Florida. Sjećate se kojoj? U Richmondu. Zbog čega ste ga otišli vidjeti? Da sredim plaćanja koja mu dugujem. Koliko mu dugujete? Pa dobro, nemam taj podatak kod sebe u ovom trenu. Približno. Ne znam, milijun, manje ili više. I što ste sredili? Zapravo ništa. On je ostao pri tome da će mi poslati popis dugovanja i prijedlog preko svog brata Horacija, ali nije to napravio. Shvaćam. Biste li mi mogli reći gdje ste bili u utorak

navečer? Utorak, večerali smo doma, nije li tako, ljubavi? Aha. Da, legli smo rano. Kako ste ozlijedili lice? Pao sam s konja na ladanju. Imate auto? Da. Rural Falcon 74. Koje boje. Sivi. Gdje ga držite? Ovdje je na parkiralištu kluba, hoćete ga vidjeti? Nije potrebno. Koja je vaša krvna grupa? 0 negativna. Možete li mi reći što se zbiva? Biterman je ubijen. Što? Dobro ste čuli. Ne mislite da... Zasad ne mislim ništa. Istražujem sve njegove dužnike. Shvaćam. Dobro, to je sve. Možda ću vas trebati opet vidjeti. Doviđenja, gospođo, oprostite na smetnji.., 'đenja.

Lascano ustaje, uputi im kratak naklon i odlazi.

I što si sad zasrao, ljubavi? Ništa, čini se da su ubili tipa kojega sam poznavao. To sam već čula, jesi to bio ti? Ali, kako ti to pada na um? U utorak sam došla kući u sedam ujutro i tebe nije bilo. To sam ti već objasnio. Da, meni si objasnio, ali policiji si lagao.

25.

Jutro je bistro. Giribaldi je nestrpljiv za volanom svog auta. Pita se zašto Maisabé toliko kasni kad je već bila spremna dok je on izlazio iz garaže. Napokon se pojavi noseći napola skrivenog dječaka. Giribaldi joj otvara stražnja vrata. U retrovizoru zamjećuje da joj je lice izobličeno i da je plakala. *Tko bi je razumio?* Odluči da je bolje ići donjim putem. Kreće po 9. srpnja, skrene preko Diagonal Norte i izbije pred Gasom de Gobierno. Skupina koja pripada Majkama s Trga Mayo, sa svojim bijelim rupcima na glavi, kruži oko Piramide.

Maisabé gleda te šutljive žene dok auto vozi uz njih po Hipólito Yrigoyenu. Semafor na Defensi zaustavlja im prolaz. Stoje usporedno s njima. Jedna od majka prestaje hodati i gleda prema Maisabé, koja se osjeća otkrivenom. Žena počinje neumoljivo koračati prema autu. Maisabé se od straha zatvori grlo, priklješte joj se mišići i ne uviđa da steže dječaka pretjerano snažno. Novorođenče stane plakati. Giribaldi zapita što je. Iza njih se čuje truba, svjetlo se promijenilo, stavi u prvu i krene. Maisabé se okreće, majka sad stoji uz kordon pozdravljajući i grleći drugu ženu. Maisabé počinje drhtati i jecati.

Može li se znati zašto places? Ni za što, Leonardo, ni za što, pusti me.

Nastavljaju put po Leandro Alemu prema sjeveru, bez ikakve alternative osim kaotičnog prometa kao

bilo kojega dana u deset ujutro. Giribaldi zastaje u The Horseu, ispod željezničkih tračnica na raskrižju Juan B. Justa i Libertadora. Pušta ženu i dječaka da čekaju i krene ususret Amanciju. On sjedi za stolom tjeskobno mješajući kavu. Slabo stvorenje, prezira vrijedno, previše zabrinuto za suprugu. Kurvica, unatoč svim svojim prezimenima. Uvijek nešto moli, uvijek se guši u čaši vode, premda je u njegovom slučaju to viski. To se događa uvijek s civilima, u njih je više oklijevanja nego snage volje. Prilazi Amancijevom stolu i govori mu odozgo, natjeravši ga da zamijeti njegov viši stas, njegovu nadmoćnost. Amancio mu uputi ono za što vjeruje da je njegov najbolji osmijeh.

Giri, izgleda da ovo postaje vrlo loše. A što je sad? Došao me posjetiti policajac. Postavio mi je hrpu pitanja o Bitermanu. Lascano? Taj. Ti idiote, onaj put si mi rekao Lezama, morao sam se polomiti da otkrijem tko je. Rekao sam ti Lezama? Da. Oprosti, pogriješio sam. Ti uvijek pogriješiš. Moraš sad shvatiti da si se upetljao u igru velikih, a tu se greške vrlo skupo plaćaju. Imaš pravo, oprosti mi. Prestani se cijelo vrijeme ispričavati, hoćeš li? Što želi Lascano? On je taj koji je otišao posjetiti Horacija. Sranje, što si mu rekao. Ništa, ali mi je postavio tisuću pitanja. Tip sumnja. Kako je došao do tebe? Što ja znam. Neće li propjevati taj Horacio? Ne znam, može biti. Zna nešto o meni? Tko? Horacio,

tko drugi? Ni riječi. Sigurno? Zar ti misliš da sam krelac? A... istina je da si malo krelac.

Podigne pogled i vidi da je njegova žena izišla iz auta i živčano ziba dojenče, koje maše rukicama i kmeči. Amancio pomisli kako je on izazvao neraspoloženje što se ocrtava na Giribaldijevom licu.

Dobro. Moram ići do tog svećenika kojega si mi preporučio da vidim hoće li Maisabé proći ludost s tim djetetom. A ja, što da radim? Ti smjesta zgrabi tu svoju kurvicu, zatvori kuću i pođi na ladanje dok te ne izvijestim. I što god bilo, drži gubicu zatvorenom. Ako te šćepaju, moraš me smjesta obavijestiti. Reci da zbog sigurnosnih razloga moraš komunicirati s bojnikom Giribaldijem. Jasno? Kao dan.

26.

U sakristiji, ne uvidjevši da je dojenče usnulo, Maisabé ga nastavlja pomahnitalo zibati. Giribaldi se zabavlja gledajući slike mučenika polijepljene po zidovima. Sveto srce, okrunjeno trnjem, iz kojega cure kapi krvi na svijet. S jedne strane Sveti Sebastijan, proboden strijelama trpi muku s pomalo pederskim izrazom lica. Uz njega Sveti Juraj, divljački probija zmaja koji se grči na podu među konjskim kopitima. Otac Roberto otvara vrata. Mlad je, odjeven u traperice i majicu, mogao bi proći za studenta inženjerstva ili ekonomskih znanosti, ima širok dječjački osmijeh i ponešto izvještačeno nehajno ponašanje. Govori blago.

Bojničče, kakvo zadovoljstvo, a vi ste zacijelo Maisabé. A malecni, kako se zove? Zove se Anibal, oče. Ne zovite me oče, moje je ime Roberto. Kako vi kažete. Što se zbiva?

Roberto u letu ulovi Maisabinu nepovjerljivost prema Giribaldiju, koji izgleda kao da nadzire opasnog zatvorenika.

Bojničče, nemojte se uvrijediti ako vas zamolim da me ostavite nasamo trenutak s vašom ženom? Kako, ma ne, ne, jasno da ne, bit ću vani. Mnogo hvala...

Bojnik oklijeva trenutak i izlazi kao netko tko izdržava kaznu.

Dobro, pričajte mi Maisabé, što se zbiva? Ne znam znate li oče... oprostite, Roberto, da ovaj dječak

zapravo... Ne objašnjavajte mi ništa, već sve znam. Recite mi što se s vama zbiva, čini mi se da ne podnosite baš dobro svoje novo majčinstvo. Mislim da ludim. Ali, zašto? Ovaj me dječak mrzi. Ali kako bi vas mrzio ovaj anđelić? Gleda me na način... Na kakav način? Kao da me optužuje za ono što se dogodilo njegovoj majci, za to što sam ga ukrala. Ali ne, to je vaša uobrazilja, Maisabé, to je vaša mašta. Znae, kad se rodi dijete majke obično postanu malo nervozne. Dobro, vi niste rodili ovog sina, ali ste ga toliko željeli da vam se, vjerujem, događa nešto slično. Mislite? Čini mi se da je tako. Neku noć mislila sam da sam zgriješila, jer sam ga ukrala. Vi niste ukrali ništa, Maisabé, vi ste spasili ovog dječaka. Da, ali majka... Majka ga nije bila kadra zaštititi i upetljala se u stvari u koje nije trebala. Vi niste krivi za ono što joj se dogodilo. Jedini krivac je ona sama, trebala je bolje promisliti prije no što se upetljala u to u što se upetljala. Ali nije li točno da je čovjek i dalje u grijehu ako ne vrati ukradeno?

Svećenik prijeđe rukom preko njezine glave i primi je nježno za bradu.

Maisabé,... to vrijedi za stvari, ne za osobe! Promislite malo, što bi bilo od ovog jasnog anđela da ga odgajaju u pobunjeničkom domu? Shvatite da je ovdje Bog intervenirao kako bi ovog dječaka stavio u vaše ruke. Providnost se smilovala njegovoj sudbini i dala mu kršćanski dom, gdje će biti odgajan prema

pravim vrijednosti ma. Vi i vaš muž predstavljate te vrijednosti, zato ste ovdje.

Maisabé posramljena spusti glavu. Robertova se ruka zadrži na njezinom vratu.

Oče, neku noć pomišljala sam da ga ubijem kako bi opet bio sa svojom majkom. Dobro, shvaćam vaše grizodušje, to govori da ste dobra osoba. Katkad nas naše najbolje namjere povedu najgorim putem, ali sad se nazire svjetlo i taj vam je grijeh misli oprošten.

Ozbiljno, oče?... Roberto? Dakako, Maisabé, dođite sa mnom...

Povede je do klecala gdje kleknu. Preda joj sličicu s Djevicom bezgrešnog začeca okruženu kerubinima, podignutih ruku, očiju okrenutih nebu i s naznakom trbuščića. Prijeđe nadlakticom preko njezina ramena, a drugu ruku, zatvorenu u šaku, položi na grudi.

Molite sa mnom »Molitvu izgubljene dječice«.

U Robertovom zagrljaju, držeći mališana u naručju i promatrajući netremično sliku, Maisabé ponavlja tihim glasom svećenikove riječi.

Oh, Gospodine, koji sve vidiš, bdij nad ovim izgubljenim dječakom, koji je pronađen.

Oh, Gospodine, koji sve možeš, pusti da svi dječaci pronađu put do Tebe.

Oh, Gospodine, neka tvoja beskrajna milost štiti ovog dječaka.

S tvojom milostivom rukom, kao Mojsije, spasi ga od uzburkanih voda.

Daj mu čist život ispunjen Tobom, za Tvoju veću slavu.

U ime Oca, Sina i Duha Svetoga. Amen.

Anibale, Maisabé, ja vas blagoslivam u ime Boga. Idite s mirom.

Giribaldi ne može vjerovati u ono što vidi kad Maisabé izađe iz sakristije u neposrednoj Robertovoj pratnji. Doima se kao da njezina stopala ne dotiču tlo, njezino se lice izmijenilo i čini se osvjetljeno svjetlom skladnog spokoja. Njezine ruke čvrsto drže mališana s nježnošću punom ljubavi i dok prolazi pokraj njega uputi mu blag osmijeh, kao da je prenesena na drugi svijet. Giribaldi osjeti i suzbije silovitu želju da zaplače, koja smjesta ustupi mjesto osjećaju užasa.

Hoće li se Maisabé vratiti jednoga dana iz tog drugog svijeta ili će ostati ondje visjeti za uvijek?

27.

Lascano prolazi kroz radionicu tražeći svoj auto. Mora se u deset pojaviti na sastanku što mu ga je zakazao njegov neposredni nadređeni. Zaroni u gradski promet.

Njegovog šefa zovu Plavi dolar, jer čak i oni najbedastiji uviđaju koliko je prijetvoran. Njega zanima ono što netko nosi u rukama. Zna da s njim mora biti veoma pažljiv. Kolaju glasine da je poslao nekoliko policajaca u klopku iz koje nisu izišli živi. Priča se da je to njegov omiljeni način da se riješi onih koji ga gnjave, osobito onih koji guraju nos u njegove poslove. Plavi dolar barata fondovima koji proizlaze iz sistema raspodjele po postajama. Ako neki inspektor želi biti titular jedne od njih, treba platiti tržišnu cijenu. Različite postaje imaju, dakako, raznovrsne cijene. Primera najbolje kotira i za njom vlada najveća pomama. Zbog toga što se nalazi usred Cityja ona omogućuje najbolje poslove. Ondje ima svega pa perja ima na bacanje: kurve, barovi, diskoteke, trgovci, homoseksualci, bankari, poduzetnici, svi imaju nešto za skrivati, nešto za dobiti, nešto za hiniti. Sve to znači izobilje novca. Lascano se uvijek držao daleko od tog sistema, za koji nikad nije pokazao veći interes, stvar koja godi, ali također budi sumnjičavost među onima koji su upleteni.

Kad se nađe u visini kongresa pogleda na sat, stiže na vrijeme. U tri minute do deset prelazi kroz vrata Moreno do policijske postaje. Obiđe dvorište s palmama, penje se do drugog kata i točno u deset zalupa na vrata ureda Plavog dolara. Ondje se nalazi šef u društvu drugog tipa, vojničine, Lascano to smjesta zna i kiseli mu se mjehurić rastvori u želucu.

Dobar dan, gospodine, 'bar dan, Lascano, dopustite mi da vam predstavim bojnika Giribaldija. Veliko mi je zadovoljstvo. Znači vi ste slavni Pseto Lascano. Slavan? Svi živi vas znaju. To nije baš dobro u ovom poslu, ja radije prolazim nezapažen. Siguran sam da je tako. Dobro, Lascano, bojnik mora s vama razgovarati, pa me ispričajte, čeka me posao, vi u miru popričajte. Kako vi kažete. Hvala, Jorge.

Šef stavlja kapu i utegnutu jaknu svoje uniforme i napusti ured. Giribaldi zauzima njegovo mjesto za pisaćim stolom.

Što ima, Lascano? Uvijek isto, radi se. Na čemu radite? Ubojstvu. Biterman. Kako znate? Znam ja mnogo toga. Vidim. Vi ste pokupili tri lesa blizu autodroma. Tako je. Odvezli ste ih u mrtvačnicu. Točno. Dobro, za vašu informaciju, ta tijela pripadaju trojici pobunjenika koji su se sukobili s mojim ljudima. Nisam znao, ali mi je jedan od njih upao u oči, Biterman, mnogo je stariji od drugih. A zar vi mislite da svi pobunjenici imaju dvadeset godina? Ne, čak sam čuo za neke koji imaju petnaest, dvanaest pa

čak i jednu godinu. Pravite se duhoviti? Nikako, kažem vam što znam. Što još znate? Da su Bitermana ubili na drugom mjestu i ostavili ondje. A što se to vas tiče? Ja sam policajac. A ako ste takav policajac, zašto niste istražili drugo dvoje? Jer ne mogu, vi to vrlo dobro znate. Barem će za jednoga pravda biti zadovoljena. Ne parajte mi živce s pravdom. Nisu vremena da se misli na bedastoće. Ja vam kažem da ni Bitermana ne možete istraživati. Razumijete li me? To je naredba? To je naredba...

Vojnik ga proučava šutke, s dvije napeto stisnute šake na stolu. Ispusti uzdah i nasloni se na sjedalu.

Vidite, Lascano, vi ste hrabar tip, vrlo pronicljiv policajac. Ali ima stvari koje mi se čini da ne razumijete. Kao što? Nije važno, neću vam sad objašnjavati. Prestanite se zajebavati sa slučajem tog usranog Židova. Više biste toga mogli izgubiti nego dobiti. Ah, da? Gledajte, nešto ću vam predložiti. Dođite raditi sa mnom. Popravit ću vam rang i plaću. Ali prije toga pođite na fine praznike s tom curom koju imate doma. Radije ću ostati ovako. Ne iskoristiti što vam nudim bilo bi vrlo glupo, a ja ne vjerujem da ste vi glupi. Prestanite zajebavati, Lascano i učinite što vam kažem. To bi bilo dobro za vas. Trebao bih o tome promisliti. Promislite..., ali brzo. Vi niste ljevičar, zar ne? Ljevičar? Ne, ja pokušavam ići ravno koliko god mogu. Ta će ironija jednog dana biti vaša propust. Želim vaš odgovor do

sutra, predajte ga Jorgeu, ja ću se pobrinuti da ga potražim. Dakako, još nešto? Možete se povući. Hvala, doviđenja.

Pseto ne čeka dizalo, spušta se svom brzinom stubama. Mjehurić iz želuca preoblikuje se u vatrenu loptu. Boji se da će ga zgrabiti na samim vratima postaje. Hita do ugla, ulazi u auto i smjesta odlazi. Dva bloka dalje postavi sirenu na krov i kao demon prolazi gradom ne zaustavljajući se ni pred jednim semaforom, vijugajući među poludjelim jutarnjim prometom i ne zapalivši cijelim putem ni jednu cigaretu. Kad dođe kući parkira navrat-nanos ne gubeći vrijeme čak ni na zaključavanje. Kao pijavica uleti u stan.

U tom trenutku dvojica muškaraca, jedan visok i krepak, s finim pivskim trbuhom, a drugi oniži, siv i mrk, ulaze u Bitermanovu zgradu. Dolaze do četvrtog kata u času kad Horacio izlazi noseći kovčežić. Zazovu ga po imenu i kad odgovori, da, on je taj, Sivi izvlači pištolj i ispali mu metak u lice. Horacio počinje kratak let, koji završava kad tresne glavom o zid i svali se na pod otvorenih očiju, dok su mu cipele ostale na mjestu gdje je stajao. Smjesta počinje šikljati bujica krvi. Kad utihne jeka pucnja, pivski Trbuh jasno čuje zvuk što ga pravi susjedina zirka pri zatvaranju. Sivi napravi pokret glavom. Trbuh se zaputi do vrata izvlačeći pištolj i nacilja. Pozvoni. Zaklopac se smjesta otvara i čuje susjedin glas koji

pita tko je. Trbuh postavi cijev svog oružja na zirku i povuče okidač. S druge strane vrata čuje se zvuk što ga proizvodi susjedino tijelo kad udari o pod. Kad se okrene. Sivi je već u dizalu. Trbuh ga dostigne i odlaze.

Eva se trgne na Lascanov udarac vratima pri ulasku.

Ej, što je? Curice, nemam vam vremena objašnjavati. Moramo odmah otići. Kamo? Poslije ću vam sve ispričati. Pripremite kovčeg sa svojim i mojim stvarima. Najnužnije. Ne zaboravite dokumente. Ali, što se događa? Imajte povjerenja u mene. Poslije ću vam sve objasniti. Sad nema vremena. Moramo smjesta ići! Dobro.

Evina reakcija je trenutna i apsolutno učinkovita. Pronalazi i brzo sprema ono minimalno što trebaju. Iskustvo godina provedenih u ilegali diktira joj prioritete i red kojim sve stavlja u torbu. Mrzi povratak tog očuta vrtoglavog bijega. Dok se bavi tom zadaćom Lascano uzima telefon.

Da, Doktora Fuselija, molim... Idemo, idemo... Da, s doktorom Fuselijem... Zdravo, da, Fuseli...? Pseto... Loše, sve loše... Podigla se hajka. Nemoj mi reći, kad? Da, već znam da traga za mnom, ali ne bi bilo čudno da krene i na tebe. Čini mi se da je stvar postala jako crna... dakako da to zacijelo zna, a ako ne zna trebao bi doznati u ovom trenutku... Mislim da se spušta noć... Ja se ovog trenutka povlačim...

*Nema na čemu... Uzmi ih već... Imaš kamo otići ?...
Dobro, nemoj mi reći... Imaš love?... Dobro... Da, ali
sad odmah, jesi me razumio?, sad odmah... Sretno...
Ćao... i oprosti mi što sam te upetljao u ovu gužvu...
Hvala... Ćao... pazi se.*

Eva držeći torbu čeka s rukom na bravi.

Sve spremno? Spremno. Gibamo.

Jure do izlaza. Lascano zastane.

Što je? Nešto smo zaboravili. Što?

Pseto se okrene na peti i priđe krletki s pticom. Otvori rešetku, uzme je u ruku vrlo nježno, odlazi do prozora, otvori ga i pusti je.

Treba ga pustiti na slobodu, inače će umrijeti od gladi. Ti si sentimentaln, volim te.

Kuća ostaje u tišini. Ptica sa svojim malim pandžama stane na ogradu. Niotkuda se stvorivši, hitar kao munja, mačak skoči, uhvati je kandžama i prikuje svoje očnjake na njezinu glavicu uz jedan »krak«, kao kad se razlome orasi.

28.

Golubovi lepršaju u eukaliptusima. Jutro je predivno. Zima još nije potpuno utišala briljantnu simfoniju jesenskog okera. Amancio sjedi na trijemu La Rencorose, odjeven u široke seoske hlače, špagerice, bluzu narodne nošnje, crveni rupčić oko vrata i kratku jaknu od antilopa. Uživa u svojim prvim trenucima opuštanja u posljednje vrijeme i razonoduje se čitajući osmrtnice u La Nacionu. Preostaje mu jedino pričekati dok se cijela stvar s Bitermanom ne smiri. Giribaldi će se pobrinuti da murjaka stavi na njegovo mjesto i on će se moći vratiti svojim poslovima u glavnom gradu. Planira zapaliti vatru s čekovima i papirima koje je potpisao Bitermanu. Kad je na selu njime ovlada ladanjski ugođaj, koji mu se prilijepi čak i za jezik. Lara pak, kao obično, turpija nokte. Za nju je selo zastrašujuće mjesto gdje šeću živi pilići i u znak prosvjeda odijeva se i sređuje kao za izlazak u kupovinu u Sante Feu. Ne razumije zašto moraju ostati ondje, Amancio joj nije pružio previše objašnjenja, jer se boji da bi ih jednoga dana ona upotrijebila protiv njega. *Dona Lola dolazi iz kuhinje s priborom za mate i postavi ih na stolić između njih dvoje. Lari se mate gadi.*

Ne znam kako možeš piti neko tako odurno. Sviđa mi se, draga, ne zaboravi da sam ja čovjek sa sela. A zašto ne ostaneš živjeti ovdje, sa svojim kokošima?

Pravi se da nije razumio i uživa u zadovoljstvu što je drži ondje, na neki način zarobljenu, bez mogućnosti da nekamo ode ili da se nađe s Poljakom, s Ramirom ili s kim god. Po aveniji se povjetarac poigrava stvarajući vrtloge od otpalog lišća. Amancio podigne pogled. Uz plot se zaustavio Ford Falcon s dva čovjeka. Ne treba mu dodatnih pojedinosti da prepozna Giribaldijeve ljude. Sasvim sigurno mu dolaze priopćiti da je sad sve u redu. Poziva *donu* Lolu i naredi joj da im pođe otvoriti. Ustaje u pozi gazde imanja. Žena kaska po stazi brišući mehanički ruke kuhinjskom krpom. Auto prolazi plot, zaustavlja se uz *donu* Lolu, vozač s njom kratko govori. Žena ostaje ondje ne zatvarajući. Dolaze do trijema, pratitelj izlazi, obilazi auto i priđe na pet koraka od Amancija. Lara je povukla suknju nekoliko centimetra na gore kako bi se posjetitelji mogli diviti njezinim veličanstvenim nogama.

Gospodin Amancio Pérez Lastra? Vama na usluzi, zacijelo vas šalje Giribaldi. Tako je. Dobro, koja je poruka?

Umjesto bilo kakvog odgovora čovjek izvadi pištolj i otvori vatru. Jato golubica poleti napuštajući grane golemog eukaliptusa. Amancio tresne povukavši čajnik, mate i konvoj s posudom za čaj i šećerom. Lara je paralizirana, čeljust joj se izvjesila i njezino krasno lice obojilo se patinom tupave začuđenosti. Ubojica tada uperi cijev u nju i zapuca. Od snage

udarca Larina glava napravi kružni pokret, njezina veličanstvena griva zaleprša kao na reklami za šampon, te zajedno sa stolicom i svim ostalim pada među pelargonije. Ubojica priđe palim tijelima i svakome ispali hitac u sljepoočicu. Vraća se u auto koji je vozač već bio usmjerio prema izlazu, ulazi i odlaze. Na plotu *dona* Lola, prestravljena, nepomična, blijeda kao sablast, čvrsto drži kuhinjsku krpu. Falcon dolazi do nje i zakoči, vozač izvlači oružje kroz prozorčić, ona podiže krpu kao da je štit. Muškarac je preko krpe ustrijeli i dokrajči kad je već pala na mladice djeteline. Auto prolazi kroz ogradu i odlazi odakle je došao.

Polagano se vraćaju ptičje cvrkutanje i vjetar kako bi se opet poigrao s lišćem, golubovi u svoja gnijezda i sleže se oblak prašine što su ga posjetitelji podignuli odjurivši.

29.

Curice, u istrazi koju vodim sve je trulo. Što se događa? Umorstvo, stao sam košta istraživati i upetljao sam se u tor s vojničinama. Kurvinska majka koja ga je rodila! To i ja kažem. Lascano, ti znaš da ja... Ne govorite mi ništa. Curice, znam sve o vama. I? I to ne mijenja ništa. Da sam vaših godina vjerojatno bih napravio isto. Što bi napravio? Pokušao maknuti s vlasti te proklete kurvinske sinove koji nas sve upropaštavaju. Lascano, ne prestaješ me iznenađivati. Sad moramo izići iz zemlje ako ne želimo da oni nas iznenade. Kakva je ideja? Gle, ja moram zaključiti tu stvar. Ne pitajte me zašto. Idem ostaviti jednom sucu dokaze o umorstvu. A zašto to? Tu završava moj posao. Ti si sanjar, Lascano. Radim svoj posao. I? Plan je predati to, a onda u banku da izvučem dolare koje smo našli kod Venture i odande na aerodrom na prvi avion za Iguazu. Prijeći trostruku granicu prava je šetnja. Potom, kamo vi želite. Brazil? Brazil. Bahía? Bahía.

Lascano parkira auto uz spomenik Lavallean. Naslanja ispravu federalne policije pod brisače, prelazi trčeći Tucuman cikcakajući između buseva. Nestaje trenutak u moru odvjetnika koji onuda trčkaraju kao ptice. Pojavljuje se ponovno na stubama Palače pravde i opet nestaje među stupovima. Eva osjeća kako joj se steže srce i

natakne par Ray-Banica koje nalazi u pretincu za rukavice.

Marraco u svom uredu prima klijente. Lascano sjeda na jednu od klupa u hodniku što gleda na dvorište. Ispod se nalazi niz tamnica u koje smještaju privedene svaki put kad moraju obaviti neki sudski postupak. Ondje zatočenici tjeskobno čekaju da dođu po njih kako bi ih ulisičene odveli do sudnice gdje će im odrediti kaznu, slobodu ili će doznati da su u gabuli do balčaka. Zatvorenici postaju nestrpljivi i nervozni u tim okolnostima i šeću s jedne strane ćelije na drugu, mučaljivi i zamišljeni. Odatle tom mjestu ime Lavlja jazbina. Pseto je veoma miran na svojoj klupi, ali u sebi i on šetka kao zatočeni lav. Prošao je jedan sat dok mu konačno jebeni potrčko nije dao znak da ude. Marraco sjedi za pisaćim stolom sa svojim vječno besprijekornim izgledom i u zamjetnom neraspoloženju što ga u njemu izaziva brdo rezolucija, naredbi, presuda i sudskih odluka koje mora potpisati, umjesto da igra golf. Lascano baca veliku žutu omotnicu preko izvještaja koji čita.

A to je? Slučaj Biterman. Riješen je. Dobro, kakva učinkovitost. Kad bi svi policajci bili kao vi... Pričajte mi. Amancio Pérez Lastra je ubojica. Ubio ga je jer mu je dugovao mnogo novca. Biterman, žrtva, branio se. Amancio ima tragove po licu i njegova je koža nađena pod noktima mrtvaca. Aha. Horacio je bio izručitelj. Mali brat?, baš lijepo, fine se stvari

dogadaju u obitelji. A sad najbolji dio. Da vidimo. Truplo je izbačeno na Riachuelu uz dvoje klinaca koje je strijeljala Giribaldijeva grupa. Iz nekog razloga bojniki je odlučio da će kasnije poslati po tijela. Ali, prije no što je to napravio, neki je kamiondžija slučajno nabasao na mrtva tijela i to prijavio. Meni su povjerali istragu, ali prije no što sam došao Amancio je ondje izbacio Bitermanovo truplo. Stoga sam, kad sam se ondje pojavio, umjesto dvoje našao troje. Bojnik Giribaldi je dao podatak Amanciju, a onda su njegovi ljudi udesili da i Biterman nestane kao NN, uz drugo dvoje. I za sve to imate dokaze? Sve je ovdje. Pronašao sam i oružje kojim je počinjeno ubojstvo, 9mm pištolj koji je Pérez Lastra položio u Gradsku kreditnu banku, podaci su u omotnici. Vrlo dobro, Lascano, vrlo dobro. Sve sad prepustite meni. Sutra ćemo napraviti premetačinu kod Péreza Lastre. Sad ću smjesta početi raditi na tome. U nalog dodajte krađu Amancijevog auta, truplo je bilo prevezeno u njemu i sigurno je ostavio tragove. Ne bi bilo loše rekvirirati imanje La Rencorosa, zbog sumnje. Sve informacije imate u omotnici. Dogovoreno.

Pseto misli jedino kako da iziđe odande i vrati se Evi što je prije moguće. Brzo se oprost. Prolazi kroz uredska vrata i naleti na lice potrčka, koji hini da ulazi. Momak mu udijeli velikodušan osmijeh na koji Lascano uzvratu pomilovavši ga po glavi.

Ćao, klinac, pazi se.

U mrtvačnici je Fuseli žurno završio sa spremanjem svojih stvari. S ovoga mjesta može nadzirati vežu u koju ulazi Ford Falcon iz kojega izlaze dva muškarca. Zna da su oni, da su ga došli tražiti. Stavlja torbu ispod stola, legne na nj i do kraja se pokrije plahtom. Tipovi ulaze, obilaze salu i vraćaju se u vežu. Fuseli ih vidi kako govore s policijskim čuvarom, koji pokazuje na svoju desnu stranu. Ubojice izlaze na ulicu i skreću prema Juninu. Fuseli navlači sako i izvlači sat iz džepa. Čeka minutu, vrijeme koje je proračunao da im treba da dođu do administracije, i izlazi.

Chaparro! Da, doktore. Dođite na trenutak. Doktore, dvojica vas traže. Da, čekao sam ih, ali ne znam gdje su nestali. Kako vas nisu našli pomislio sam da ste u 760. Učini mi uslugu, idi i reci im da dođu ovamo. Čekam ih u sali. Idem smjesta. Hvala.

Policajac kao strijela izjuri kroz vrata. Fuseli se brzo vraća u salu, pokupi svoju torbu i izlazi na ulicu. Penje se u prvi taksi koji prolazi. Kad stiže do ugla ugleda Chaparra kako se vraća s dvojicom muškaraca koji ga traže.

Kamo gospodine? Na stanicu Retiro, molim.

Tek koji blok odande Lascano se vraća u svoj auto i pokreće ga. Eva je prividno vrlo smirena, ali iznutra je kao vulkan Krakatoa pet minuta prije praska. Pseto duboko uvlači zrak i uključi se u metalnu rijeku što prometuje po Tucumanu. Za koju minutu su na

vratima banke. Lascano izvlači iz džepa ključ i predaje ga Evi.

A što je to? To je ključ sigurnosnog sefa ove banke. Pitaj za Gracielu, reci joj da si moja nećakinja i da trebaš nešto potražiti. Ponesi svu lovu Tonyja Venture. Smjesta se vraćam.

Eva ga gleda u oči i daje mu poljubac koji potraje nekoliko trenutaka, onda izlazi ne rekavši ni riječ. Lascano je vidi kako ulazi u banku i kreće prema šalteru. Izvlači cigaretu i pali je. Pokazivač goriva objavljuje da su u radionici izvukli sav dizel iz spremnika, morat će brzo napuniti ako želi nekamo stići. U banci Graciela razgovara s Evom, koja se okreće i smiješi. Sve je dobro. Graciela izlazi iza šaltera i poziva Evu da je prati, obje nestaju bočnim stubama prema podrumu, gdje se nalazi trezor. Jedan se ulični policajac lijeno približava mašući s knjižicom za kazne u ruci. Lascano uvlači dugi dim iz svoje cigarete i spušta prozorčić. Ne treba ništa reći niti se identificirati, jer pozornik uvida da je pred nadređenim. Pseto prinosi ruku bradi i kažiprstom mu pokazuje da se povuče ne praveći pitanja. Policajac nastavlja svojim putem. Lascano ga vidi kako se udaljava kroz retrovizor. Iza ugla Falcon skreće punom brzinom. Srce mu poskoči i nagoni prinese ruku futroli. Falcon se sprijeda mimoide s njegovim autom, otvaraju se vrata, dva muškaraca brzo izlaze s pištoljima u ruci i počinju pucati. Lascano otvara

vrata, baca se na pločnik i kotrlja se dok izvlači pištolj. Ljudi na ulici jure ili se bacaju na pod. Lascano se u hipu diže i uz tehniku kažiprsta usporedno položenog na cijev nacilja glavu najbližeg muškarca te opali. Od udara se zavrti završivši na leđima. Pseto u brzom izbačaju puca još dva puta. Silina metaka odbaci čovjeka na poklopac kola, on odskoči i pada potrbuške na tlo kao vreća krumpira. Kad Lascano nacilja drugoga, osjeti kao da je dobio udarac šakom u grudi te padne i sjedne na pod iza otvorenih vrata svoga auta. Tip koji ga je nastrijelio gubi ga iz vida. Napravi dva koraka uz auto tražeći ga kako bi ga dokrajčio. Kad ponovno ugleda Lascana ovaj mu je cijev postavio među oči. Bez oklijevanja Pseto povlači okidač i uglavi mu projektil usred čela. Čovjek pada pokošen na pločnik, njegove se noge istegnu u zadnjem grču. Lascanu se, dok mu silovito probadanje prolazi kroz prsa, košulja počinja natapati krvlju, muti mu se pogled, osjeća se silno umornim i svali se na bok kao u usporenom filmu. S licem na podu vidi da se tek koji centimetar dalje puši cigareta koju je pušio. Ispruži polagano nadlakticu, uhvati cigaretu, prinese je ustima i duboko uvuče. Odjednom počne padati noć.

Majku mu kurvinsku, kako ovo boli.

Okolo Lascana i drugo dvoje palih počinju se skupljati znatiželjni ljudi. Eva izlazi iz banke čvrsto držeći aktovku. Ostaje paralizirana. Ulični policajac se trkom

vraća, prigne se uz Lascanovo tijelo, stavlja dva prsta na njegovu jugularnu venu i napravi utučenu grimasu. U tom trenu zacvile gume patrolnih kola koja zakoče uz njega. Neki časnik i poručnik priđu tijelima i promatraju ih kao da su predmeti. Dva policajca pozabave se rastjerivanjem znatiželjnika. Iz banke izlazi Graciela uz druge zaposlenike. Zaposlenica vidi palog Lascana, čini joj se da ga prepoznaje, a onda i Evu, smrznutu uz nju, koja se trgne i shvaća da se treba smjesta odande udaljiti. Otputi se u suprotnom smjeru od policajaca, korača do ugla. Zaustavi taksi, ulazi i nalaže mu da je odvede na prvo mjesto koje joj pada na um, Rosedal.

Sjedeći pred spomenikom Sarmientu Eva se sjeća prva dva stiha školske himne i zapjevuši ih kao lamentaciju: *Borba bijaše tvoj život i tvoj element, umor tvoj počinak i mir.* I ponavlja ih mehanički, kao mantru, hipnotizirana, mirna na klupi na trgu, ledenih nogu. Tako je ostala satima, ne videći parove koji prolaze zagrljeni, patke koje plivaju u stajaćim vodama jezera, ogoljele glicinije na pergoli, djecu koja markiraju s nastave krijući svoje knjige i kute među odjećom, sakatog i mrzovoljnog općinskog čuvara, ni one odvažne koji se usude pedalirati na tim čudnim limenim splavima za dvadeset pesosa na sat. U tom stanju provodi Eva ostatak dana. Kad sunce počinje zapadati na strani hipodroma ustane i počne hodati. Polagano u početku, ali kako

napreduje njezini se mišići počinju zagrijavati i ona ubrza korak. Prolazi jureći uz blesavog Urquizinog konja, Planetarij, željezničke mostove. Napravi cijeli krug na kraju aerodromske piste, uđe na Costaneru ravnodušna na pocrnjelu rijeku te nastavlja hitati dok ne dođe do aerodroma, gdje kupuje kartu za prvi let za Resistenciju.

30.

Sučev potrčko slaže izvještaje koje je Marraco upravo potpisao kako bi ih ponovno stavio u ormar s pretincima gdje ih mogu konzultirati odvjetnici. Sudac završava telefonski razgovor.

Da... Nema problema... Dogovoreno... Ne brinite se ni za što... Bit će dovoljno prigoda... dobro... dobro... kad god vam odgovara... Savršeno... Govorimo onda... Drago mi je... Isto.

Hej, klinac. Da doktore. Ostavi sve što radiš i odnesi ovu omotnicu. Ovdje ti je adresa. Požuri, čekaju te. A izvještaji? Reci Marcosu da on nastavi. Hajde, požuri. Da, doktore.

Giribaldi se prilično dugo zabavlja paljenjem kamina. Kao mladić je na logorovanjima bio razvio izvanrednu tehniku koja mu je dopuštala da zapali oganj čak i u najnepovoljnijim uvjetima. Kad bi bilo vrijeme da se pripremi vatra drugi bi učenici vojnog liceja govorili *neka zapali Giri, neka zapali šampion*. Jer Giri je šampion plamenova. Sad, čak i u sigurnosti svoje kuće, čak i u svojem kaminu, Giribaldi priprema sve kao da se nalazi zimi u Zapali, s vjetrovima od četrdeset kilometara na sat. Ugodno mu je praviti smotke od papira dnevnih novina i uglaviti njihove vrške oblikujući stošce. Onda ih položi jedan preko drugoga stvarajući piramidu. Položi naokolo drvene daščice te koncentrično sve veće i veće cjepanice. Rezultat toga sad gori u njegovom kaminu. Nad jaku

vatru postavi krupno tvrdo drvo koje plamenovi s tekom ližu. Stenjanje drva glazba je koja uljuljkuje bojnika, hipnotiziranog plesom vatrenih jezika. U cvjetnom naslonjaču Maisabé ziba dječaka s blaženim smiješkom koji joj je otisnut na licu otkako ih je otac Roberto blagoslovio. U kuhinji se u parnoj kupelji polagano podgrijavaju ravioli preostali od nedjelje. Zazvoni zvono. Giribaldi se diže i ide do vrata. Maisabé ga čuje kako kratko s nekim govori i vidi kako se smjesta vraća.

Tko je bio? Došli su mi nešto donijeti. Ništa važno.

Bojnik dere omotnicu. Ondje je fotka mrtvog Elíasa Bitermana, izvještaj forenzičara, balistike, laboratorija i dugi spis što ga je potpisao Lascano u kojemu se opisuju koraci i rezultati njegove istrage. Giribaldi pomisli kako je šteta što taj tip, tako briljantan u istraživanju, nije na pravoj strani. No dobro, mnogo puta briljantni umovi najlakše skrenu. Kad previše misle, ljudi na kraju završe u govnama. Počinje bacati u vatru sve te dokumente. Polaže ih jedan na drugi preko cjepanica koje gore i fasciniran promatra prizor: bijeli papir mijenja boju, postaje smečkast i potom, kad dosegne dvjesto trideset i dva stupnja, pali se uz laganu eksploziju. Plamenovi ga gutaju, zacrnjuju mijenjajući mu supstancu, esenciju, ali u toj tamnoj masi još se može vidjeti napisano. Od topline se iskrivljuje dok se građa koja sadrži sve te riječi raspršuje, raščinjava u tisuće djelića, neki se dižu i

nestaju, ostatak se uključuje u spaljenu masu, ondje gdje je sve jednolično, gdje ništa ne živi, točno ondje gdje umiru riječi, gdje ostaje tek pepeo, nepomičan, aseptičan, nijem, jedini svjedok činjenica, kao pjev pročišćenja. Iznova bijeli i raznoliki, sad bijeli kao ništavilo.

Evi uši ukazuju da se zatvaraju vrata zrakoplova. Kroz prozor vidi bus koji je doveo putnike do stepenica kako kreće prema terminalu. Tehničari se udaljavaju od stroja razgovarajući rastreseno, a signalni auto upravlja manevriranjem. Uvijek se bojala letjeti, ali sad, dok trup aviona ide prema čelu piste prateći rub spojeva na asfaltu ne osjeća ništa, nikakav strah. Gledajući kako defiliraju visoke cure na promenadi Costanere i muvanje činovnika koji se vraćaju kućama, zamjećuje prazninu u sebi, nema onog straha što ga je u njoj izazivao let. U tom trenutku nimalo ne mari hoće li zrakoplov eksplodirati i ona umrijeti uz sve te strance koji je okružuju.

Ne pretjerano daleko odande Marcelo, potrčko Tribunala, zatvorio se u sobu u kući svojih roditelja. Police biblioteke uleknule su se pod težinom knjiga koje će trebati progutati da bi on jednoga dana postao odvjetnikom. Na krilu mu je omotnica puna fotokopija koje je platio iz vlastitog džepa. Izvlači jednu od njih i stane čitati. Od: inspektora Venancija Ismaela Lascana. Doktoru Humbertu Marracu, sucu. Slučaj: Elías Biterman, umorstvo...

Pilot upravo najavljuje da je dobio dozvolu za polijetanje. Eva je previše mirna na svom sjedalu, kao osuđenica koja se već pomirila sa smaknućem i jedino želi da sve završi. Ništa joj nije važno i ne razumije dobro zašto je sad u ovom zrakoplovu, sve joj je svejedno. Onda se dogodi. U trenutku kad lađa počinje ubrzavati prije polijetanja, osjeti to. Kao lepršanje, kao mjehurić koji se pomaknuo u njezinom truhu. To je njezino dijete koje tom prvom zamjetnom kretnjom podsjeća na razlog zašto je ondje i bježi od užasa. Polaže potom ruke na truh, na točku gdje se uslijed brzine smjestila vrtoglavica, gdje raste sjeme, i opet osjeti divan strah koji joj govori da je živa i da ima najbolji od sviju razloga da ostane na ovome svijetu. Dva reda iza doktor Fuseli, prerušen u američkog turista, podešava pojas za polijetanje.

Marcelo završava s čitanjem Lascanovog izvještaja. Analizirao je dokaze, dokumente i tvrdnje s podrobnošću predanog studenta. Onda, pomislivši kako će u nekom trenutku ti dokumenti možda postati vrijedni, umetne ih na policu između dviju knjiga: jednu mu je poklonio otac kad je položio prijemni, zove se *Što je pravda?* od nekog Kelsena. Druga je knjiga priča: *Univerzalna povijest gadosti*.

Kad avion prolazi kroz pokrov oblaka koji zasjenjuju zemlju te ga ostavlja iza sebe i proviri u zvjezdano nebo, sve što se zbilo počinje se pretvarati u

prošlost. Sadašnjost je ovaj skok, ovo dijete koje joj raste u trbušćiću. Ovo udaljavanje brzinom od tisuću kilometara na sat od užasa i ljudske okrutnosti. Misli, osjeća kako se u njoj naseljava sutrašnjica i da se zbog nje treba izliječiti, ponovno stvoriti, oporaviti i nastaviti vjerovati da je bolji svijet moguć.

Zasad ne želi znati da je budućnost mjesto koje postoji jedino u mašti.

NANA
volter

<http://www.balkandownload.org/>

1 *La rencorosa* na španjolskom znači ogorčena, kivna. (op. prev.)

2 Argentinski izraz za vrlo mršavog konja, raga, kljuse. (op. prev.)

3 Vrsta južnoameričkog stabla široke krošnje i žutih cvjetova, (op. prev.)

4 Zwi Migdal — organizacija židovskih trgovaca bijelim robljem utemeljena u Argentini koja se bavila trgovinom ženama iz istočnoeuropskih štetlova. (op. prev.)

5 *Batallones de Inteligencia*, obavještajne postrojbe Argentinske vojske osnovane kasnih 1970-ih s ciljem prikupljanja informacija o gerilcima i ostalim protivnicima režima, (op. prev.)

6 *El vergel* na španjolskom znači voćnjak, (op. prev.)

7 Vrsta kartaške igre. (op. prev.)

8 ERP, *Ejército Revolucionario del Pueblo* — Narodna revolucionarna vojska. (op. prev.)

NANA

Sadržaj

- [1.](#)
- [2.](#)
- [3.](#)
- [4.](#)
- [5.](#)
- [6.](#)
- [7.](#)
- [8.](#)
- [9.](#)
- [10.](#)
- [11.](#)
- [12.](#)
- [13.](#)
- [14.](#)
- [15.](#)
- [16.](#)
- [17.](#)
- [18.](#)
- [19.](#)
- [20.](#)
- [21.](#)
- [22.](#)
- [23.](#)
- [24.](#)
- [25.](#)
- [26.](#)
- [27.](#)
- [28.](#)
- [29.](#)
- [30.](#)